

Divanı muhasebatın teşkilât ve vazifelerine dair ihzar edilen lâyiha'nın takdim kılındığı hakkında 3/38 numaralı Divanı muhasebat reisliği tezkeresi ve Divanı muhasebat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. B. M. M. Riyaseti Celilesine

Meclisi Âlinin 31 mart 1341 tarihli celsesinde kabul ve havale buyurulan takrir mucibince Divanı muhasebatın teşkilât ve vezaifine dair ihzar edilen lâyihai kanuniyenin matviyyen takdimine içtisar kılmır efendim hazretleri. 6 şubat 1926

Divanı muhasebat reisi evveli

Fuat

Divanı muhasebat kanun lâyihasının esbabı mucibesi

Malûmu samileri olduğu üzere asrımızda bütün kuvayi hayatiye ve mesaliki siyasiyeye hâkim olan iktisat cereyanlarının nâzımı ve heyeti içtimaiye halinde yaşayan bir millet efradının hidematı umumiyelerini tanzim ve idare ile mükellef Devlet teşkilâtının en ehemmiyetlisi teşkilâtı maliyedir. Asayişin temini, hukukun ihkaki, adaletin neşri temini, servetin tezayüdüne ve esbabı rafahm teves-süüne hâdim olacak umuru nafıanm meydana gelmesi, memlekete ahalisinin nuru irfanla tezyini için müessesatı ilmiye küşadı, sıhhatı umumiyenin vikayesi, hatta icabı halinde vatanın müdafaa ve muha-fazası dahi Devlet hazinesinin vüsatine bağlıdır. En faydalı bir işin ifa edebilmesi, en mübrem bir ih-tiyaacın elde edilmesi vesaiti maliyenin tedarikine, teşkilâtı maliye ve usulü hesabiyenin intizam ve mazbutiyetine mütevakkıftır. Bir memleketin teşkilâtı maliyesi ne kadar itina ile tesbit ve temin olu-nursa o heyeti içtimaiyeyi terkip eden ahalinin saadet hali de o derece müemmen olur. Medeniyetin terakkisile Hükümet vezaif ve masarifi de tezayüt etmekte olduğundan her Devlet varidatını art-tırmak fakat aynı zamanda en müsmir ve mübrem hususata sarfetmek mecburiyetini şiddetle his-setmektedir. Varidatı Devleti arttırmak için memleketin derecesi tahammül ve kabiliyeti tetkik edi-lerek menabii varidat ona göre intihap olunduğu, vergilerin nisbet ve şekli cibayeti halkı ve mem-leketin inkişafı iktisadiyesini tazyik etmiyecek bir şekle konulduğu ve buna mümasil tedbirlere teves-sül edildiği gibi varidatı en müsmir ve mübrem hususata hasretmek için de muamelâtı maliyenin murakabe altında bulunması varidat ve masarifi Devletin bütçelerle kabul edilen esasat dairesinde ierası usul ittihaz edilmiştir.

Bütçe tanziminden maksat, varidat ve masarifi Devletin daima göz önünde bulundurulması, mura-kabe edilmesidir. Binaenaleyh murakabe, bütçenin millet meclisleri tarafından tasdikile başlar ve hesabı katı kanununun kabulile hitam bulur. Kısmı azamı milletten vergi suretile alınan vari-datı Devletin hidematı umumiyeye tahsisini irae eden bütçeyi kontrol etmek ve alınacak vergilerin nisbetini, miktar ve eşkâlini ve tahsil edilecek varidatın ne gibi hidemata, ne suretle sarfedileceğini tasdik ve murakabe eylemek milletin hakkıdır. Hakimiyeti milliyenin en esaslı bir safhai tecelli-sidir. Zamanımızda en tabii ve masunuttaarruz telâkki edilen bu hakkın istihsali için milletler asırlarca mücadele etmişlerdir. Hakimiyeti milliyenin müstebit ve mütehakkim hükümdarlardan istirdadı bir çok ihtilâller neticesinde mümkün olabildiği gibi kanun bir cüzü olan bütçeyi tasdik ve murakabe hakkının istihsali de tarihi dolduran uzun mücadelâta sebep olmuştur.

Hemen bütün siyasi ihtilâllerin amillerini para meselesi, bari tekâlif altında ezilen milletlerin mukavemeti teşkil eder. Milletler hukuku tabiiye ve siyasiyelerinden bütçeyi tasdik, vergiye

muvafakat hakkına en ziyade ehemmiyet vermişler ve en evvel bunun istihsali için uğraşmışlardır. Hakimiyeti milliyeyi temsil etmekte bulunan parlâmentoların nüvesi de bu hakkın istihsali için yapılan mücadelât sırasında tekevvün ve tekemmül etmiştir.

Vergiye muvafakatlarının istihsali için davet edilen millet murahhaslarından, ahali mümessillerinden mürekkep heyetler, parlâmentoların başlangıcını teşkil eder. Mükellefinin muvafakatını istihsal etmeksizin vergi tarh etmek cüreti her zaman halkın mukavemet ve ihtilâlini müeddi olmuş hatta Amerikanın ilânı isyan ile İngiltere himayesinden kurtulmasına vesile vermiştir. İşte bu kabîl azim mücadelât ve tekallübat neticesinde teslim olunan bütçenin tasdik ve kontrolü hakkını milletler, hukuku siyasiyei sairesi gibi vekilleri vasıtasile istimal eylerler. Bu hakkın muntazam bir sistem dahilinde tatbik ve istimali için bir çok nazariyeler düşünülmüş, ilmi malî denilen bir ilmi mahsus meydana gelmiştir.

Muamelâtı maliyenin sağlam esaslar dahilinde ciddî bir murakabe altında icrayı, harice karşı itibarı devleti muhafaza ve ilâ edeceği gibi dahilde vergi mahmuliyeti altında bulunan mükellefine karşı da emniyet bahşır. Medarı tesellidir. Verdiği bir akçanın bin defa düşünülerek kendi menfaatine en muvafık bir şekilde sarfedilmekte olduğuna ve vekilleri tarafından kontrolsüz bırakılmadığına kanaat ettikçe vergi yükü vicdanını ezecek bir ıstırap, bir bar teşkil etmez.

Mütaleatı maruzaya binaen Millet Meclisleri, alınacak vergileri, varidatın muhammenatını masarifi Devletin envamı tayin ve tesbit eder. Mali kanunları kabul, bütçeyi ve hesabı katî kanunlarını tasdik eylerler. Millet Meclisinin fasıl, fasıl kabul ve tasdik eylediği bütçe hudut ve fusulünün tecavüz edilip edilmediği murakabe olunmazsa, Millet Meclisinin bütçeyi tasdik etmesinin, binaenaleyh hakimiyeti milliyenin rüknü olan bütçe kontrolünün manası kalmaz. Bütçeye müteallik taferruat ve tatbikatı Millet Meclisinin bizzat ve bilfiil takip etmesine imkânı maddî görülmediğinden bu **vezaifi mühimmeye** muavenet etmek üzere hemen her memlekette Divanı muhasebat unvanlı müesseseler teşkil olunmuş, bütçenin hudut ve fusulü için bekeği olarak ikame edilmiştir.

Divanı muhasebat, bütçenin tatbik ve icrası esnasında vazifei murakabesini ifa eyler ve neticede hesabı katî umuminin muamelâtı vakra ile mutabakatını tasdik ve teyit ve bu suretle Meclisi milliye karşı bütçe tahsisatının tarzı istimalinden dolayı mesul bulunan vekillerin tayini mesuliyetleri hususunda beyanı mütalea eder. Bundan maada ekseri memleketlerde Divanı muhasebata salâhiyeti hâkimanenin en mühimlerinden olan hakkı kaza da verilmiştir. Âmal ve efali nas hakkı kazaya tâbi olduğu ve bu hakkın istimali için mahkemeler teşkil edildiği gibi muhasibi mesullerin muamelâtı hesabiyesi de Divanın hakkı kazasına tevdi edilmiştir.

Hulâsa Divanı muhasebat, varidat ve masarifi Devlet için murakıp, muamelâtı hesabiyeye için hâkim ve âmiri itaların bütçe icraatına karşı müstantık vaz ve mevkiindedir. Hukuku esasiyei Devlete müteallik bu derece mühim vezaifi ifa etmekte olan Divanı muhasebat bir çok salâhiyetlerle teçhiz edilmiş, hemen her memlekette Heyeti icraiye den müstakil addolunmuştur.

Bazı memleketlerde doğrudan doğruya heyeti teşriiyeden ahzi kuvvet ederek, bir kısım hükümlerde de azanın lâyenazilliği veya azil ve nasplarının heyeti teşriiyeye ait olduğu kabul edilerek vaziyeti mahsusası takviye ve tarsin kılınmıştır. Teşkilâtı ve vezaifinin sureti icrası her memleketin ananat ve ihtiyacatına göre tesbit edilmiş ise de müşterek esasları mevcuttur.

Her memleket diğer milletlerin tecrübe edilmiş usullerini alarak ve kendi ihtiyacatına göre tadil eyliyerek ilmî ve asrî sistemlerle bu vezaifi murakabeyi en dakik ve en sehil şekilde ifaya sâyü gayret etmektedir.

Divanı muhasebat, pek nazik ve müşkül olan murakabe vazifesinin ifası esnasında vazı kanunun maksadı hakikisine nüfuz etmeğe, ruhu kanuna tevfiği muameleye cahtetmek mecburiyetindedir. Vazife ve salâhiyetinin hududunu ve mevzuatı kanuniyenin tayin eylediği esasları tecavüz ederek umur ve hidematı Devletin reviş ve temsilini tasip ve ihlâl eylemesi idare ve icranın mesuliyeti ve avakbini deruhde etmiş olan heyeti icraiyenin vezaif ve muamelâtına lüzumsuz yere müdahale etmekle onların mesuliyetlerini tahfif etmiş olması muht mel bulunduğu gibi vazifei murakabesini ifada müsamaha ve müsaheleperver hareket eylemesi de gaye esasiyesine vâsıl olmamasını, kendisine emniyet ve itimat edilen vazife ve salâhiyeti hüsnü istimal etmemekle ittihamını icap ettirebilir.

Murakabe ancak bu iki mühim ve dakik noktanın daim göz önünde bulundurulması, hüsnü tatbik edilmesine Devlet için müfit ve müsmir olabilir.

Türkiyede Divanı muhasebat 1281 tarihinde tesis edilmiş, teşkilât ve vezaifi ekserî ahkâmı halen meri 1295 tarihli kararname ile tayin olunmuştur. Bu kararname Divanı muhasebata, yalnız mal memurlarının hesabatını rüyet ve muhakeme ve nazır hesaplar ile hesabı umumîi katiyi tetkik ve tatbik ederek mutabakat beyannamesi ita salâhiyetini vermekte idi.

1326 senesinde tanzim ve 1328 senesinde tadil edilen ve elyevm ahkâmı meri bulunan usulü muhasebei umumiye kanunu muvakkatinin 29 ve 30 uncu maddeler ile de masarifi Devletin kablet-tediye Divanı muhasebatça vizesi usulü vazedilmiştir.

İstanbul Divanıca vize muamelesi yalnız merkez masarifine tatbik edilebilmiş iken Meclisi Âlinin ihzar buyurduğu vecih ve arzu dairesinden 340,341 seneleri bütçeler ile kabul buyurulan kadrolara müsteniden kolordu ve fırka merkezleri veya muamelâtının vüsat ve ehemmiyeti nazarı dikkate alınmak şart ile yirmi beş vilâyette kablessarf vize muamelesinin ifası için murakıplar ikame edilmiş ve bu suretle bütçe yekûnunun yüzde sekseni kablessarf murakabeye tâbi tutulmuştur. Murakabenin muamelâtı maliye ve hesabiyede temin ettiği fevaidi azimenin daha nafi ve müşbet bir şekilde ifrag ve aynı zamanda Hükûmetin icraatını sektedar ve tavik, teahhura düçar etmemesi için mevzuatı kanunîyemizin tadili ve Meclisi Âli namına ifayi vazife eyliyen Divanı muhasebatın Cümhuriyetimizin her şubei idaresinde görülen teveddüdata ıktifaen asrî ve mütekevvil esasatâ göre ıslahı lüzumu şiddetle hissolunduğundan bahusus 24 teşrinisani 1329 tarihli kanunla ve teşkilâtı esasîye kanununun yüzüncü maddesile Divanı muhasebatımız eski vaziyetinden çok farklı bir ruh ve mahiyet iktisap eylediğinden düveli mütemeddinenin murakabe usullerindeki tekemmülât ve tadilâtın takip ve tettebbüüne tevessül olunmuştur.

Meclisi Âlinin 31 mart 1341 tarihli içtimamda kabul ve Riyaseti celileden tebliğ buyurulan takrirde Divanı muhasebat teşkilât ve vezaifine dair yeni bir lâyiha kanunîyenin ihzar ve tanzimi emir buyurulmuş olmasına binaen usulü muhasebei umumiye ve Divanı muhasebat kanunlarımızın mehazi olmak itibar ile Fransa, kablessarf murakabeyi ve teşkilât ve kavaidi maliyenin en yenilerini kabul etmiş olan İtalya, keza kablessarf vize usulünü tatbik etmekle beraber doğrudan doğruya Meclisi Âlinin müntehap ve parlâmentoya merbut bir Divanı muhasebata müteallik olan Belçikanın mevzuatı kanunîyesi ve usulü murakabesi yakından tetkik edildi.

Düveli mütemeddinede tesis edilen ve şayanı takdir bir intizam ile cereyan etmekte olan murakabe usullerinin aynen nakil ve tatbikinden ise memleketimizin taksimatı mülkiyesi, vüsatı, vesaiti nakliye ve muhaberesi pek farklı olduğu için senelerden beri takip edilmekte olan usulü hesabiyeye ve murakabemizin evrdiği tecrübelerde göz önünde bulundurulurak Avrupa sistemlerinin ihtiyacatımıza göre tadilen kabulü tercih olunmuştur.

Emvali umumiye Devleti idare ve icrasına müteallik usul ve kavaidin heyeti mecmuasını teşkil eden muhasebei umumiye kanunu ahkâmı ile Divanı muhasebat teşkilât ve vezaifi arasında sıkı bir irtibat mevcut olduğu ve usulü muhasebei umumiye kanununun ekseri mevaddı aynı zamanda Divanın vezaifine taallük eylediği cihetle tetkikat sırasında bu cihet de nazarı dikkatten dur tutulmuş olarak Avrupa devletlerinin bütçe sistemleri, usulü hesabiyeleri hakkında da malûmat istihsal olundu.

Bu münasebet ve irtibat derpiş edilerek ahenk ve ittıradı muhafazaten usulü muhasebei umumiye kanun lâyihasile Divanı muhasebat kanun lâyihasının bazı memleketlerde olduğu gibi bir arada Meclisi Âliye takdimi tasavur edilmiş iken bu suretle ihzar edilen müşterek lâyihanın Hükûmetçe müzakere ve tetkikinin teahhur etmekte olduğu ve elzem bazı mevaddın tadili teklif olunarak mevaddı kanunîyenin neşredildiği görüldüğünden Divanı muhasebat teşkilât ve vezaifine müteallik mevaddı atiyenin de başkaca Meclisi Âlinin nazarı tasvibine arzına içtisar kılmdır.

Divanı muhasebatın teşkili

Madde 1, 2, 3, 4, 5, 6, — Divan heyetinin ne suretle ifayi vazife eyliyeceğine, usulü müzakere ve muhakemeye mütedair olup şimdiye kadar cari taamüller nazarı dikkate alınarak tesbit edilmiştir.

Madde 7 — Divanı muhasebat müddei umumisinin de Meclisi Âlice intihabı muvafık görüle-

rek o suretle tesbit olunmuştur. 1295 tarihli kararnamede müddei umuminin sureti tayini sarahaten zikredilmemesine ve yalnız 27 inci maddesinde müddei umuminin bulunmadığı zamanda Divanı muhasebat azasından olmak üzere Maliye vekilinin tayin edeceği zatin muvakkaten o memuriyeti ifa edeceğinden bahsedilmesine ve 24 teşrinisani 1339 tarihli kanunda da müddei umumiliğe dair bir şey zikredilmemesine binaen müddei umuminin Maliye vekâletince tayinine devam olunmaktadır. Meclisi milliye merbut ve onun namına vazifei murakabeyi bütün heyetinin aynı membar âliden ahzi kuvvet eylemesi daha muvafık görüldüğünden madde bu suretle tesbit edilmiştir.

Divanı muhasebatı Millet Meclisi tarafından intihap edilmekte olan Belçikada ayrıca müddei umumî intihap edilmemekte olup azanın en genci bu vazifeyi ifa eylemektedir.

Madde 8,9 — Zaten mevcut teşkilât ve tarzı muameleye göre tesbit olunmuştur.

Madde 10 — Divanı muhasebatın vezaifini tadat eden bu maddede ahkâmı sabıkadan farklı bazı hususat ta mevcuttur. Birincisi ayniyat muhasipleri hesabatın rüyet ve muhakemesi Devlet bütçesinin nısrıf derecesinde bir meblâğ evvelâ eşya ve ayniyata inkilâp ederek bilâhare istimal olunur. Divanı muhasebat bütçe tahsisatının hini istimalde yani eşya alınırken vize etmekte ve tediyeden sonra nakte müteallik hesabı tetkik etmektedir. Ancak eşya ve ayniyat mübayaa edilirken hakikaten sarfedilmiş değildir. Nevama avans verilmiş ve o miktar nakti Devlet, eşya ve ayniyata inkilâp etmiştir. Memurini aidesi nakit yerine o eşyayı murakabesiz olarak istimalde devam edecektir.

Gerçi her memurun mafevki kendisi için müfettiş ve murakip makamında olduğundan ayniyat ambar memurları da mafevklerinin idarî kontrolü altında addedilebilir. Fakat kuvvei teşriye namına bütçenin icrasını murakabe ile mükellef bulunan Divanı muhasebat bütçenin nısrıf tahsisatı bir meblâğ beleden eşya ve ayniyatı murakabesinden hariç addetmeği muvafık görmemektedir.

Ayniyatın murakabe edilebilmesi için mübayaat, ithalât ve istihlâkât miktarile mevcudun tesbit edilmesi ve bir hesabı tanzim edilerek evrakı müsbtie ile bittevsik Divanı muhasebatın muhakemesine arz edilmesi icap eder.

Divanı muhasebat kararnamesinde bu bapta bir gûna ahkâm mevcut olmadığı gibi usulü muhasebei umumiye kanununun ayniyat muhasiplerine ait mevadın da hesabatın tanzim ve Divanı muhasebata ita edileceği mezkûr bulunmadığından Divanı muhasebat bu esaslı vazifeye şimdiye kadar müdahale edememiştir. Yalnız mart - mayıs 1340 tarihli üç aylık raporda ayniyatın ve demirbaş eşyanın suret ve ciheti murakabesinin tesbiti Meclisi Âliden istirham olunmuştur.

İtalya, Fransa, ve Belçika muhtelif sistemler tahtında ayniyatı Devletin dahi nakit gibi hesabı tanzim ve Divanı muhasebat tarafından murakabe olunmaktadır. Bizde ayniyatın tahtı murakabeye alınabilmesi için ayniyat muhasipleri ve muhasebeleri hakkında usulü muhasebei umumiye kanununda mevcut ahkâmın tevsi ve tatbiki Hükûmetçe mutasavver bulunduğundan tanzim edilen bu hesabatın rüyet ve muhakemesine dair işbu lâyhaya bazı mevât ilâve edilmiştir. Vilâyet ve belediyeler hesabatının Divanı muhasebatın tahtı murakabesine alınması hakkındaki esbabı mucibe aşağıda bahsi mahsusunda mezkûrdur. Maddede zikredilen ikinci fıkra muhassasatı zatiye tahsis evrakının tetkiki keyfiyetidir.

Divanı muhasebat masrafı müstelzim her nevi evrakı tetkik etmekte olduğundan halen muhassasatı zatiye evrakını dahi tetkik etmektedir. Tahsis muamelesi senelere Devlet veznesinden tediyeyi müstelzim bir deyni daiminin ihdası mahiyetinde bulunduğundan ahkâmı cedide vazından maksadı bidayeti tahsiste bu evrakın tetkikatını tamik eylemek ve Divanın tasdikı olmaksızın senedi resmî ita etmemektir. Yani 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun 40 inci maddesine tevfi kan memurinin mensup oldukları devair ve müessesatı resmiyeden gönderilecek musaddak tercümeihal varakası suretile müddeti hizmet cetvelleri ve tahkiki hüviyet ilmühaberi üzerine Muhassasatı zatiye müdüriyetince Maliye vekâletinin teklif tasavvurunda bulunduğu veçhile devairi aidesince doğrudan doğruya hesap ve tahsis olunacak muhassasatı zatiyenin kanuna derecei mutabakatını kontrol eylemektir.

Bahusus mevaddı atiyede muhassasatı zatiyenin Divanın vizesi olmaksızın tediyesi ve badet-tediye Divanı muhasebata malûmat verilmesi usulü kabul edilmekte olduğundan tahsis muamelesinin lâyikile haddei tetkikten geçirilmesi ve bir hataya meydan bırakılmaması elzem addedil-

miştir. Avrupa Devletlerinde muhassasatı zatiyenin kontroluna bilhassa atfı ehemmiyet edilmekte olduğu, İtalyada doğrudan doğruya Divanı muhasebat- tarafından tahsis muamelesinin icra kılındığı görülmüştür.

Üçüncü fıkra; ikrazat, tavizat, istikrazatı Devletin, ve Hazine tahvilâtının kayıt ve takibi hakkındadır. Devlet bazan sanayi, ziraat ve ticaret erbabına veya muhacirin gibi erbabı ihtiyaca tavizen para vermekte veya bazı müesseselere ikrazatta bulunmaktadır.

Her sene bütçelerinde muhtelif müessesata veya eşhasa ikraz ve tavizen verilecek meblâğ için tahsisat vardır. Bu paraların istirdadı lâzımgelmesine ve Devletin bir alacağı olmasına göre takip ve tahsili elzemdir. Milyonlar teşkil eden bu paraların şimdiye kadar kayıt ve takibini ve bir suretle murakabesi için Divanı muhasebat bir vazifei mahsusa ifa etmemiştir. Bu tavizatın esnayı tediyesinde ita emirlerini vize etmesi vaki ise de tahsilini takip etmek üzere elde bir memsek mevcut bulunmamaktadır. Muhasiplerin hesabı meyanında bu kabıl bir meblâğa tesadüf edilirse ademi tahsili esbabını tamik etmek mümkün olabilir. Fakat büsbütün hesap harici kalanların murakabesine imkân olmadığı bedihidir. İşte mu kabıl matlubatı Devletin tahsilini kezalik ikrazatı Devletin ve hazine tahvilâtının miktar ve sureti tediyesini takip eylemek üzere Divanı muhasebat vaziyetinin müsaade edebileceği bir vazifeyi deruhde etmek arzusunadadır. (H ve D) fıkraları zaten mevcut müessese vezaifinin tekrarımdan ibarettir.

Varidat ve masarifi Devletin murakabesi

Madde 11 — Bu madde vize muamelesinin sureti icrasına dâirdir. Evvelce usulü muhasebei umumiye kanununda bir madde halinde mevcut iken şiddeti taallükuna binaen Divanı muhasebat kanununa da ilâvesi elzem addedilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile bir kısım masarifin Divanın vizesi olmaksızın tediyesine ve badette diye Divana gönderilmesine cevaz verilmektedir.

Vize muamelesinin cari olduğu İtalya ve Belçikada dahi maaşat ve bu kabıl sarfiyatı mukannenin tediyeden evvel vizesine lüzum görülmektedir. Maaşat ve ücret kadrolarla muayyen miktarlardan ibaret olmasına ve ashabı maaş kendi istihkakları için en eyi murakıp bulunmasına ve maaşatın tediyeden evvel Divanca vizesi memurunin ay başlarında düğari müzayeka olmalarını icap ettirmesine ve hatalı tediyatın zaten müstahdem olan memurinden istirdat ve tashihi mümkün görülmesine ve maaşatın hesap ve tahakkukunda en ziyade meşgaleyi ve yanlışlığı mucip olan tevkifatı kanuniyenin sene sonunda ve bir kalemde icrası maliyeye mutasavver olmasına ve mahal ve unvanı memuriyetlerin tebeddülünde ve miktarı maaş ve ücretin tezayüt ve tenakusundan tahavvülün taallük ettiği ilk aya ait maaş ve ücretin kabletlediye Divanca tasdiki şart kılınmasına nazaran memaliki sairede olduğu veçhile bilûmum maaşat ve muhassasatı zatiyenin başkaca her ay vizesine lüzum görülmüyerek tediyeden sonra berayı tetkik evrakının Divanca gönderilmesi murakebe için kâfi addolunmuştur.

Maamafih memaliki sairede memurin kadroları için sabit ve esaslı teşkilât kanunları vücade getirilmiş ve memurunin tayin ve terfi ve azillerinin esbabı kanuniyeye müstenit olması ve Divanı muhasebata bildirilmesi usul ittihaz edilmiş olduğundan maaşatın vizeden istisnasına mukabil sık sık tebeddülâta ve bu yüzden bazı ihtilâfata meydan kalmamak üzere memurin miktarı ve kadroları için elde mevcut ve bütçelere merbut cetvellerin teşkilât kanunu şekline ifrağı ve her sene tebeddülüne mahal bırakılmaması ve Divanca da memurin muamelâtının bu esas dairesince takibi şayanı temenni görülmüştür.

Müstakrazat ve hazine tahvilâtı faizleri ve itfa akçeleri dahi bu baptaki mukavelelerle muayyen ve evvelden Divanı muhasebatça müseccel bulunmalarına ve zaten tediyeleri defaten icra edilmeyip açılacak bir hesabı mahsustan hâmillerine müracaatlarına göre ifa edebileceğine nazaran badette diye Divanın vizesine gönderilmesi memaliki sairede görülen emsaline ve muktazayı maslahata muvafık görülmüştür.

Madde 12, 13 — Bu maddelerde masarifin tediyesinden evvel ve sonra icra edilecek murakabede nazarı dikkate alınması icap eden nıkat tesbit olunmaktadır. Bu hususat zaten ahkâmı mevzu-

da kısmen mevcut olup bir kısmı da teamülen müessese bulunmasına binaen tavzihen ve devair ile bir gûna ihtilâfata meydan kalmıyacak şekilde sarıhan derecolunmuştur.

Madde 14 — Divanı muhasebat vize eylediği masarifin sureti tediyesini ve bütçeye sureti mahsubunu ancak devrei hesabıye nihayetinde ve idare hesabının esnayı tetkikinde takip etmekte idi. Sahibi istihkakın gayriye vuku bulan tediyat ve yanlış mahsubat tetkiki hesap sırasında görülmek üzere bir çok ihtilâfat ve tashihâtı icap ettirmekte, bazan istirdadı icap eden fuzuli tediyatın ashabrı ahar mahallere nakleylemiş olduğundan muhasipten tazmini ve bu suretle sui niyete gayrimakrun ve ahzi malûm iken muhasibin mağduriyetini mucip olmakta idi. Senelik idare hesaplarının tetkikatını da teshil ve tacil eylemek ve bu ihtilâfatı evvelden bertaraf etmek üzere Divanı muhasebatın tediyat ve mahsubatı da her ay takip eylemesi muvafık görülerek evrakı müsbitenin bordrolarile Divana celbi ve Divanca kabulü kesbi katiyet ettikten sonra mevaddı atiyede gösterildiği üzere Divanı muhasebatta hıfzı hakkında ahkâm vazedilmiştir.

Madde 15 — Bu madde usulü muhasebei umumiye kanunu hazırımın 30 uncu maddesinin şekli muaddelidir.

Divan vezaif ve muamelâtına şiddeti taallûku hasebile buraya vazedilmiş ve şimdiye kadar badii ihtilâf olan hususatı halle medar olacak mülâhazasile şekli muharrerde tadil olunmuştur. Salfüzzikir usulü muhasebei umumiye kanununun 30 uncu maddesinde Divanı muhasebatça kavanın ve nizamat ve mukarrerata muvafık görülmiyen masarife ait ita emirleri hakkında esbap ve edillesi ile dermeyan olunacak mütalea üzerine âmiri ita tarafmdan tahriren deruhdei mesuliyet edilirse vize muamelesinin icra olunacağı mutlak bir ibare ile muharrer olmasına ve Şûrayı devletin 9 teşrinisani 1329 tarihli ve 82 numaralı kararında ise madde mezkûre mucibince âmiri ita tarafından mesuliyeti deruhde edilen ita emirlerinin vize edilmesi kavanin ve nizamat ve mukarrerata sarahaten muhalif olmamakla meşrut ve mukayyet olup kavanin ve nizamat ve mukarrerata sarıhen muhalif olan sarfiyatta deruhdei mesuliyet edilse dahi vize muamelesinin icra edilmeyeceği izah olunmasına nazaran deruhdei mesuliyet vize muamelesi ancak mahalli içtihat olabilen hususata hasredilmiş olduğundan bu yüzden Heyeti icraiye il Divanı muhasebat arasında bazı gûna ihtilâfı nazar hâsil olarak bilhassa mercii tefsir olan Meclisi Âlinin münakit bulunmadığı zamanlarda halli ihtilâf için bir çare bulunmamaktadır.

Keyfiyet muhtelif vesilelerle mukaddema Meclisi Âliye arzedilmiş ve 23 kânunusani 1341 tarihli Divanı muhasebat encümeninin mazbatasile ruznamei müzakerata da alınmış iken biletraf tetkik ve tesbit edilmek üzere Kanunu esasî ve Adliye encümenlerine iade buyurulmuştur.

Teşkilâtı esasiye kanununun 94 üncü maddesinde kanuna muhalif umurda âmire itaat memuru mesuliyetten kurtarılmıyacağı tesbit ve hilâfı kanun bir emir tebligatı memurun dahi isga etmesi tecviz edilmiş iken âmiri itaların Divanı muhasebata karşı hilâfı kanun tebligatta ve bazı gûna masarifin vizesi için ısrarda bulunacakları ve buna tevfiiki muamelenin mecburî olduğu esasatı hukukiyemize göre zaten farzedilemez. Şu halde mesele yalnız iki dairenin hükmü kanunî telâkki ve tatbikmdan hâsil olacak ihtilâfı nazara müteallik olup kanuna sarıhan muhalif hususatta deruhdei mesuliyetin kabul edilmeyeceğini ityan için hatayı maddî bulunması veya tahsisatını tecavüz ve kadro fevkinde memur istihdam ve maaş itası gibi hususatta vizeden istinkâfın katî olduğu maddede tasrih kılınmıştır. Ancak vekili aidi tarafmdan muvafık kanun addedilipte Divanı muhasebatça kabili kabul görülmiyen mesailde Heyeti Vekile kararı üzerine vize muamelesinin mutlak bir surette icrası zarurî görülmüştür.

Divanı muhasebat; vazifei murakabesini ifa sırasında umuru idarenin mesuliyetini deruhde eylemiş olan kuvvei icraiyenin hürriyetine ve serbestii hareketine o kadar yakından temas etmektedir ki bu baptaki salâhiyetini tecavüz ve mesuliyeti icraiye refetmek gibi ahval ve hâdisata meydan vermiş olmamak için kuvvei icraiyenin yaptığı işlere müdahale pek ihtiyatkârane hareket etmek mecburiyetindedir. Bu vazifei mühimmenin hakkile ifası ve masrafın meşruiyetine hüküm ve kanaat istihsali için kavaninin metnile iktifa etmiyerek gerek kavaninin gerek bütçelerin esbabı mucibe lâyhalarını, Meclisi Millî müzakerat zabıtlarının, o mevzua müteallik kürsü milletten vuku bulan beyanatı, esasatı sairei hukukiyei nazarı dikkate almağa ve bu suretle mevzu-

atı kanuniyenin istihdaf ettiği maksadı hakikiye nüfuz ve ona göre hüküm ve kararını itaya saidir.

Bu dikkat ve itinaya rağmen bazı hususatta tefsire müracaata mecburiyet hâsıl olması ve her zaman memlekette tariki tefsirin açık bulundurulması ile de sabit olduğu üzere Divanın içtihadı mütehammil görmediği hususatta behemehal ispat ettiği, vazırı kanunun maksadı hakikisini keşflediği iddia olunamayacağından ve bir çok muhaberât ile izaai vakit olunarak Meclisi Âlicede tasvip ve bütçeye vazedilmiş olan menafii umumiyeye müteallik işlerin bu kabil içtihat ve telâkki farklarından dolayı duçarî akamet olması tecviz edilemeyeceğinden buna mahal kalmamak üzere her Devlette olduğu gibi masrafın kaydı ihtiyatla vizesi ve deruhdei mesuliyet eyliyen vükelânın tayini mesuliyetleri için keyfiyetin Meclisi Âlinin nazarı ıttılama arzı maslahata evfak görülmekte ve temadi edip gelen ihtilâfata bir çarei hal gibi telâkki olunmaktadır. Maahaza deruhdei mesuliyet salâhiyeti usulü muhasebei umumiyeye kanunu hazırımın otuzuncu maddesinde alel-ittlak âmiri italara ait olarak gösterilmekte ise de Meclisi Âliye karşı mesuliyeti icraiye ve siyasiyeyi deruhde etmiş olan vekillerden başka valiler ve fırka kumandanları gibi derecei saniye âmiri itaların da aynı salâhiyeti tatbik ve istimal eylemeleri tecviz edilememekte olduğundan şimdiye kadar devam edegelen tatbikatta; taşra muamelâtında hâdis olan ihtilâfat içinde benemehal vekili aidinin deruhdei mesuliyeti talep edilmekte idi. Bu kere maddedeki âmiri ita tabiri kaldırılarak yalnız Heyeti Vekilece deruhdei mesuliyet edilebileceği gösterilmiştir.

Madde 16 — Masarifi gayri melhuza tertibinden vukubulan sarfiyattan dolayı heyeti icraiye ile Divanı muhasebat arasında bazı ihtilâfat hâdis olagelmekte bulunduğundan madde sabıkadaki esasat dahilinde halline medar olmak üzere sarihan bir madde dereci lüzumlu addedilmiştir.

Madde 17 - 18 — Ahkâmı kanuniyemizde zaten mevcut ve şimdiye kadar cari olan işbu esasat ufak tadilâtlarla buraya ilâve edilmiştir.

Hesabatın şekil ve sureti tanzimi

Madde 19 - 20 - 21 — Emvali umumiyeyi idare ile mükellef ve muhafaza ve kabız ve sarfına memur muhasibi mesullerin hesabatını her sene rüyet ve muhakeme edebilmek üzere mevzuatı kanuniyemizde mevcut esasata göre işbu mevzuatı tacercedilmiştir. İdare hesabatı seneden seneye kat ve rüyet edilmekte olduğundan ve muhasibin sene ortasında tahvil ve infisali halinde hesabı tanzim ettirilerek tahtı muhakemeye alınması şimdiye kadar tatbik edilmediğinden ve düveli sairede de ahvali hususiye müstesna olmak üzere idare hesabatı daima senelik olarak tanzim ettirilmekte olduğundan bazan bir sene zarfında muhasibi mesulün tebeddülü halinde idare hesabından bir kaç zatın mesul olması lâzımgeleceğinden her birinin ne gibi muamelâttan mesul olacağını tanzim için 19 uncu madde vazolunmuştur.

İkinci fıkrası fuzulî müstakir ve müteferrik muhasipler hakkındadır. Sene nihayetinde katı edilecek muhasip hesabına o sene zarfında vukubulan sarfiyatı muvakkateden henüz evrakı müsbitesi celbedilmemiş ve bütçeye katı masraf suretinde mahsup edilmemiş bazı erkam ve mebalîğin ilâvesi icap etmektedir. Kaza mal sandıklarının icra eyledikleri sarfiyata mukabil merkezi vilâyete gönderecekleri ve defterdarların hesabına ilâve olunması lâzımgelecek evrakı sarfiye bu kabil dendir. Bu kısmın muhasip hesabına ademi ithali halinde o seneki sarfiyatı hakikiye malûm olmayacağı gibi muhasip hesabının bütçeye mütenazır ve devrei mahsubiyeyi muhtevi hesabı katillerle tatbiki ve mutabakat beyannamesinin tanzimi kabil olmayacağından 20 inci maddede idare hesabının bir sene bütçesine müteallik ve devrei hesabıye zarfında ifa edilen kâffe muamelâtı muhtevi olmak üzere verileceği gösterilmiş ve devrei hesabiyenin hitamından itibaren bir ay zarfında itası mecburî tutulmuştur. Muhasipler hesabatının takipve celbi için de 21 inci madde konulmuştur.

Madde 22 — Muhasipler hesabatının rüyet ve muhakemesi salâhiyeti Divanı muhasebata verilmiş olmasına ve her salâhiyetin bir kuvvei teyidiyei kanuniyesi bulunması lâzımgeleceğine nazaran hesabatını miadında tanzim ve tevdi etmiyen veya talep edilen defatir ve evrakı müsbiteyi ibraz etmiyen ve hesabın tetkikatını işkâl eden muhasipler hakkında katı maaş ve azil kararı ittihaz olunabilmesi için bu madde konulmuştur. Elyevm hükmü cari 6 teşrinievvel 1332 tarihli nizamname ile bu hak Divanı muhasebatça tatbik ve istimal edilmekte olduğu gibi Divanı muhasebata hakkı kaza verilen her memlekette de

cezayı naktî hükmedilebilmesi salâhiyeti ilâveten ita olunmuştur.

Cezayı naktinin tatbikından sonra da hesabını ademi itada temerrüt eden muhasiplerin hesabında sahai tetkika ve muhakemeye vaz'ından iğtinap olunan hususat mevcut olduğu zannı hasıl olacağından düveli sairede de tatbik olunduğu ve salifülarz nizamnamede de kısmen mezkûr bulunduğu üzere bu gibi muhasiplerin azline ve halefi tarafından hesabın süratle tanzimine tevessül olunacaktır. Devaire mensup muhasipler, itayi hesap hususunda Divanı muhasebatın hakkı kazasına tâbi tutulmuş olduklarından ve bu itibarla ve itayi hesap hususuna maksur olmak şartile Divanı muhasebata karşı mesul bulduklarından ve zaten memurin haklarında katı maaş ve azil suretâle mücazat tatbiki ahkâmı umumiyede mevcut olduğundan madde bu şekilde ve ahkâmı sabıka dairesinde tahrir ve teklif olunmuştur.

Madde 23 — Sene sonunda rüyet edilecek idare hesabatının tetkikatını teshil ve tacil eylemek üzere şimdiye kadar mevcut tatbikata müsteniden vazolunmuştur.

Madde 24, 25, 26 — Hesabatın tanzimini teshil için şimdiye kadar cari mevzuatı kanuniyemiz: tecrübelerin gösterdiği lüzuma göre ufak tadilâtle bu maddelerde teyit olunmuştur. 24 üncü maddede lâğvedilen muhasiplerin hesabı tanzim ve ita edecek kimse bulunmazsa bir memuru mahsus marifetile hesabın tanzim ettirilmesi şekli konulmuştur.

25 inci maddede mevcut, halefe devir muamelesine bilhassa atfı ehemmiyet etmek lâzımgelir. Haizi kıymet nükut ve emvali idare edenlerin vazifeden infisalleri halinde bilâkaydüşart mahallî memuriyetlerinden ayrılması bir çok zayıata ve tayini mesuliyette müşkülâta sebep olmaktadır. Şimdiye kadar cari ahkâmı kanuniyemizde her memurun halefine devir muamelesinin icra etmesi mecburiyeti mevcut olduğu gibi muhasiplerin evleviyeti bu hususa riayet etmeleri lâzımgeldiği halde ekseriya bu külfetin iğtinap ederek terki vazife eyledikleri ve halefin de kayden devralmaması yüzünden selefine müteallik hesabatta ibrazı lâkaydi eylediği ve bu suretle hukuku Hazinenin ziyaa uğradığı görülmektedir.

Devir muamelesini ifa etmeksizin infikâk edecek muhasipler ve onların bu hareketlerini tasvip eyliyenler hakkında muamelei intibahiye tatbiki zarurî görülmüştür. 26 ncı maddede muhasiplerin hesaplarına ithal ve kabul eyledikleri mutemetlerin veya şimdiki halde mutemet mahiyetinde telâkki edilen kaza mal memurlarının evrakı sarfiyesinden ve maiyetlerindeki memurini sairenin hilâfı kanun muamelâtından ve hesap haricinde kalıp hesaba ithali lâzımgelen hususattan dahi zamânen mesul oldukları gösterilmektedir. Maamafih bu mesuliyetten kurtulmak üzere ve muamelât ve evrakı mezkûreyi hesaplarına kabul etmeksizin tashih ve iadeye veya sarifleri namına eşhas zimemine alarak tahsiline teşebbüs etmeleri veya tanziminden sonra müsebbiplerinden istirdat etmeleri mükkündür. Yalnız idarei merkeziye muhasebe müdürleri tarafından tahakkuk ettirilmesi lâzımgelen ve mukaveleleri mucibince şirketlerden alınacak Hükümet hisselerile milyonlara balığ olan varidatın ayrıca hesaplarının tanzimi ve muhasebe müdürlerinin mesuliyeti tahtında ve veznei umumî hesabındaki tahsilâtile karşılaştırılarak rüyet ve intacı daha muvafık görülmüştür.

Madde 27, 28 — Muhasibin itirazı vakına rağmen yolsuz tediye mecbur etmek üzere emri tahriri veren derececi saniye âmiri italarının dahi Divanı muhasebatça tahtı muhakemeye alınması ve zararı Hazinenin kendilerinden tahsil ettirilmesi usulü İtalya ve Belçikada tatbik edilmektedir.

Bütçenin icrasında amili aslî olan vekillerin tayini mesuliyetleri heyeti teşriyyeye ait olduğundan Divanın hakkı kazasının vekillere de teşmiline hukuku esasiye itibarile cevaz görülmiyerek hilâfı kanun sarfiyat için emri müsaade ita eden vekillerin tayini mesuliyetleri zımında Meclisi Âli ye arzı keyfiyet olunması zarurî görülmüştür. Ancak vaziyeti siyasiyeleri mevcut olmıyan ve vekillerin emri tahririsine müstenit olmaksızın yolsuz sarfiyata muhasibi icbar eylediği anlaşılan derececi saniye âmiri italarının muamelâtta ve hesabatın esnayı rüyetinde tesadüf edilen ve muhasibin itirazına rağmen tediye natık bulunan emri tahririlerinden dolayı dahili muhakeme edilmeleri ve Divanın hakkı kazasına tâbi tutulmaları usulü muhakemenin bir neticei tabiiyesi addolunmaktadır. Yine bu kabilden olarak varidat tahakkuk memurlarının da zararı hazineyi müstelzim muamelelerinden dolayı zamanen mesul ve Divanın hakkı kazasına tâbi tutulmaları esası 28 inci maddede ile tesbit olunmuştur.

Hesabatın usulü tetkik ve muhakemesi

Madde 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 — Ahkâmı mevcude ihtiyacı hazıra ve Avrupada tatbik edilen mümasili usullere göre tadilen bu maddelerde tesbit olunmuştur.

Mevaddı maruza usulü muhakemeye müteallik bulunduğu ve usulü muhakemenin ihlâli esbabı temyizden olduğu cihetle kanunda sarıhan derç ve tasrihine lüzum görülmüştür.

Madde 34 — Divanı muhasebat kararnamesinde ilâmların sureti icrasına dair bir kaydı sarıh mevcut olmadığından ve icra kanununda dahi Divanı muhasebat ilâmlarından bahsedilmediğinden tariki kanunî ile icrasına mecburiyet hâsıl olan bir Divan ilâmının doğrudan doğruya tatbiki mi yoksa ilâmda mezkûr zimmetin yeniden tahtı hükme aldırılması için başkaca mehakimi umumiyeye müracaattan sonra icrasını icap edeceği mucibi ihtilâf olmakta idi. Divanı muhasebat bir mahkemei hesabiye addedilerek muhasiplere karşı hakkı kaza verilmiş olmasına ve tahtı hükme alınan mesailin diğer mehakimde tekrar rüyet edilmemesi esasatı hukukiyeden bulunmasına nazaran Divan ilâmlarının lâzımülnifaz bulunduğu bedihi ve bu hüküm kararnamenin 50 inci maddesinde sureti mutlakada mezkûr idi. Ancak suveri icraiye müteallik ahkâmı sarıha bulunmamasından dolayı vukuu melhuz ihtilâfatı bertaraf etmek üzere 43 üncü madde tesbit olunmuştur.

Divanı muhasebat ilâmlarile tahtı hükme alınan muhasipler zimematının tahsili için başlıca iki şekil mevcut olup biri sureti umumiyede icra kanununa tevfikı muamele olunması, diğeri de hukuku Hazineye taallûku hasebile tahsili emval kanununa tevfiikan tahsil edilmesidir.

Tahsili emval kanunu vergi borçlarından dolayı mükellefin emvali üzerinde Hazineye bir imtiyazı mahsus ita etmekte ve vesaiti idariye ile tahsiline cevaz vermekte ise de hukuku tasarrufiyeyi ihlâl eden bu tedbiri istisnainin mevriline hasrile Divan ilâmlarile sabit Hazine matlûbatının kavaidi umumiyeye tevfiikan icra daireleri marifetile tahsili daha münasip görülmüştür.

Yalnız ilâmları mehakimi umumiyeden başka bir hüküm istihsaline hacet kalmaksızın icrasını teminen maddeye fıkarat vazedilmiştir ve bu takdirde hukuku Hazinenin tahsili dıçarı teahhür olmıyacağı bedihidir.

Madde 44 — Ahkâmı sabıkaya nazaran tadilen tahrir olunmuştur.

Madde 45, 46 — Bütçenin icrasına müteallik evrakı müsbite şimdiye kadar muhasipler nezdinde muhafaza edilmekte ve tetkiki hesap sırasında Divanı muhasebata ibraz olunmakta idi. Bazı hâdisatı fevkalâde hasebile muhasipler nezdindeki evrakı müsbite hüsnü muhafaza edilemiyerek zayı olduğu ve idare hesabının esnayı tetkikinde ibraz edilmediği cihetle bu hal muhasiplerin zaman ile mahkûm olmalarını icap ettirmektedir. Memaliki sairede evrakı müsbitelerin Divanı muhasebatta muhafaza edilmekte olduğu görülmesine ve bu usulün memleketimizde tatbikına eşeddi ihtiyaç mevcut olmasına ve 14 üncü madde ile tediyatın aydan aya Divanı muhasebatça takibi ve 23 üncü madde ile de üç aylık cetveller üzerinde tetkiki hesaba iptidar edilmesi esasları vazedilmiş bulunmasına binaen evrakı müsbitenin ibrazında Divanı muhasebatta hıfzedilmesi ve musaddak bir bordronun muhasibe iade edilmesi için işbu iki madde vazolunmuştur.

1340 senesinden evvelki hesabatın tetkik ve intacında görülmekte olan müşkülât muhasipler nezdindeki evrakı müsbitenin ziyandan ve bu ziyam esbabı mucibeye müstenit olduğu malûm iken hesabın evrakı müsbitesiyle tevsik edilmemesinden mütevellittir.

Evrakı Divanı muhasebatta cem ve muhafaza edilmesinin Divan için külli meşgaleyi mucip olacağı bedihi ise de Devlet hesabatının sıhhatini teyit ve Hazine hukukunu tevsik edecek evrakı müsbitenin ziyadan vikayesi de o derece elzem bulunduğundan ve muhasiplerin vaziyetlerindeki tabii veya fevkalâde tebeddülât ile evrakı muhafazaya imkân bulamadıkları bittecerübe sabit olduğundan bu esasm kabulüne ve evrakı müsbitenin Divanı muhasebatta muhafazasına mecburiyet görülmüştür.

Evrakı müsbitenin taallük eyledikleri hukuk ve matlûbatın müruru zaman haddine kadar muhafazası ve tekessürünü men için o müddetten sonra imhası icap edeceğinden Divanı muhasebatın mütaleası alındıktan sonra Hükûmetçe tanzim edilecek bir nizamname ile evrakın müddeti muhafaza ve sureti imhası tesbit olunacaktır.

Madde 47, 48 — Divanı muhasebat hükümlerinin kesbi katiyet edebilmesi mehakimi saire hü-

kümlerinde olduğu üzere turuku kanuniyeden geçmesine mütevakıftır. Dairece tahtı hükme alman hesabat hakkında tarafeyn itirazatını nazarı itibara almak ve hükümde muhalefeti kanuniye bulunduğu, salâhiyeti kanuniyenin tecavüz ve usulü muhakemenin ihlâl edildiği iddia olduğu takdirde keyfiyeti yeniden tetkik eylemek hukuk ve adalet mefhumunun bir neticei zarurîyesidir. Kezalik vukua getirilen bir yanlışlığın tashihi talep olunması, zayi olduğu zannedilen evrakı müsbitenin sonradan zuhur ve ibraz edilmesi veya hesabatı sairenin tetkiki esnasında evvele ittihaz olunan hükümde isabet olmadığı anlaşılması üzerine tarafeynden birinin talebi veya dairenin resen lüzum görmesi ile iadei muhakeme olunarak. keyfiyetin yeniden tetkiki esasatı hukukiyenin mukteziyatından görülmüştür. Ancak hükümlerin bilâmüddet iadei muhakemeye tâbi tutulması bazı mehaziri müstelzim görüldüğünden müruru zaman ile bazı hukuk ve matlubatın sükutu tecviz edilmesi kabîlinden on beş seneden sonra iadei muhakeme talebinin de kabul edilmemesi münasip mütalea kılınmış ve maddeler o suretle tahrir olunmuştur.

Madde 49 — Divanı muhasebat vazifei murakabesinin ifası ve hesabatın tetkik ve muhakemesi sırasında bazan sahtekârlık ve irtikâp gibi bir cürmün vukuuna muttali olur. Divanı muhasebatın mesaili cezaiyeye hükmetmesi salâhiyet haricinde bulunduğundan ve bir meselenin aynı zamanda iki mahkemede rüyeti esasatı hukukiyeye münafi bulunduğundan cürmün müstelzim olduğu ceza tayin edilmek üzere mesele mahkemei cezaiyeye tevdi kılınmakta ve hesabatın rüyeti neticei muhakemeye kadar tehir olunmaktadır.

Mehakimi cezaiye cürüm ile beraber cürmün tevhit eylediği hukuku Hazineyi tazmin için dâli itayi hükmeylemekte olmasına göre neticei hesabın ağırlığı bu suretle kapatılmakta ve hususatı sairesi için Divanı muhasebatça ilâm verilmektedir. Bazan bir memurun hesabatında zararı Hazineyi müstelzim ve tazmini icap eden bir açık kanunu cazaya tevfiikan tecziyesi icap eden bir cürüm ile memzucen bulunmaktadır. Memurun müstelzimi ceza efali sabit olmıyarak mahkemei cezaiyeden istihsalî beraet eylemiş olmasına rağmen hesabının açık kalması mümkün ve cürüm teşkil etmeyen efaalin de bazan zâmanî icap ettirmesi muhtemel bulunduğundan halbuki cürümden beraet eden kimsenin mehakimi nizamiyeye hukuku Hazineyi tazmin ile mahkûm edilmesine sebep görülemekte olduğundan Hazine matlubatının bu suretle na tahsil kalmamasını teminen cürüm hakkındaki mahkeme kararından sonra hesabın zâmanî icap ettiren hususatı sairesine ve ağırlığına dair Divanı muhasebatça hükmolunması düveli sairede mevcut mümasilî usullere binaen şayanı kabul görülmüştür. Binaenaleyh böyle bir cürmün zuhuru halinde meselenin evveleirde mehakimi cezaiyede rüyet olunması ve hususatı cezaiyeye dair ilâm istihsalinden sonra hesap hakkında Divanı muhasebatın itayi hüküm eylemesi zarurî addedilmiştir.

Madde 50 — Hukuku Hazinesinin muhafazası maksadile alınmakta olan kefaletlerin ancak işbu hukukun temininden sonra iade edileceğini mübeyyin işbu madde ahkâmı umumiyeye tevfiikan ve bazı gûna yanlışlıklara mahal kalmıyacak surette tasrihan dercolunmuştur.

Ayniyat hesapları

Madde 51, 52 — Balâda onuncu maddenin esbabı mucibesi meyanında arzolunduğu üzere Divanı muhasebat ayniyatı Devleti ve 1340 senesi muvazenei umumiye kanununun esbabı mucibe mazbatasında kontrol arzusu izhar buyurulan demirbaş eşyayı tahtı murakabeye almak emelindedir. Divanı muhasebat lâyihasile teklif edilmekte olan işbu maddelerden maada ayniyat muhasipleri ve hesapları hakkında usulü muhasebei umumiye kanununa da ahkâmı mufassala ve sariha vazedilmesi şayanı temennidir.

Devairde naktin gayri bulunacak her türlü eşyayı menkuleye ayniyat denilebilir. Fakat eşyayı mezkûre arasında sureti istimalleri ve maksadı tedarikleri itibarile büyük bir fark vardır. Bu fark hasebîle hesapların sureti tanzimindedir ayrı ayrı ahkâma tâbi tutulmaları iktiza eder. Bir kısım ayniyat imalât ve istihlâkâta sarfolunmak üzere tedarik ve depo halinde hıfız ve ithar edilir. Lüzumu görüldükçe ambarlardan iktiza eden mahallere tevzi olunur. Bu kabîl eşya ve ayniyatın kasadaki nakit gibi ithalât ve ihracat mevcutlarına dair hesapların tanzimi mümkündür.

Bunları muhafazaya memur olanlar, bunları istimale mezun olmayıp yalnız tamam olarak te-

sellüm ve hıfız ve gösterilen mahalle ita etmeğe ve ambarın mevcudunu her vakit defterine muvafık olarak ibraz eylemeğe mecburdurlar. Bu itibarla ayniyat muhasipleri ile nakit muhasipleri arasındaki fark yalnız hesaplarının mevzuundan ayin ve nakit olmasından ibaret kalır.

Diğer kısım ayniyat, devairi resmiedeki her türlü mefruşat, alât ve edevat ve demirbaş eşya gibi her sınıf memurin tarafından müddeti medide istimal edilip eskidikçe tebdil veya tamir edilecek bir takım eşyadır ki taallük ettikleri hidematın ifasına mahsus olan yerlere dağıtılmış bulunur. Bunları velev nevi itibarile veya takım takım bir yere cemetmek, bir ambara koymak kasadaki nakit veya ayniyatı saire gibi ithalât ve ihracat muhasebesine tâbi kılmak mümkün değildir. Bunlar lüzumuna göre müteallik oldukları hidematta istimal olunmak üzere o hidematı ifa edecek olan memurine tevdi olunurlar.

O memurlar bunları ne satmağa ve ne de başka bir tarafa verneğe mezun olmazlar. Bu gibi eşya neveleri itibarile veya takım, takım devair itibarile bazı memurların tahtı mesuliyetine vaz edilmiş olsa bile, bu memurların eşyayı mezkûre üzerindeki tasarrufları - bir nakit muhasibi veznesindeki nukut hakkında yapılacağı gibi - onları bir yere hapsedip başkasına el sürdürmemek suretinde değıl onların hüsnü muhafazasını takip suretinden ibaret bulunmak iktiza eder.

Bunların sarfiyatı da istimal edenlerin dikkat ve meharetile makûsen mütenasip olarak envama göre uzun seneler, temadi eyler, Bu iki nevi ayniyat arasında salifülârz farklar mevcut bulunması hasebile hesaplarının sureti tanzim ve itası için ona göre ahkâm vaz edilmiştir. Yalnız esliha ve mühimmatı harbiye fabrika ve ambarları ve tersane ve sefaini harbiye gibi Hükûmetçe hafî tutulması icap eden mahaller hesabatının rüyet ve muhakemesi ve her vesile ile mevcutlarının pişi enzarda bulundurulması münasip görülmiyerek şimdilik teftişi idariye tâbi ve Divanı muhasebatı hakkı kazasından hariç bırakılması düveli sairedeki usullerinden alınan intibaata göre zarurî addedilmiştir.

Madde 53 — üçü maddede ayniyat hesaplarından ilişiksiz olanların daire reisi tarafından tasdik edilerek bir beyanname ile dairesine tebliğı ve icrayı muhakemesinin lüzum görülmemesi tekerrürü muamele ve kesreti meşgaleyi men için diğer Devletlerdeki usullerden iktibasen kabul olunmuştur. Esasen mehakimi umumiyyede müstantıkların itasına salâhiyettar oldukları meni muhâkeme kararı da buna şebihtir.

Madde 54 — üçü madde ayniyat muhasiplerinin zuhur eden açıklarını ne suretle tazmin edeceklerine dairdir. Ayniyat muhasibi ancak yedi memuriyetine tevdi olunan ayniyatın miktarından mesul bulunduğu cihetle zuhur eden açığı aynen tazmin etmesi asıl isede bunun her zaman mümkün ve kabili tatbik olmayacağı nazarı dikkate alınarak esasatı hukukiyemize göre aynen ve bedelen tazmin etmesi teviz olunmuştur. Eşyanın fiatları zaman zaman tebeddül eyleyeceğinden ve nakliye ve muhafaza ücretlerinin de ilâvesi icap eyleyeceğinden Devlete mal olduğu hakikî kıymetinin tayin ve takdir pek müteassirdir. Bazen de açığın tarihini tayin eylemekte ihtilâf hâsıl olabilir. Tarihi tayin edilemiyen açığın akrebi ezmanına izafetle tebeyyün ettiği tarihe matuf kalması ve açığın tebeyyün ettiği tarihteki rayıç üzerinden bedeli tazminin hesap ve hükmolunması zarurî görülmüştür. Tabiatı eşyadan mütevellit firelerin muhasiplere tazmin ettirilmesi muvafıkı madelet görülmeyeğinden ve bu cihetlerin tesbit ve tevsiki zarurî bulunduğundan maddenin fıkaratı ahiresi de bu maksatla yazılmıştır.

Madde 55 — İnci maddede ayniyat muhasiplerinin hesabatını ahiz ve rüyet edebilmek üzere diğer muhasipler hakkındaki ahkâmı kanuniyenin teyiden tatbik edileceğı gösterilmiştir.

Vilâyat ve belediyeler hesabı

Madde 56,57,58 — Vilâyat ve belediyeler varidatı, varidatı Devletin, emvali umumiyyeden madut olması bile azamî Devletçe kabul edilen kanunlara müsteniden ve bazı vergilere zamimeten tahsil edilen rüsundan mütehassıl olmasına göre bu bütçelerin de Devlet mürakabei umumiyesinden hariç kalması teviz edilmemiştir. Esasen idarei umumiyei vilâyat kanununun 133 üçü maddesinde vilâyat hesabı katilerinin Divanı muhasebata tevdi edileceğı mezkûr bulunmakta olduğundan şimdiye kadar müsbet bir şekilde tatbik edilmemiş olan bu hükmü kanunun imali sadetine Divanı muhasebat kanununa da işbu mevaddın ilâvesine lüzum

görülmüştür. Vilâyat ve belediyeler bütçelerinin ve hesabı katilerinin meclisi umumiye ve cemiyeti umumiyei beledilere müzakere ve tasdik edilmekte olması, hesabat hakkındaki mukarreratın bu suretle Divanı muhasebatça derecei saniyede rüyet ve muhakeme edilmesine mâni teşkil etmez.

Bilâkis hesabatın Divanı muhasebat tarafından tetkik ve muhakeme edileceği nazarı dikkate alınarak meclis ve cemiyeti umumiyelerine bütçeler ve hesabı katiler hakkındaki müzakerat ve tetkikatın bilvücuha daha sağlam bir surette cereyanını temin eyler. Zaten hali hazırda meclis ve cemiyeti umumiye hakkı kaza verilmemiş olmasına binaen hesabatla görülen bir gûna zimmet ve zamana hükmolunamıyarak başkaca mehakimi umumiyede ikamei dava ile ağırın tahtı hükme aldırılmasına ve bu suretle temini tahsiline mecburiyet hâsıl olmaktadır. Teklif edilen mevaddı kanuniye kabul buyurulduğu takdirde ağırın tahtı hükme aldırılması için mehakimi umumiyeye müracaat edilecek yerde hesabat hakkında biraz daha ehil olması mefruz bulunan Divanı muhasebatça hükme raptedilmiş olacaktır.

Varidatı seneviyeleri miktarı on bin liradan dün olan belediyelerin nakit hesabatı ile alalûmum vilâyat ve belediyelerin ayniyat hesaplarının tetkik ve murakabesi Divanı muhasebatın vazifei asliesini ihmale sebep olacak derecede vezaifi kesire altında kalmasından ihtirazen şimdilik bizzarure mahallerine terkedilmiştir.

Muhassasatı zatiye

Madde 59, 60 — Onuncu maddenin esbabı mücibesi meyanında arzolunan mülâhazata müsteniden tesbit edilmiştir.

İkrazat, istikrazat ve tavizat

Devletin Hazine tahvillerinin sureti tescili

Madde 61, 62 — Onuncu maddenin esbabı mücibesi meyanında arzolunan mütaleata müsteniden tesbit edilmiştir. Usulü muhasebei umumiye kanununda ahkâmı mufassala konulması ve bu kabîl düyunu Devleti tesbit ve hesabatını Divanı muhasebata ita eylemek üzere Maliye vekâletinde bir düyunu umumiye muhasipliği ihdası şayanı temennidir.

Mutabakat beyannamesi

Madde 63, 64, 65, 66, 67 — Divanı muhasebatın bütçe tatbikatına ve hesabı umumiye kat ile muhasipler hesabatının derecei mutabakatına dair Meclisi Âliye arzedeceği beyannamenin sureti tanzimi hakkında şimdiki kadar cari ahkâm, düveli sairedeki usuller nazarı dikkate alınarak ufak tadilâtlarla buraya konulmuştur.

Muamelâtı maliye raporu

Madde 68 — Divanı muhasebat bütçe tatbikatına nezaret eylediği sırada vaziyeti mahsusası hasebile umuru maliye ve hesabiyenin safahatı muhtelifesine yakından temas etmekte ve bu kavanini malienin tatbikatta bais oldukları ihtilâfatı müşahede eylemektedir. Bu sebeple her memlekette kabul edildiği ve eski kararnamenin 63, 64 üncü maddesinde bahsolunduğu üzere Divanı muhasebatın usulü maliye ve hesabiyeye hakkında yapılması faideli görülen tadilât ve ıslahata dair tecarübü vakıasına müsteniden her sene bir rapor tanzim eylemesi usulü ittihaz edilmiştir. Bu raporda; merbutiyetle müftehir bulunduğu Büyük Millet Meclisine mesaisinin umumî hulâsasını ve ayniyat hesaplarıyla vilâyat ve belediyeler hesabatı hakkındaki neticei tetkikatını da arz etmeği düşünerek madde olveçhile tesbit olunmuştur.

Mevaddı müteferrika

Madde 69 — Usulü muhasebei umumiye kanununun 32 inci maddesinin fıkrai ahiresinde mev-

üt ahkâm ve şimdîye kadar cari tatbikat ve düveli sairedeki mümasili esasat nazarı dikkate alınarak ve Divanı muhasebat kanununa müteallik görülerek buraya dercolumuştur.

Madde 70 — Divanı muhasebat kararnamesinin 63 üncü maddesinde mezkûr esasın ipkası maksadile ve usulü hesabiye ile usulü murakabenin yekdiğerine şiddetli irtibatı hasebile vazedilmiştir.

Madde 71 — 1295 tarihli Divanı muhasebat kararnamesinin 20 inci maddesinin fıkrai ahiresinde mevcut ve şimdîye kadar tatbikatla müeyyet bir esasın ipka ve tekrarından ibaret olup tadilen buraya konulmuştur.

Madde 72 — Kanunun sureti tatbikına ve memurînin tayin ve terfilerine ve hususatı sairesine ait talimatnameler tanzimi zarurî bulunduğundan ve talimatnamelerin tertip ve tanzimi hakkı dairelerine bırakılmış olduğundan teyiden maddei mezkûre konulmuştur.

Madde 73 — İşbu kanunla teklif olunan hususat kabul buyurulduğu takdirde Divanı muhasebat maksadı teşekkülüne ait vezaifi esasiyenin ifasını deruhde eylemiş bulunacaktır. Vezaifi maruza terk ve ihmali caiz olmıyan hususata müteallik bulunmakla derhal tatbik ve icrası elzem ise de ayniyat hesaplarile idarei hususiye ve belediye hesaplarının tetkiki gibi vezaifi cedide Divanın maşğalesini hayli teksir edeceğinden ve teşkilâtı hazırası şimdîye kadar ifa eylemekte olduğu vazifeye göre tertip edilmiş olup ilâveten deruhde edilen vezaifin ifasına kifayet edemeyeceğinden ve icap eden teşkilâtın meydana getirilmesi zamana mütevakkrf bulunduğundan vezaifi cedidenin, istilzam ettiği teşkilât kabul ve tatbik olundukça ifa edileceğini mübeyyin işbu maddenin vazına zaruret görülmüştür.

Madde 74,75,76 — Ahkâmı sabıkanın ilga edildiğini ve kanunun tarihi ve sureti icrasını müeyyit olmak üzere vazedilmiştir.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Divanı muhasebat encümeni

Karar No. 9

Esas No. 3/38

2 - IV - 1932

Yüksek Reisliğe

6 şubat 1926 tarihli tezkere ile Divanı muhasebat riyasetinden Meclisi Âliye takdim ve teklif edilen Divanı muhasebat kanunu lâyihası geçen içtima devresinde encümenlerce müzakere edilmiş iken Heyeti umumiyece müzakeresine vakit kalmadığından bu defa encümenimize devredilmişti.

Divanı muhasebatın teşkilât ve vazifelerini gösteren 1295 tarihli kararname hükümleri Cümhuriyet Hükûmetinin kurduğu prensipleri tatmine kâfi görülmediğinden 24 teşrinisani 1339 tarihli kanunla varidat ve masarifatı Devleti Büyük Millet Meclisi namına murakabe etmek üzere Divan heyetinin sureti intihabı tesbit edilmişti. Muhasebei umumiye kanunu Devletin bütçe ve hesap usullerine yeni bir istikamet verdiği gibi buna mütenazır olarak Divanı muhasebata da bazı vazifeler vermiş bulunuyordu. Hem eski ahkâmın bugünkü telâkkilere uymıyan kısmını tadil etmek ve hem de yeni hesap usullerine göre Divanı muhasebatın vazifelerini bir kül halinde tesbit eylemek üzere ihzar edilmiş bulunan işbu kanun lâyihasının bir an evvel iktisabı meriyet eylemesi için encümenimizce tetkikatı lâzime ifa kılındı.

Divanı muhasebat reisi Fuat Beyin huzurile icra kılınan müzakeresi neticesinde lâyihanın Divanı muhasebatça teklifinden sonra intişar eden memurin kanunile muhasebei umumiye kanununun ve maaşatın tevhit ve teadülüne dair olan kanunun tesbit eylediği esaslar da nazarı dikkate alınarak muaddel şekli aşağıya dercolumuş ve her bir maddenin esbabı mucibesi izah edilmiştir:

Madde 1 — Teşkilâtı esasiye kanununun 100 üncü maddesine göre tanzim edilmiştir. Yalnız muhasebei umumiye kanunu Devlet emvalini sayarken varidat ve masarifat haricindeki emvali de zikreylemiş ve bu emvalin idare ve muhasebesine müteallik hükümleri de koymuş olduğundan hem muhasebei umumiye kanununun bütün Devlet emvaline şamil olan hükümlerinin tatbikını tamik etmek ve hem de umumî ve şamil murakabe esasını temin eylemek üzere maddeye bilûmum emval tabiri

ilâve edilmiştir. Divanı muhasebatın ifa edeceği vazifenin mahiyetini ve itayi hüküm salâhiyetini haiz olduğunu göstermek ve Devlet mallarını kabız ve idare edenlerin hesaplarını da tetkik ve muhakeme ile mükellef bulunduğunu tasrih eylemek üzere maddeye ibareler konulmuştur.

Teşkilât

Madde 2 — Halen mevcut ve maaşatın tevhit ve teadülüne müteallik kanunla muayyen Divanı muhasebat teşkilâtını göstermekte ve 24 teşrinisani 1339 tarihli kanunda gösterilen ve şimdiye kadar Meclisi Âlinin kararlarile tekarrür etmiş bulunan usulü intihabı irac etmektedir. Yalnız mevcut tatbikattan farklı olarak Divanı muhasebat müddeiumumisinin de heyetin diğer azaları gibi Meclisi Âlice intihabı gösterilmiştir. 1295 tarihli Divanı muhasebat kararnamesinde müddeiumuminin sureti tayini hakkında sarıh bir hüküm olmamakla beraber 27 inci maddesinde müddeiumumî bulunmadığı zamanda Divanı muhasebat azasından olmak üzere Maliye vekilinin tayin edeceği zatın muvakkaten memuriyeti ifa edeceği gösterilmiş ve o vakitler Divanı muhasebat heyeti dahi Hükûmet-ge tayin edilmekte bulunmuştur. 24 teşrinisani 1339 tarihli kanunda müddeiumuminin tayin ve intihabı hakkında bir şey denilmediği için eski usule tevfiikan Maliye vekâletince tayinine devam olunmuştur. Halbuki müddeiumumî de Divanı muhasebat heyetinin bir cüzüdür. Varidat ve masarifati Devleti Büyük Millet Meclisi namma murakabe etmek üzere onun tarafından intihap edilen bir heyetin bütün azalarının aynı âli mebadan kuvvet alması şüphesiz daha tabîi ve mantıkidir. Divanı muhasebatın teklif lâyihasındaki yedinci maddenin esbabı mucibesine encümenimizce de iştirak olunarak bu esas kabul edilmiştir.

Madde 3 — Divanı muhasebatın ifa eylediği vazifeler ehemmiyetli ve hususî mahiyetli olduğundan azasının umumî vasıflardan maada diğer bazı vasıfları da haiz olmaları muvafık görülmektedir. 24 teşrinievvel 1339 tarihli kanunda Divanı muhasebat heyetinin erbabı ihtisas meyanından intihap edileceği mezkûrdur. Bu kaydi kanuniye müsteniden tefrik ve intihap edilmiş zevatta teamülen bu evsaf aranılmakta olduğu gibi bu maksadı teminen aranılacak vasıfların daha vazih olark kanuna da derci muvafık görülmüştür. Yalnız şimdiye kadar mevcut 30 yaşında olmak kaydi 35 olarak tesbit edilmiştir. Maddedeki (yüksek mektep) kaydinden maksat Maarif vekâletince âli tahsil gösterdiği tasdik ve kabul edilen mekteplerdir. Hukuku müktesebenin mahfuziyeti her kanunla ve her vesile ile teyit edilmekte olduğundan şimdiye kadar erbabı ihtisas mayanından Meclisi Âlice intihap buyurulmuş olan zevatın haklarının mahfuz bulunduğu ve bu hükmün bundan sonra intihap edilecekler hakkında cari olacağı tasrih kılınmıştır.

Madde 4 — Meclisi Âlice intihap edilen Divan heyetinin vazifelerine nihayet verilmesinin de yine aynı makama ait olması tabîi bulunduğundan 24 teşrinisani 1339 tarihli kanunun üçüncü maddesi hükümü aynen alınmıştır.

Madde 5 — Divanı muhasebat heyetini teşkil eden zevat hakkında tahkikat icrası veya muhakeme lüzumuna karar verilmesi için merci tesbitine lüzum görülmüş ve mezkûr heyetin Meclisi Âli tarafından müntehap olmasına göre haklarında bu hususta karar ittihazının Riyaset Divanına ait olması ve bunun da Meclis heyeti umumiyesinin tasvibines iktiran etmesi muvafık görülmüştür.

Madde 6 — Divanı muhasebatta teadül kanunile muayyen bu günkü kadrolara göre mevcut memuriyetleri göstermek üzere bu madde konulmuştur.

Madde 7 — Memurin kanununun hükümlerine ve maaşatın tevhit ve teadülüne mütedair kanundaki sarahata tevfiikan Divanı muhasebat için de bir teşkilât ve memurin kanununun yapılması tabiidir. Bu lüzumu ifade etmek ve teşkilât ve memurine ait hükümlerin bu kanunda muharrer bulunanlardan ibaret olmadığını göstermek üzere madde konulmuştur.

Madde 8 — Birinci reisin vazife ve salâhiyetlerini göstermektedir.

Madde 9 — Divanı muhasebat teklifinin altıncı maddesinde müddeiumuminin kanunun muhtelif maddelerinde mezkûr vazifeleri ifa edeceği gösterilmiş olup bu vazifelerin nelerden ibaret olduğunu tasrih eylemek üzere maddenin bu şekilde tesbiti daha muvafık görülmüştür. Müddeiumuminin bulunmadığı veya vazifelerin teaddüdü dolayısıyla yetişemediği zamanlarda bu vazifelerin muavinleri tarafından ifa edileceğine dair de bir fıkra ilâve edilmiştir.

Daireler

Madde 10 — Halen teadül kanunile muayyen Divan teşkilâtına mütenazır olarak ve Divanı muhasebat kararnamesinde ve teklif lâyihasında mevcut hükümlere tevfikan cüzi tadil ile tesbit olunmuştur.

Madde 11 — Dairelerin vazifeleri meyanına girecek ve birinci reis tarafmdan havale edilecek diğer meseleleri de müzakereye salâhiyettar bulunduğu gösterilmiştir.

Madde 12 - 13 — Mevcut hükümlere ve Divanı muhasebatın teklifindeki esaslara göre tesbit edilmiştir.

Umumî heyet

Madde 14 - 15 — Umumî heyetin ne suretle içtima ve ne gibi vazifeler ifa edeceği ve müzakerelerde nisabın ne suretle tesbit edileceği gösterilmiştir.

Madde 16 — Aşağıdaki maddelerde görüleceği üzere Divanı muhasebat ilâmlarının temyizen tetkiki Umumî heyetin vazifeleri meyanında bulunduğu cihetle temyizen icra edilecek tetkikatta nazarı dikkate alınacak esaslar gösterilmiştir. İptidai hükümde re'yi olan reis ve azaların hazır bulunması karara müessir olacağı mülâhazasile muvafık görülememiş ve usul ve nısbı müzakeredeki esaslar dahi mahkemei temyizce kabul edilmiş olan esasların aynı olarak tayin edilmiştir.

Madde 17 — Aynı mesele hakkında bir dairenin iki kararı veya muhtelif dairelerin verdiği kararlar arasında mübayanet vukuu halinde içtihadı tevhit ve bir siyak üzere muamele ifasını temin için meselelerin umumî heyetçe 15 inci maddedeki usul ve nısap dairesinde müzakeresi ve verilecek kararlara Divanı muhasebatça ittiba olunması zarurî görülerek madde bu maksatla vazedilmiş ve bu hususta müddeiumumiliğin mütaleasının da her halde inzımanı muvafık görüldüğünden müddeiumuminin hazır bulunması şartı konulmuştur.

Divanı muhasebatın vazifeleri

Madde 18 — Divanı muhasebatın vazifelerini gösteren bu maddedeki hükümlerden bir kısmı zaten kararnamede veya muhasebei umumiye kanununda mevcut olup Divan tarafından ifa edilmektedir. Bir kısmı da yeniden Divana tahmil olunmaktadır. Yalnız bu maddede vazifelerin kâffesi bir kül halinde gösterilmekte ve daha açık olarak ifade ve tekit edilmektedir.

Divanı muhasebatça teklif edilen lâyihanın onuncu maddesine müteallik esbabı mucibeye encümenimizce de iştirak edilmekte olduğundan Devlete ait bu kabıl muamelâtın da Divanın murakabesine verilmesi muvafık görülmüştür. Sayılan bu vazifeler haricinde kalan fakat, muhasebei umumiye kanunile diğer kanunlarda mezkûr bulunan veya bundan sonra kanunlarla verilecek olan diğer vazifeler de (İ) fıkrasında irae edilmiştir.

Murakabe ve vize

Madde 19 — Muhasebei umumiye kanunile diğer kanunlarda mevcut hükümlere tevfikan şimdiye kadar devam etmekte olan usul ve tatbikata göre yazılmıştır. Murakabe esasını muhafaza ve muameleleri ona göre tanzim maksadile sarftan evvel vizeye tâbi olmıyan evrakın sarftan sonra vize için gönderileceğinin tasrihine lüzum hissedilmiştir. Yalnız bu suretle sarftan sonra vizeye tevdi olunan evrakta görülecek noksanlar hakkında ne suretle muamele ifa edileceğine dair muhasebei umumiye kanunundaki hükümlerin tazvihi için maddenin nihayetine bir fıkra ilâve olunmuştur.

Madde 20 — Munhasıran Devlet sermayesile işletilen veya Devlete ait varidatı cibayet ve idare eden müesseseler muamelâtının dahi Divanı muhasebatın murakabe ve muhakemesine tâbi olacağı gösterilmiştir.

Madde 21, 22 — Divanı muhasebatın vize ve tetkik edeceği evrakın ne suretle ve hangi müddetler zarfında tevdi edileceğini ve bu vazifelerin ne tarzda ifa edileceğini göstermektedir.

Madde 23 — Divanı muhasebatın icap edenlerle muhabere etmesi veya lüzum gördüğü bilûmum evrak ve defterleri ve şifahî izahat almak üzere alâkadar memurları celbeylemesi vazifesini kolaylıkla ifa edebilmesi için zarurî görülmüştür. Talep eylediği evrakı göndermek ve malûmatı bildirmek alâkadarlar için kanunî bir mecburiyet olduğunu göstermek üzere bu madde konulmuştur. Bu mecburiyete riayet etmiyerek tetkik ve muhakemeyi işkâl edenlere karşı 45 inci maddede kuvvei teyidiye mevcuttur.

Muhasipler ve hesaplar

Madde 24 — Muhasebei umumiye kanununda mevcut hükümlere ve Divanı muhasebatça teklif edilen lâyihaın 19 uncu maddesindeki esaslara göre tesbit edilmiş ve muhasibin kanunen hesabına ithal etmekle mükellef iken hariçte bıraktığı zamanı idaresine ait bilûmum muamelelerden mesuliyeti tasrih olunmuştur.

Madde 25 — Muhasiplerin kavanin, nizamat ve mukarrerata muvafık surette sarf ve itasını ispat edemedikleri nakit ve aynı tazmine mecbur oldukları gösterilmiştir. Muhasebei umumiye kanununa ve bu lâyihaî kanuniyedeki hükümlere göre aynıyat hesapları da Divanı muhasebatça rüyet ve muhakeme edilecek ve icabında tazminine hükmolunacaktır. Aynıyatın ne suretle tazmin ettirileceğini daha ziyade katiyet ve sarahatle göstermek için ikinci fıkra konulmuştur.

Madde 26 — Muhasebei umumiye kanununun 21 inci maddesinde muhasiplik sıfat ve salâhiyetini haiz olmaksızın emvali umumiyeyi herhangi bir suretle kabız ve tediye ve idare edenlere ceza kanununun salâhiyet ve mezuniyet haricinde sıfatı resniyeyi takımanlar hakkındaki hükümlerinin tatbik edileceği gösterilmiştir. Emvali umumiyenin idaresine karışanların hesap vermeleri ve bu hesaplarını Divanı muhasebat huzurunda tevsik etmeleri icap etmekte olduğundan muhasip unvanını haiz olmaksızın Devlet emvalini kabız ve sarfetmiş olanların da muhasipler hakkındaki hükümlere tâbi bulunacakları hükmü, esasen 14 şubat 1327 tarihli muhasebei umumiye kanununun 47 nci maddesinin son fıkrasında mevcut iken yeni muhasebei umumiye kanununa alınmamış olduğundan maksadı itmam için buraya konulmuştur. Ancak bir hesap; siyâsî sıfatı haiz olup heyeti teşriye tarafından mesuliyetlerinin tayini icap eden birinci derece âmiri itaları alâkalandırıldığı takdirde hesap Divanca tetkik ve hulâsa olunmakla beraber muhasebei umumiye kanununun 13 üncü maddesinin son fıkrasında da gösterildiği üzere tetkikatın neticesi Büyük Meclise arz edilecektir.

Madde 27 — Nakit ve aynıyat hesaplarının Divana tevdi müddetlerini göstermektedir. Muhasebei umumiye kanununun 122 nci maddesine mütenazıran kabul edilmiştir.

Madde 28 — Divanı muhasebatça hesapların miadında verilmesini takip için muhasipliklerin adet ve mevkii memuriyetlerinin bilinmesi lüzumu aşıkâr olduğundan mevcut muhasipliklere bunlarda yapılacak tebdil ve tahvillerin derhal Divana bildirilmesi ve bildirmiyenler hakkında muhasebei umumiye kanununa atfen kuvvei teyidiye vazı maksadile madde konulmuştur.

Madde 29 - 30 — İdare hesaplarının ne gibi ahvalde kimler tarafından tanzim edileceğine dair muhasebei umumiye kanununun 121 inci maddesinde mevcut hükmün itmamı için Divanı muhasebatça teklif edilen lâyihaın 24 ve 25 inci maddelerindeki hükümlere mütenazır olarak cüzi tadil ile kabul edilmiştir.

Tetkik ve muhakeme usulleri

Madde 31 — Divanı muhasebatça teklif olunan lâyihaın 29 uncu maddesinin ilk fıkrasile 33 üncü maddeleri tevhit edilerek halen mevcut tatbikata muvafık bir surette tesbit olunmuştur.

Madde 32 — Bu maddenin Divanı muhasebatça idare hesaplarında yapılacak tetkikatın esas hatlarını göstermektedir. Vuzuhu temin için mülhak ve hususî bütçelerle idare olunan müesseseler hesaplarının tetkikinde dahi aynı esasların tatbik edileceği ve esasen vize edilmemiş olanların vizesi esnasında yapılması lâzımgelen tetkikatın da ıerası lâzımgüleceği tasrih edilmiştir.

Madde 33 — Hesapları tetkik edecek olan murakıpların tetkikat neticesinde verecekleri raporlarda temas edecekleri hususlar gösterilmiştir.

Madde 34 — Hakkı müdafaanın istimaline müsaade olunması esaslı bir kaide olduğu için zimmet veya tazmin ile alâkadar görülecek meselelerde muhasebei umumiye kanununun 14, 19 ve 120 inci maddelerine tevfikan muhasip mevkiinde bulunan zattan veya alâkadar memurdan istizahta bulunulması mecburî addedilmiştir. Ancak bu istizahlara uzun müddet cevap alınmıyarak hesapların sürüncemede kalması da varit görüldüğünden bir ay zarfında cevap verilmediği takdirde mevcut malûmat ve delâile göre hükümlenabilmesi için son fıkra konulmuştur.

Madde 35 — Murakıplar tarafından hesapların tetkiki sırasında tadil ve ıslâha muhtaç görülen hususlar hakkında ayrı bir rapor yapılarak Divan reisine verilmesi faydalı görülmüştür.

Madde 36 — Hesabatın tetkikatını kolaylaştırmak üzere murakıplar tarafından istenilen izahat, kuyut ve evrakın derhal verileceğine dair bir mecburiyet konulmuş ve bu mecburiyet 45 inci maddedeki hüküm ile teyit edilmiştir.

Madde 37 — Bu madde gerek resmî dairelere, gerekse mutemet veya ashabı istihkaka nakten veya seneden veya aynen vukubulan irsalâtın tevsiki suretine mutedair esası ihtiva eyler. Mevzuatı mevcudeve göre irsalât mukabilinde mürselüleyhin makbuzu aranır ve bu suretle makbuz ibraz edemiyen muhasipler mesul tutulurlar. Halbuki irsalâtı vakıanın Divanın murakabesine tâbi olan posta idareleri veya Devletçe muteber tanınmış bankalar vasıtasile yapıldığı tevsik edildiği takdirde artık mürsil muhasibin irsalâttan beraetine mâni bir sebep kalmamış olacağı tabiidir. Yalnız seneden irsalâta senetlerin mürselüleyhe vusulü vesika ileveya postaya tevdiî zabıt varakasile tevsik edildiği takdirde irsalâttan dolayı muhasibin müteberri addedilmesi ve fakat bütçeye hini mahsubunda kanun, nizam ve karara muhalefet muhtemel bulunduğundan irsalâttan dolayı müteberri addedilen bu muhasibin tediye vukua getirdiği senetlerin tetkiki ile anlaşılacak olan bu kabil hatalarından dolayı mesuliyetinin baki kalması esası son fıkra ile ilâve edilmiştir.

Madde 38 - 39 — Muhasebei umumiye kanunundaki hükümlere ve yukarıda konulan 24 üncü maddenin son fıkrasına göre hesapların evrakı müşbite ile tevsiki asıldır. Evrakı müşbitenin nevileri ve şekilleri muhasebei umumiye kanununun 130 uncu maddesi mucibince evvelden tayin edilmektedir. Her muhasip varidat ve sarfiyatı için usulüne muvafık evrakı müşbiteyi hazır bulundurmağa ve hesabile birlikte göstermeğe mecburdur. Ancak adi ahvalde tesadüfen ve fevkalâde haller ve mücbir sebepler altında evrakı müşbite zıvaa uğradığı takdirde ne suretle muamele ifa edileceğinin tavini ve bu suretle hesap vermekle mükellef olanların mağduriyetlerinin önüne geçilmesi muvafık görülmüştür.

Madde 40 - 41 — Bu madde tetkiki bitirilen raporların tâbi tutulacağı muameleyi ve her hesap hakkında müddeiumuminin tahriri mütaleasının alınacağını göstermektedir. Murakıp, müddeiumumi ve daire reisi hesapta ilişik görmedikleri takdirde hesabın muhakemeve vaz edilmesine lüzum kalmadan bir bevanname ile muhasibin beraetinin tebliği esası kabul edilmiştir. Divanı muhasebatça teklif olunan lâvihanın 53 üncü maddesinde avnivat hesaplarında muhasibin bir ilişiği görülmemiş ise o hesabın dairece muhakemesi yapılmıyacağı gösterildiği halde nakit hesaplarında ilişik gösterilsin gösterilmesin her halde muhakeme edilmesi esası konulmuştur. Halbuki ayin ve nakit hesaplarını yekdiğerinden farklı muameleye tâbi tutmak için bir sebep görülmemekte olduğu gibi mümasil teşkilâtı olan devletlerde de bu esas cari bulunmaktadır. Bu usul; esasen mehakimi umumiyede tatbik edilmekte olan meni muhakeme kararına da şebihtir. Bu noktai nazardan murakıp, müddeiumumi ve daire reisinden her hangi biri hesapta bir ilişik görececek olur ise o hesabın muhakeme edilmesi ve her üçünün de ilişik olmadığında ittifak edecekleri hesabın beyhude mesgaleden içtinap için muhakemesi yapılmıyarak daire reisinin muvakkat serhile hesabın birinci daire reisine tevdiî ve keyfiyetin bir bevanname ile muhasibe ve mensup olduğu daireye ve Malive vekâletine tebliği ciheti iltizam edilmiştir.

Madde 42 - 43 — Hesapların hakkile ve tamamile tetkikini temin etmek üzere bir kere de aza veya azaya vekâlet eden başmurakıp tarafından ikinci derecede tetkiki esası zaten kararnamede mevcut olup bu kanunda da ipkası faydalı görülmüştür. Esnayı tetkikte mesuliyeti tazammun eden bir meselede hakkı müdafaanın istimal edilmediği görülürse bunun ikmali için de bir fıkra ilâve edilmiştir. İkinci derecede tetkik esnasında müddeiumumi ve azanın tamika mühtaç gördükleri me-

selelerin evrakı müsbitisini tetkike salâhiyettar olmalarına dair Divanı muhasebatça teklif edilen lâyihanın 35 inci maddesinde mevcut hüküm encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Madde 44 — Bu madde Divanı muhasebatça teklif edilen lâyihanın 36 ncı maddesine mütenazırdır. Ancak ikinci derecede aza tarafından hesabın tetkiki sırasında da müddeiumuminin şifahi mütaleası almacağına dair olan fıkraya encümenimizce lüzum görülmemiştir. Esasen raporların azaya tevdiinden evvel müddeiumuminin hesap hakkında tahriri mütaleası alındığı gibi muhakeme sırasında da şifahi mütaleası sorulmakta olduğundan ikinci derecede tetkikat sırasında ayrıca mütaleasının alınması mükerrer muameleyi icap ettirecektir.

Madde 45 — Tetkik ve muhakemenin bir an evvel ikmalile hesapların sürüncemede kalmamasını temin için muhasebei umumiye kanununun 122 nci maddesindeki hükmün teşmilen buraya konulmasına lüzum görülmüştür.

Madde 46 — Hesapların muhakemesi neticesinde beraet, zimmet veya tazmine hüküm verileceği hakkında kararnamede mevcut ve Divanı muhasebat teklif lâyihasının 40 ncı maddesini teşkil eden esas kabul edilmiştir. Bu hükümlerin raporun fıkraları hizasına dercedilmekle beraber ayrıca tanzim edilecek zabıtnamelerle tesbit ve imza edilmesi muamelenin mazbutiyeti noktasından faydalı görüldüğünden bu cihet de ilâve edilmiştir.

Madde 47 - 48 — Divanı muhasebat tarafından icra edilecek muhakeme neticesinde verilen ilâmların tanzim, tebliğ ve icrası hususlarına mütealliktir. Eski kararnameye göre tanzim edilmekte olan ilâmların yalnız muhasiple Maliye vekâletine tebliği ile iktifa edilmekte idi. Muhasebei umumiye kanununun 13 üncü maddesile varidat ve masraf tahakkuk memurlarının ve ikinci derece âmiri itaların da mesuliyeti esası kabul edilmiş olmasına binaen zimmet veya tazmin ile mesul görülen memurlara taallük eden ilâmların mensup oldukları dairelere dahi tebliği muvafık görülmüştür. Aşağıdaki 55 inci madde ile müddeiumumiliğe temyiz hakkı verilmiş olmasına nazaran zikri geçen ilâmların birer suretinin müddeiumumiliğe tebliği esası da kabul edilmiştir.

Madde 49 — Divanı muhasebat bir mahkemei hesabiye olması ve mehakimden verilen ilâmların icra kanununa tevfikân infaz edilmekte olması nazarı itibara alınarak Divan ilâmlarının da icra kanununa tevfikân infazı 15 mayıs 1928 tarihli bir kanunla kabul edilen esas icabından bulunmasına binaen bu cihet de ayrı bir madde halinde işbu umumî kanuna ilâve edilmiştir. Yalnız ilâmların neticesini takip etmek te faydalı görüldüğünden bu husustan muhasip veya memurun mensup olduğu dairenin mesul olacağı ve ilâmların derecesi infazını gösteren cetvellerin muvazenei umumiyeye dahil daireler için Maliye vekâletince toplattırılarak hesabı umumiye ve mülhak bütçelerle idare edilen diğer dairelere ait cetvellerin kendi hesabı katilerine rapten Meclisi Âliye takdim edileceği tasrih edilmiştir.

Madde 50 — Miadında hesabını tevdi etmiyen ve tetkik ve muhakeme esnasında lüzum görülen evrak ve izahatı vermiyen muhasipler hakkında muhasebei umumiye kanununun 122 inci maddesine istinaden dairelerce hükmedilecek cezalar için müddeiumuminin mütaleasının ve muhasibin müdafasının alınması ve itiraz vukuunda ve birinci reis lüzum gördüğü takdirde bu kararın umumî heyetten en son olarak katî şekilde tetkik edilmesi muvafık görülerek madde bu esasa göre tanzim edilmiştir.

Madde 51, 52, 53, 54 — Bu maddeler temyiz merciinden ve sebeplerinden ve müddetler ile usullerinden ve temyiz hakkı olanlardan bâhistir. Divanı muhasebat teklif lâyihasının 47 ncı maddesine mütenazırdır. Divanı muhasebatın vazifelerindeki hususiyet nazarı dikkate alınarak temyizden yapılacak tetkikatın bu mesailde ihtisası haiz olan bir heyet tarafından icrası muvafık görülmekle umumî heyetin temyiz mercii olarak kabulü encümenimizce de tasvip edilmiş ve bu maddeler tesbit olunmuştur. Bu maddelere nazaran nihaî surette tetkikatın Divan umumî heyetince icrası ve bittabi şimdi olduğu gibi Şûrayı Devletin ayrıca tetkikına mahal olmadığı ve yalnız müdafaa hakkındaki esas ve prensiplere tevfikân temyiz talebinde bulunan muhasip ve memurların bizzat veya vekilleri vasıtasile şifahi müdafaa bulunabilmelerinin ve esnayı muhakemede müddeiumuminin hazır bulunmasının da kabul edilmesi zarurî görülmüştür.

Madde 55, 56, 57 — Bu maddeler verilen bir hükmün ne gibi ahval ve şerait dahilinde ve kim-

lerin talebile iadei muhakeme suretile yeniden **tetkik edilebileceğini**, iadei muhakeme talebinin icraya müessir olamayacağını göstermektedir. İadei muhakeme bidayeten yapılan muhakeme esasında görülmiyen evrakın zuhur ve ibrazı ve hesapta maddî hatanın bulunması gibi ahvalde cari olacağına göre **temyize makis olmayıp iptidaen** verilen hükmün ikmali mahiyetinde bulunduğundan iadei muhakemenin iptidaî hükmü veren dairede cereyanı ve iadei muhakemenin iadeten rüyeti talep olunan hususata hasrı muvafık görülmüş ve bir sebep zuhurunda dairelerce doğrudan doğruya iadei muhakeme lüzumuna karar verilmesi kabul edilmiştir. Divanı muhasebatça teklif edilen lâyihanın 48 inci maddesinde iadei muhakemenin ilâmın tebliği tarihinden itibaren 15 sene zarfında yapılacağı gösterilmiş isede katî zaruret olmadıkça hakkın müddetle takyidine mahal olmadığından bu noktaya encümenimizce iştirak olunmamıştır.

Mahallî idare ve belediyelerin hesapları

Madde 58, 59 — Bu maddeler hususî bütçeleri olan mahallî idarelerle belediyelere ait muhasip hesaplarla katî hesapların dahi Divanca tetkik edileceğini göstermektedir. Şu kadar ki hesapların tetkiki için hususî kanunlarla salâhiyettar heyetler müteşekkil bulunduğundan ve hesaplar bu heyetler tarafından zaten tetkik edilmekte olup yalnız müstelzimi zâman hususatta hakkı kaza istimali suretile icra edileceği zikrolunmuştur. Divan teklif lâyihasının 56 nci maddesinin son fıkrasında senevî varidat miktarı on bin liradan az olan belediyelerin bu hükümlerden hariç bırakılması iltizam edilmiş ise de varidatı az olan belediyelerin muntazam bir hesap tesisi için lâzımgelen teşkilâtı yapmağa vaziyetleri müsait olmamasına binaen şimdilik senevî varidatı elli bin liraya kadar olan belediyeler hesaplarının bu hükümden hariç bırakılarak kemafissabık muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesi hükmüne tevfikân murakabesi muvafık görülmüştür.

Madde 60 — Hususî bütçeleri olan mahallî idarelerle belediyeler hesaplarının Divanca tetkiki kabul edildiğine göre bunların âmiri ita, muhasip ve tahakkuk memurlarının da bu kanunun ve muhasebei umumiye kanununun Divanı muhasebata verdiği salâhiyetlere tâbi olmaları tabii görülmüştür.

Madde 61 — Mahallî idarelerle belediyelerin katî hesapları hakkında Divanı muhasebatça icra kılınan tetkikat neticelerine dair bir hulâsa cetveli ile bir mütaleenanamenin her sene Meclisi Âliye takdim edilmesi faydalı görülmüştür.

Zatî maaş tahsis evrakının tetkik ve tescili

Madde 62, 63 — Muhasebei umumiye kanununun 60 nci maddesile vazedilen ve bu gün Divanı muhasebatça ifa edilen hükümlerin icrası suretini ve itiraz vukuunda olunacak muameleyi göstermek üzere konulmuştur.

İkraz, istikraz, kredi ve avanslar

Madde 64, 65, 66 — 18 inci maddede Divanın vazifeleri tadat edildiği sırada Devletçe yapılacak ikraz, istikraz, taviz, kredi ve avans hesaplarının kayıt ve takip edileceği gösterilmiş olduğu gibi bu maddelerde de mezkûr vazifelerin ne suretle ifa olunacağı tesbit edilmiştir.

Mutabakat beyannamesi

Madde 67, 68, 69, 70, 71, 72 — Teşkilâtı esasiye kanununun 101 inci maddesi mucibince Divanı muhasebatça tanzim edilmesi lâzımgelen mutabakat beyannamesinin sureti ihzarına ait olup Divanca teklif edilen lâyihanın 63, 64, 65, 66 ve 67 nci maddelerindeki esaslara göre kabul edilmiş, yalnız 67 nci maddede heyeti umumiye namına reisi evvel tarafından imza edileceği gösterilen mutabakat beyannamesinin umumî heyet mazbatasile Meclisi Âliye takdimi daha muvafık görüldüğünden 72 nci madde o suretle tadilen tesbit edilmiştir.

Müteferrik maddeler

Madde 73 — Hesabî ve mali muamelât hakkında Büyük Millet Meclisinin haberdar edilmesi faydalı görüldüğünden Divanı muhasebatça teklif edilen lâyiha'nın 68 inci maddesine mütenazır olarak tadilen tesbit edilmiştir.

Madde 74 — Bilûmum Devlet emvalinin murakabesi neticelerinden Büyük Millet Meclisinin haberdar edilmesi için hususî kanunlarla idare edilip Divanın vizesine tâbi olmıyan dairelerin katî hesapları hakkındaki raporların dahi yukarıki maddede olduğu gibi Meclisi Âliye takdimi lüzumlu görülmüştür.

Madde 75 — Teklif edilen bu kanun Divanı muhasebatın vazifelerinin sureti icrası hakkındaki esasları cami olduğundan bu hususta evvelce mevzu hükümlere mütedair olan kanun ve nizamnamelerin ilga edildiği gösterilmiştir.

Madde 76 — Mahallî idarelerle belediyeler hesaplarının Divanı muhasebat tarafından murakabesi esası bu kanunla vazedilmiş ve binaenaleyh mezkûr idarelerce bu kanunda münderiç ahkâma göre hesap ihzarı ancak gelecek seneden itibaren mümkün görülmüş olduğundan kanunun bu hususa mütedair 58, 59, 60, 61 inci maddelerinin 1 haziran 1932 den itibaren meriyeti zarurî addedilerek madde ona göre tesbit olunmuştur.

Madde 77 — Divanı muhasebat teklif lâyihasınının 76 ncı maddesi aynen kabul edilmiş ve kanunun sureti icrası gösterilmiştir.

Bu suretle tadilen hazırlanmış olan kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Balıkesir	Rize	Afyon Karahisar	Çankırı	Erzurum	Konya
<i>İsmail Hakkı</i>	<i>Ali</i>	<i>Cemal</i>	<i>Rifat</i>	<i>Osman</i>	<i>Kâzım</i> [1]
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Cebelibereket	Kırşehir	Kocaeli	Sinop	Artvin	Yozgat
<i>İbrahim</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Sırrı</i>	<i>Hulûsi</i>	<i>M. Ali</i>	<i>Ahmet Avni</i>
Aza					
Cebelibereket					
<i>H. Basri</i>					

[1] Mahallî idarelere ait hesabı katilerin Divanı muhasebat tasdikına tâbi tutulması vilâyet ve belediye meclislerinin bütçelerine hâkim olmaları esas prensibe münafidir. Bundan başka Divanın teşkilâtı hazırasile bu hesabı katilerin de tetkikına yetişebileceğine kani değilim.

Kâzım

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 18

Esas No. 3/38

21 - III - 1934

Yüksek Reisliğe

6 şubat 1926 tarihli tezkere ile Divanı muhasebat reisliğinden Yüksek Meclise takdim kılınan Divanı muhasebat kanun lâyihası geçen içtima devresinde encümenlerce müzakere edilmiş ancak Heyeti Umumiyede müzakeresine vakit kalmadan intihap yenilenmiştir. Bu içtima devresinde tekrar Divanı muhasebat encümenince müzakere edilerek encümenimize tevdi kılınmış olan lâyiha ile memurin kanununun 48 ve 49 uncuma ddeleri hükmüne göre 2 mart 1334 tarihli kanunun ikinci maddesinin mülga olup olmadığına dair tefsir tezkeresi taallûku itibarile bu lâyiha ile birleştirilerek Divanı muhasebat reisi Seyfi Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edilmiştir.

1 — Divanı muhasebatın vazife ve salâhiyeti ile tetkik ve muhakeme usulleri için bu gün dahi meri bulunan zilhicce 1295 tarihli kararname ile buna zeyil olarak Millet Meclisince tanzim kılınmış üç beş maddelik bir kanundan başka bir mesnedi yoktur.

Cümhuriyet rejimile teşkilâtı esasiye kanununun 100 üncü maddesinin sarahati mutlaka dahilinde Devlet hesaplarının Büyük Millet Meclisi namına murakabe ve tetkiki için umumî, mülhak, mahallî bütçelerin bir kanun maddesi hükmünde olan her faslında mevzu tahsisat miktarlarile sarfiyatın tâbi olacağı usul ve kavaidi gösteren ve 1927 senesinde tanzim kılınan muhasebei umumiye kanunu ve bu mevzua taallûk eden sair kanunların hüküm ve şartlarına göre murakabe ve hesaplarına bakmak üzere 1295 kararnamesinin ölçü olarak kullanılmasından pek çok yanlışlıklar tahaddüs eylediği müşahede edilmektedir.

Divanı muhasebat Cümhuriyet kanunlarından âzamî surette istifade ederek içtihat ve kıyas suretile müşkülli halle çalışmakta ve bunun için de büyük emek ve gayretler sarfeylemektedir. Maa-fah esastaki noksanlık sebebiyle bir gün milyonlara baliğ olan ilişik kararına karşı bir müddet sonra vesikaların veya Hazine kayıtlarının ibrazile beraet kazanan muhasiplerin adedi az değildir. Bunun Devlet hesabına manevî zararı ise âşikârdır.

Zaten icrasına da Büyük Millet Meclisinin memur bulunduğu bu kanunun müstacelen bu sebeplere binaen müzakeresile 1295 kararnamesinin meriyetine nihayet verilmesi lüzumu ehemmiyetle arz olunur.

2 — Bu kanun lâyihası bundan evvelki intihap devresinde alâkadar encümenlerin tamamen tetkikinden geçerek umumî heyete arz edilmiş ise de müzakere edilemeden intihabın yenilenmesiyle bu lâyiha da yeni baştan ikinci defa olarak tetkika alınmıştır.

Mazbataya bağlı cetvelden anlaşılacağı veçhile 1930 senesinde Divanı muhasebat (623) muhasibin hesaplarile meşgul bulunduğu halde 1931 senesinde tütün, müskirat inhisarlarının mülhak bütçe ile idare olunmasından 58 muhasip hesabı daha ilâve olunarak bu miktar 668 hesaba çıkmış ve 1932 senesinde muhasip adedi bir miktar daha artarak 677 hesaba baliğ olmuş ve 1933 senesinde inhisar idarelerinin birleştirilmesi yüzünden 17 hesap tasarruf edilerek 660 hesaba inmiştir.

Dört daire ile lüzumu kadar murakip ve kâtipten ibaret olan şimdiki teşkilâtile Divan, yukarıda işaret edilen hesapların ve hesaplara ait muamelelerin tetkik ve muhakemelerile meşguldür. Bu kanuna göre Divanı muhasebata ilâve edilen yeni hizmetler 57 vilâyet hususî idareleri ile 85 belediye hesapları ki ceman 142 muhasip hesabı ile 430 ayniyat muhasipleri hesaplarıdır. Vilâyet ve belediye hesaplarile ayniyat hesapları umumî bütçeye taallûk eden hesaplar gibi uzun ve devamlı vize ve murakabeye tâbi olmayıp bunlar nihaî olarak sene hesapları suretinde tetkik ve muhakeme edilecek ise de yine Divanın işlerini mühim miktarda artıracığı tabiidir.

Teşkilâtın tevsi masraf karşılığının tedarikine bağlı olduğu gibi lâyiha henüz Meclisi Âlice tasdik buyurulmadığından iş hacminin şimdiden katıyetle tayini muvafık bulunmamış ve bu cihet daha ziyade bütçe encümenine ait görülmüştür. Divan teşkilâtının genişletilmesi maaşatın tevhit

ve teadülü hakkındaki kanuna bağı Divanı muhasebata ait cetvellerin tadilile mümkün olacağından her zaman değişmeğe müstait olan teşkilât işini vazife ve salâhiyeti beyan eden bu ana kanundan ayırmak için teşkilâtın müfredatını beyan eden maddeler bu lâyihadan çıkarılmıştır. Kanun lâyihasının tertibi okuyan ve tatbik edenlere müşkülât gösterecek derecede karışık olduğundan bu karışıklıklardan doğacak tedahülleri kaldırmak maksadile hükümler mevzuları itibarile kısımlara ve her kısımda kendi cinsinden olan bölmelere tefrik olunmuş ve ibarelerin daha selis ve vazih olmasına ayrıca itina edilmiştir.

Birinci madde : Tesis maddesine Divanı muhasebatın teşkilâtı esasiye kanununun 100 üncü maddesi hükmüne göre kurulmuş olduğu ilâve edilmiştir.

İkinci madde : Umumî mütalea sırasında yazıldığı üzere Divan daireleriyle azalarının sayısı ihtiyaca göre çoğalıp azalacağından encümenimiz bu miktarı ana kanundan çıkarmış ve lüzumunda artırılmak üzere hususî kanuna bırakmıştır.

Divanı muhasebat encümeni tadilinin ikinci maddesinde müddei umuminin de Büyük Millet Meclisi tarafından intihap edileceği gösterilmiştir. Bu kanunla müddei umumiye verilmiş olan vazife ve salâhiyet Millet Meclisi bakımından murakabe ve muhalkeme olmayıp işleri takip ve icabında Maliye Hazinesi bakımından iddia ve mütalea beyan etmekten ibarettir. Devlet dairelerine ait bütçelerin âmiri itaları ayrı ayrı vekâlet veya umum müdürlükler olduğu halde umumî bütçenin ierasına yalnız Maliye vekilinin memur olması hesapların Divanda murakabe ve tetkikinde Maliye vekâletinin bir müşahidinin bulunmasını zarurî kılmaktadır ki bu da müddei umumdur.

Bundan başka rey ve karar sahibi olmayan müddei umumî yalnız mütalea beyan etmesi dolayısıyla Büyük Millet Meclisinin intihabından geçmiş olması lâzımgelse şimdi dört daireden ibaret olan hesap mahkemelerinde müddei umumî salâhiyetile mütalea beyan eden ve bu gün de mevcut olan üç muavininin de intihap ile tayin edilmesi zarureti âşikârdır. Çünkü bunlar beyan edecekleri mütalealarda aynı hak ve salâhiyeti haizdirler. Ancak sevk ve idare cihetinden müddei umumî, muavinlerinin başıdır. Bizde şimdiye kadar olduğu gibi Divanı muhasebat teşkilâtı olan sair memleketlerde de - reis ve azaları kaydi hayat şartile tayin edilen memleketler de dahil - müddei umumî ile muavinlerine maliyenin memuru olmaktan başka hususî bir vaziyet verilmemiştir. İşte bu sebeplere binaen encümenimiz müddei umuminin müntahap olmasına lüzum görmemiş ve maddeyi tadil eylemiştir.

Divan reis ve azalıklarına hangi vasıflardaki zevatin ne suretle seçileceğine dair hükümler bu kanunda bulunduğuna göre memur ve müstahdemlerin tayin, terfi ve tecziyelerine ait hükümlerin de yine bu kanunda bulunması muvafık görülmüştür. Esasen bu hükümler lâyihanın muhtelif yerlerine serpiştirilmiş olduğundan bunlar bir fasıl altında 6, 7, 8 ve 9 uncu madde olarak tedvin edilmiştir.

Dokuzuncu madde: Divanı muhasebat encümeninin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 10 — Divanı muhasebat reis ve azaları hakkında vazifeden mütevellit ve cezayı müstelzim ilk tahkikatın Meclis riyaset divanınca yapılması teklif edilmiş ise de encümenimiz bunun ihtisas sahibi zevat tarafından yapılabilmesini düşünmüştür. Bunun için madde bazı encümenlerden alacak azadan müteşekkil bir komisyon tarafından yapılması ve bunun Riyaset divanınca görüldükten sonra Heyeti umumiyeye arzı şeklinde tadil edilmiştir.

Teknik meselelerin ise en tabii merci olarak Divanı muhasebat encümenince tetkiki tabii görülmüştür.

Vazife ve salâhiyet

Madde 12 — Divanı muhasebatın vazifeleri lâyihanın 18 inci maddesinde ise de encümenimiz tasnifte bu hükümleri öne almış ve maddeye teşkilâtı esasiye kanununun ruhuna uygun olarak Devlet emvalinin murakabesinin genişletilmesi için bazı hükümler ilâve etmiştir.

Bazı müessese hesapları bidayeten Divanı muhasebatın vize ve murakabesinden istisna edildiği halde nihai olarak hesabı katilerinin Büyük Millet Meclisine arzı hususî kanunlarında tasrih edil-

miştir. Büyük Meclis bu nevi hesapları ya kendi teşkilâtı dahiliyesinde tetkik eder veyahut doğrudan doğruya tasdik eder yahut ta zaten kendisine merbut Divan vasıtasile tetkik ettirir, bu keyfiyet Meclisin göreceği lüzuma göre teayyün eder. Encümenimiz böyle bir hesabın tetkiki Divana tevdi edildiği takdirde tetkik ve muhakeme usullerinde tasrih edildiği veçhile bunlara hususî kanunlarındaki salâhiyet ölçülerine göre bakılmasını düşünmüş ve bu nevi hesaplar için (J) fıkrasını ilâve etmiştir. Meselâ: Bazı inhisar idarelerinin mülhak bütçe olmadan evvelki hesapları bu mahiyettedir.

Mütedavil veya bu mahiyetteki sabit sermayelerin nihâî hesapları ve blânçoları Devlet hesaplarından hariç addedilemeyeceğinden hususî kanunlarındaki şartlara göre blânço veya katî hesaplarının Divanı muhasebatça tetkiki encümenimizce zarurî görülmüş ve (K) fıkrası tedvin edilerek Devlet varidat ve masrafının bu kısmı da kanunlarının müsaadesi nisbetinde Divanın tetkikine tâbi tutulmuştur.

Madde 13 — Divanı muhasebat encümeninin 20 nci maddesinde Devlet sermayesile işletilen ve Devlete ait varidatı cibayet eden müesseselerin Divan murakabesine tâbi olacağı tasrih edilmiş ise de encümenimiz bu murakabenin kendi kanunlarındaki hüküm ve sarahatin derecelerine göre yapılmasını burada dahi tasrih etmiştir.

Madde 14 — Vizeye ait hükümleri ihtiva eden 19 uncu madde; encümenimizce bu sıraya alınmış ve maddeye vizeden imtinada birinci derece âmiri italar tarafından ısrar vukuunda muhasebei umumiye kanununa göre tatbik edilecek hükmünün derecile iktifa edilmiştir.

Madde 15 — Sarf evrakının Divana tevdi müddetlerini tayin eden bu maddeye encümenimizce bazı yeni hükümler ilâve edilerek tatbik kolaylıkları temin edilmiştir.

Mülhak bütçelerin mülhakattaki evrakı için mütlak bir müddet tayininde mahzur görülmüş ve Divanla daire arasında üç ay geçmemek üzere bir müddet tekarrür ettirilmesinde fayda mütalea edilmiştir.

Mahallî idarelerle belediyelerin, birinci derece tasdikten itibaren iki ay içinde; hususî kanunlarla Divana verilecek nihâî hesaplarla blânçoların, heyeti umumiyelerce tasdikından sonra üç ay içinde; Meclisçe havale edilen hesapların, bir ay içinde; Divana tevdi hükümleri konulmuştur.

Madde 16 — İstikrazlar ve Hazine bonoları itfa akçelerine ait tediyelerin mülhakatta olanlarının lâyihanın 23 üncü maddesi hükmüne göre merkezde olduğu gibi üç ay içinde Divana tevdi edilemeyeceği mülâhaza edilmiş ve ekseriya bankalar vasıtasile tevziat yapılmakta olduğundan mülhakattaki kuyut ve tahvillerin merkezde toplattırılarak Divana verilmesini temin için müddet altı aya çıkarılmıştır.

Madde 17 — Divanı muhasebat encümeninin 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Birinci reis

Madde 18 — Lâyihanın, birinci reisin vazife ve salâhiyetlerine ait olan 8 inci maddesi (18) inci madde olarak tanzim edilmiştir. Maddede reisin, Divanın en büyük âmiri olduğu tasrih edilerek temsil ve nazaret vazifesi bu umumî hükümle ifade olunmuştur.

Daireler

Madde 19 — Dairelerin teşekkül ve tarzlarıyla hüküm ve salâhiyetleri ve birinci reisle irtibatları bu maddede toplanmıştır.

Madde 20 — Dairelerin, hesabı katilerle muhasiplerin idare hesapları arasındaki mütabakatlere ait vazifeleri ve başka vazifeleri bu maddede toplanmıştır.

Madde 21 — Dairelerdeki aza noksan olduğunda yerine aza sıfatile değil, aza salâhiyetile ve her dairede ancak bir tane olmak üzere şimdi de olduğu gibi baş murakiplerden vekil tayini encümenimizce zarurî görülmüştür.

Aksi halde dört yedek aza bulundurulması icap edecektir ki, encümenimiz malî külfeti olan bu cihet yerine başmurakiplerden istifadeyi tercih etmiştir.

Madde 22 — Bu maddede başkâtibe ait vazifelerle tayin tarzına ait hükümler toplanmıştır.

Müddeiumumî

Madde 23 — Encümenimiz Maliye vekâletince tayin edilecek müddeiumuminin vazifelerini bu maddede toplamıştır. Ancak lâyhada başka maddeler arasında sayılan bazı vazifeleri de bu maddeye alınarak (Ç), (E) fıkraları ilâve edilmiştir.

Murakipler

Madde 24 — Murakiplerin vize işlerine ve idare hesaplarile katî hesaplara ait vazifeleri bu maddede toplanmıştır.

Madde 25 — Lâyhada Umumî heyetin vazifeleri 14 üncü maddede sayılmıştır. Encümenimiz Umumî heyetin teşekkül tarzını tasrih etmiş ve müddei umumî ile Başkâtibin bu heyetteki vazife ve salâhiyetlerini tayin etmiştir.

Umumî heyetin içtima davet şekliyle vazifeleri de bu maddeye konulmuştur.

Madde 26 — Umumî heyetin müzakere ve kararı nisabı maddede tasrih edilmiş ancak yarım bir fazla yerine mürettep azanın üçte ikisile toplanması esası kabul edilmiştir. Şimdi umumî heyette rey sahibi olarak 17 zat bulunduğuna göre mürettep adedin dokuzla toplanması ve beş reyden ibaret olan ekseriyetle tevhidî içtihat ve iadei muhakeme kararları vermesi ve umumî mutabakat beyannameleri hazırlaması mümkündür. Encümen bu mühim işleri bu kadar az reyyle hallettirmeyi muvafık bulmamıştır.

Madde 27 — Lâyihanın 17 inci maddesinde umumî heyetin daireler arasındaki içtihat farkları üzerine salâhiyeti yazılmıştır. Encümenimiz Umumî heyetin bütün muamelelere sari umumî kararlar alabilmesi salâhiyetini de bu maddeye ilâve etmiştir.

Madde 28 — Umumî heyetin nizamname projelerile talimatnameler hazırlaması salâhiyeti de yeni bir hükümlerle ayrı bir madde olarak tedvin edilmiştir.

Madde 29 — Umumî heyetin mutabakat beyannamesine ait vazifelerle birinci reislikçe verilen işlere ait vazifesi de bu maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 30 — Muhasiplerce nakit ve aynın tazminine ait lâyihanın 25 inci maddesi encümenimize kabul edilmiştir. Ancak aynın bedelen tazmini icap eden hallerde en yüksek rayice göre yapılması ibaresi encümenimizce taviha muhtaç görülmüş, (zimmete geçtiği tarihle ödettirildiği tarih sırasındaki en yüksek rayiç) tabiri ilâve edilmiştir. Filhakika bu kayıt konulmadığı takdirde esham ve tahvilâtın kıymetleri yüksek bulunduğu zaman zimmete geçirilip kıymetler düştüğü zaman ödenmesi mümkün olacağından bu suiistimale bu tavihle meydan bırakılmamıştır.

Divanı muhasebat encümeninin 29 ve 30 uncu maddeleri 36 ve 37 nei madde olarak bazı ibare tadillerile aynen kabul edilmiştir.

Muhasipler ve hesaplar

Madde 34 — Muhasebei umumiye kanununda mevcut hükümlere göre hazırlanan lâyihanın 24 üncü maddesine encümenimiz bazı hükümler ilâve etmiştir.

Maddenin ilk fıkrası, her muhasibi idaresi zamanına ait bütün hesapları vermekle mükellef tutmaktadır. Bu esas tabii ve zarurî olmakla beraber hâdiselerin icapları hesap verme külfetinin yalnız muhasibe tahmiline imkân vermemektedir. Bilhassa muhasebei umumiye kanununun emirleri dahilinde, âmiri itaların lüzum müzekkerelerine müsteniden muhasiplerce mecburen verilen avansların katî sarf evrakını istihsal ekseriya avans alan memurların uzak mesafelere gitmiş olmasından muhasiplerce mümkün olamamaktadır. Avans alan memurlar muhasibin değil, âmiri itanın emri altında olduğuna göre mahsup muamelesinin yaptırılmasında muhasibin tahrikile âmiri itaların müessir olması icap eder. Bu itibarla avanslardan mütevellit muamelelerin mesuliyetini şahıslardan ziyade makamlara bağlamak daha doğru olacağı şüphesizdir. Muhasebei umumiye kanunu-

nun tahmil eylediği mecburiyet altında avans veren muhasip katı sarf evrakını almadan vefat eder veya tekaüt olur veya tahvili memuriyet ederse halefi bu hesabı temizlemekte kendisi için bir mecburiyet hissetmediği gibi lüzum mütekerresini veren daire de lâkayit kalmaktadır. Binnetice bu hesap senelerce muallal kaldıktan başka malî mesuliyet ekseriya mütevaffanın yetimlerinin veya hizmetten çekilmiş ihtiyar mütekaitlerin omuzlarına binmektedir. Katı sarfiyat evrakını takip mecburiyeti muhasibe ve tebeddül halinde yerine gelen zate de teşmil edilmiştir. Muhasipler takip vazifelerini yaptıkları takdirde idarî mesuliyetin âmiri italara teveccüh etmesi tabii görüldüğünden ikinci fıkraya o yolda tanzim edilerek maddeye ilâve edilmiştir. Muhasebei umumiye kanununun bir maddesinden inhiraf eden bu hüküm adalete daha uygun olduğundan mezkûr kanunun buna ait hükmünün de buna mütenazır olarak tadili muvafık olur mütaleasındayız.

Tetkik ve muhakeme usulleri

Hesapların murakiplere tevzi tarzına ait lâyiha'nın 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İdare hesaplarında aranılacak noktaları havi 38 inci (lâyihada 32) maddeye ait bir hüküm ilâve edilmiştir. Şöyle ki: hususî kanunlarla tahsisatın fasıl ve maddelere tefriki veya hizmetlere tevzii daire ve müesseselere bırakılmış olan hallerde tefrik ve tevziin salâhiyetli makamlarca tasvip edilmediğinin de tetkiki icap edecektir.

Encümenimiz bu noktayı maddenin (E) fıkrasında ifade etmiştir. Hususî kanunlarında Divanı murakabesinden müstesna tutulan müesseselerin hesapları bu kanunla yeni bir hükme tâbi tutulmamıştır.

Encümenimiz, tetkik ve murakabede üç türlü müesseseyi göz önünde tutmuştur:

- A - Muhasebei umumiye kanununun sarih olarak Divanın murakabesine tâbi tuttuğu müesseseler,
- B - Hususî kanunlarla nihâî hesaplarla plâncoları Divan murakabesine tâbi müesseseler,
- C - Büyük Millet Meclisine takdim edileceği kanunla musarrah ve fakat Meclisce yapılacak muamele meşkûl olan müesseseler.

Birinci nevi müesseselerin muhasebe ve murakabe şekilleri muhasebei umumiye kanunla bu kanunda tasrih edilmiştir. İkinci ve üçüncü nevi müesseseler kuruluşları itibarile umumî hükümlere tâbi olamayacağından encümenimiz bu müesseselerin hususî kanunlardaki müsaadelerin ölçülerine ve takip ettikleri hesap usullerine göre murakabe edilmesini tabii bulmuş ve hususî kanunların sakit bulunduğu yerlerde umumî hükümlerden istifade edilmesi zarurî olduğundan bu hükümleri ayrıca 39 uncu madde olarak kanuna ilâve etmiştir.

40, 41, 42 nci maddeler, bazı ibare tadillerile lâyiha'nın 33, 34 ve 36 nci maddelerindeki tetkika ait hükümleri ihtiva etmektedir.

Murakiplerin tetkik neticesinde muamelelerin cereyanına ve hesap usullerine ait edinecekleri umumî mütaleaları bir raporla birinci reise arz etmeleri kanunla teyide mühtaç bir nokta görülmediğinden encümenimizce tayyedilmiştir.

Malî işlerle, hesap usullerine ve varidat tahakkuk sistemlerinin tadiline dair her sene büyük Millet Meclisine rapor takdimi Divanı muhasebatın vazifeleri meyanında sayılmış olduğundan ihtisasa ve dahili bir çalışmaya ait olan bu hususu birinci reisle Umumî Heyetin vazifeleri arasında dolayısıyla ifade olunmuştur. Bunun murakiplere ait cihetini kanuna konulmasında fayda görülmemiştir.

Madde 43 — Muhasibi ibra edecek vesikaların nelerden ibaret olacağını ihtiva eden lâyiha'nın 37 nci maddesine, bir fıkra ilâve edilmiştir, şöyle ki: Posta idarelerine muhasiplerce kapalı ve mühürlü gurup halinde verilen nakitler grup açıldığında noksan çıkarsa posta ilmühaberi muhasibin beaeti için kâfi bir vesika olamayacağından bu gibi hallerde adli karar neticesine göre mesuliyet tevcihi icap edeceği hükmü maddeye ilâve edilmiştir.

Tetkik ve muhakemenin teknik safhalarına ait hükmü; lâyihadaki ibareler tadil edilerek 44 üncü maddeden 56 nci maddeye kadar tedvin edilmiştir.

Muhakemenin iadesi ve temyiz usulleri

Muhakemenin iadesi şartlarını ihtiva eden 57nci maddeye encümenimizce (G) fıkrası ilâve edilmiştir. Muhasibin mahkûmiyetine, hükme esas olan kanunun Büyük Millet Meclisince mahkûmun lehine tefsir edilmesi halinde muhakemenin iadesi adalete uygun görülmüş ve bu cihet (G) fıkrasile ifade edilmiştir.

Encümenimiz; işin icabı ve ibraz edilen evrak ve vesikaların mahiyetleri bir olan maddeler hakkında dairelerce mübâyın karar verilebileceğini varit görmüştür. Bu takdirde hükmü veren daireler kararlarında ısrar edeceklerinden Divanı muhasebattan mütenakız içtihatlar çıkabilir. Buna mahal kalmamak ve işi temyiz safhasına kadar götürmemek için encümenimiz bu kabıl hükümlerin Divan umumî heyetinde muhakemenin iadesi yolu ile tetkikini ve hükme bağlanmasını daha amelî bulmuştur. Binaenaleyh bu gibi hallerde birinci reis muhakemenin iadesini istemek salâhiyetini haiz olacak ve umumî heyet te hâkimlik vazifesini yapacaktır.

Bu cihet 58 inci madde olarak lâyhaya ayrıca ilâve edilmiştir. Muhakemenin iadesini istida talebinde bulunmak icrayı tehir etmeyeceği keyfiyetini tasrih için 60 mcr maddeye bir fıkra ilâve olunmuştur.

Temyiz

Muhasiplerle ikinci derecedeki âmiri italar hakkında Divan dairelerince verilen hükümlerin temyiz mercii yine Divanın umumî heyeti olmasını Divanı muhasebat encümeni teklif etmektedir. Her işte hilâfı sabit oluncaya kadar beriyüzzimme olmak esas olduğu halde Devlet emvalini alan, veren ve idare edenler; zimmettar olmadıklarını daha evvelden tasdik ettirmek mecburiyetindedirler. Alâkadarların usul hilâfı sarfiyattan ve sair sebeplerden tazmin ile mahkûm oldukları mebalîği şahsen ödemeleri için, temyiz tetkikatı ehemmiyetli bir mevzu teşkil eder. Divanı muhasebat dairelerinin birleşmesinden teşekkül eden umumî heyet içinde hesaba bakan ve hükmü veren dairenin azalarile reisi de vardır. Bunların ilk kanaat ve içtihatlarından pek te inhıraf edemeyeceği kanaati galiptir. Mahkemelerde mutlak bitaraflık aranması ise zaruridir. Temyiz hakkı yalnız muhasiplere ait olmayıp icabında Maliye vekâleti ve alâkalı daireler de temyiz talebinde bulunabilirler.

Hesap işlerinden doğan hükümlerin temyizen tetkikinde Devlet şûrasını salâhiyetli heyet telâkki etmemek için sebep yoktur. Evvelce bu işlere İstanbul şûrası maliye dairesi tarafından bakılmakta idi. Halen deavi dairesi bakmaktadır. Maliye dairesinin de iltihak ettirilmesi ve bu cepheden takviyesi lâzımdır. Temyiz edilen davalarda hesap kısmı neticelenerek ekseriyetle kanunların tatbikata taallûk eden hükmü ciheti temyiz mevzuu teşkil eylemektedir. bu hususta Şuranın birinci deavi ve maliye daireleri bu kabıl dava işleriyle ünsiyet hâsıl etmiş müesseselerdir. Encümenimizce temyiz mercii Şûra olarak tayini; muadelet kaidelerine göre Şuranın her hangi bir dairesini Divanı muhasebat dairelerine mafevk yapmak değildir. Maksat, Maliye ve birinci deavi dairelerinin birleşmesile teşekkül edecek daha geniş ve bitaraf bir heyete temyiz tetkikatını yaptırmaktır. Müstakil bir temyiz heyeti olmadığından encümenimiz bu ciheti tercih etmiş ve madde ona göre tadil olunmuştur.

Temyiz sebeplerini havi hükümler 62 inci maddede aynen kabul edilmiştir.

Divanı muhasebat hükümlerine ait temyiz talebi müddetlerle bu talebin ve müdafaanın taraflara tebliğ müddetleri Devlet şûrası kanunundaki müddetlerin bir kat fazlası olarak kabul edilmiştir.

Encümenimiz bu zarureti şu sebeplerle kabul etmiştir. Muhasipler haklarındaki hükmü temyiz ederken ekseriya hükmün taallûk ettiği memuriyetten ayrılmış bulunacaklardır. Bu itibarla hâdiseleri mahallinden sorduktan vesikalar tedarik ettikten sonra temyiz edebileceklerdir. Buna müsait zaman verilmediği takdirde temyiz hakkından istifade çok daralmış olur.

Hükümün temyizen tetkiki esnasında şifahî müdafaa hakkının istimali encümenimizce faydalı görülmüş ve hüküm 65 inci maddeye ilâve edilmiştir. Yine bu madde ile temyiz neticesinde ilâmın tadilen bir karara bağlanması Devlet şûrasının salâhiyetleri arasına girmiştir. Ancak nakzedilerek iade edilen hükümler hakkında 66 ve 67 inci maddeler mucibince Divanca tekrar muhakeme

yapılması ve bunun şekilleri tesbit edilmiştir.

Mahallî bütçeler

Teşkilâtı esasîye kanununa göre Devletin varidat ve masarifatını kanunu mahsusa göre murakabe ile mükellef olan Divanı muhasebatını, Devlet teşkilâtının bir cüzü olan ve Maliye hazinesi emvalinin tâbî bulunduğu usul ve kavaide bağlı ve Devlet emvali hükmünde bulunan mahallî bütçelere ait hesapları da tetkik ve muhakeme etmesi tabiidir.

Muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesi Divanı muhasebata; idarei hususîye ve belediye muhasipleri hesaplarının, idarenin veya alâkadarın müracaatı üzerine derece saniiyede tetkik ve hükme raptetmek vazifesini vererek meseleyi ihtiyara bırakmış olması teşkilâtı esasîyedeki mükellefiyeti takyit edemez. Alâkadarların talepleri zimmeterin zuhurunda kendi lehlerine karar alabilmek cihetine matuf olacağından bu şekil talepler ammeye ait hak ve menfaatlerin korunması gayesinden uzak olup maksadı hiç te temin edemez. Bu sebeple encümenimiz bütün vilâyetlerin idarei hususîyelerine ait hesabı katilerle vasatî senelik varidatı 30 bin lira ve daha yukarı olan belediyelerin hesabı katilerini mahallinde salâhiyetli heyetlerce görölüp kabul edildikten sonra nihai olarak Divanı muhasebatta bakılmasını mecburî kılmıştır. Ancak 30 bin liradan aşağı varidatı olan belediyelerin hesaplarının tetkiki şimdilik muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesine göre talep vukuuna talik edilmiştir; 58 inci madde bu esaslara göre tadil edilerek 68 inci madde tedvin edilmiştir.

Encümenimiz bu kanunla yeniden Divanın tetkik ve muhakemesine tâbî tutulan müesseselerle, mahallî bütçelerden tetkik işlerine ancak yeniden kurulacak bir daire ile bakılabilmesini düşünmüş ve 30 bin lira haddi buna göre tayin etmiştir. Umum belediye hesaplarının tetkiki Divan teşkilâtının maruz bir daireden daha ziyade tevessünü mucip olabilir. Bu bapta daha sarîh mâlûmat verebilmek için yukarıda da arzylediğimiz cetveli buraya dercediyoruz:

	1930	1931	1932	1933	
Malmüdürlükler	412	407	408	409	
Posta, telgraf muhasiplikleri	13	13	13	13	
Evkaf muhasiplikleri	58	59	57	56	
Gümrük »	40	37	37	34	
Askerî muhasiplikler	38	34	33	33	
Müessesat	31	32	37	46	
Tuz	11	10	10		
Ziraat mektepleri	7	5	6	7	
İcra muhasiplikleri	5	5	5	5	
Demiryollar	8	8	7	9	
					İnhisarlar
Tütün		36	37		} Tuz Tütün Müskirat
Müskirat		22	27	48	
	623	668	677	660	
Belediyeler (Bu kanunla)	0	0	0	85	
İdarei hususîyeler (Bu kanunla)	0	0	0	57	
	623	668	677	802	

Tahmin olunan ayniyat muhasiplikleri

Devairi merkeziye	ayniyat muhasiplikleri	13
Mal daireleri	»	57
İdarei hususiyeler	»	57
Belediyeler	»	85
Posta, telgraf	»	13
Evkaf	»	56
Gümrükler	»	34
Müessesat	»	46
Ziraat mektepleri	»	7
İcra	»	5
Demiryolları	»	9
İnhisarlar	»	48
		<hr/>
		430

Ancak bütçe mülâhazaları ile şayet bir daire bu senelerde ilâve olunmadığı takdirde idarei mahalliye hesaplarının da Divanca bakılması keyfiyeti bizzatır teahhur edeceğinden kanuna bir muvakkat madde ilâve olunmuştur.

Divanı muhasebat encümeninin bu fasıldaki 59, 60 ve 61 inci maddeleri ibare tadilleriyle 69 dan 72 inci maddeye kadar aynen kabul edilmiştir.

Zat maaşları

Zat maaşlarına ait Divanı muhasebat encümeninin 62 ve 63 üncü maddeleri 73 ve 74 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir. Ancak tahsis muameleleri her gün devam eden daimî muamelelerden olduğu cihetle bu cihete müteallik itirazların nihai kararının Divan Heyeti Umumiyesi tarafından verilmesi ve artık ikinci defa temyize tâbi tutulmaması sürat ve kolaylık cihetinden daha müreccah görülmüştür. Vekiller Heyetince mesuliyet deruhde edilmek suretile yapılacak tescil muamelelerine gelince; esasen Divanın muvafık görmeyerek iade edeceği bir iş üzerinde tahriri mesuliyet deruhde edilerek Divanca kaydi ihtirazî ile hemen o işin çıkarılması teahhüründe Devletçe zararı mucip olacak mühim işlere ait olduğundan her hangi bir tahsis muamelesinin tescilinde miktar üzerindeki anlayıştan mütevellit noktai nazar farklarını Divan Umumî Heyetince ve sair makamlarla ıslah etmek mümkün olduğundan burada ayrıca mesuliyet deruhde edilmesi cihetinin tasrihine lüzum görülmemiştir.

İkraz, istikraz, kredi ve avanslar

Bu fasıldaki Divanı muhasebat encümeninin 64, 65 66 ncı maddeleri bazı ibare tadilleriyle 75, 76, 77 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Mutabakat beyannameleri

Bu fasıl da bazı ibare tadilleriyle 67 den 72 neye kadar maddeleri aynen kabul edilmiştir. Ancak mutabakat beyannamesinin Umumî heyette müzakeresinde müddeiumumiden başka Maliye vekâleti namına müşahite sıfatile bir zatin bulunması hükmü ilâve olunmuştur.

Müteferrik hükümlerdeki 74 üncü madde 84 üncü madde olarak bu fasla alınmış ve hususî kanunlarla Divanın vizesine tâbi olmayan daireler katî hesapları neticelerinin Divanca beyanname ve raporlarla Büyük Millet Meclisine arzı bu maddede hüküm altına alınmıştır.

Müteferrik hükümler

Büyük Millet Meclisine bağlı olarak Devlet hesaplarını murakabe ile mükellef tutulan Di-

vanı muhasebat reis ve azalarile murakiplerinin ayrıca velev muvakkat dahi olsa devairden bir vazife alarak o dairenin emri ve tesiri altına geçmeleri encümenimizce muvafık görülmeyerek kanuna bir madde ilâve olunmuştur. Divan teşkilâtının Millet Meclisi namına murakabe vazifesi ve Meclise bağlı olması esasen buna cevaz vermezse de yanlış telâkki ve içtihatlarla meydan vermemek için sarîh bir hüküm konulmasında fayda mülâhaza edilmiştir. Ancak ehli hibre, ehli vukuf sıfatile mahkeme ve dairelerde istişari mahiyette reylerini beyan etmelerinde bir mahzur görülmemiş ve bu hüküm maddeye ilâve olunmuştur.

Millet Meclisi kararile tevdi edilecek vazifeler tabii olarak yukarıki hükümden hariçtir.

Birinci muvakkat maddenin vazındaki zaruretler mahalli idareler faslında izah edilmiştir. İkinci muvakkat maddeye gelince; bu kanunla usule taallük eden veya evrakı müsbiteye ait olan hükümlerin karara iktiran etmeyen hesaplara teşmili faydalı görülmüş ve bir çok müşküllere nihayet vermek üzere ve bilhassa fuzulî zimmetler tahakkuk ettirip bilâhare teberri ettirmek yerine yeni lâyiha hükümlerinin tatbiki tercih olunmuştur.

Bu kanunun malî hesap senesinin başında meriyet mevkiine geçmesi malî muamelelerdeki intizam ve irtibat hesabı ile zarurî görülmüş ve 87 nci madde o yolda yazılmıştır.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine havale buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılınmıştır.

Mal. E. Reisi	M. M.	Kâtip			
Gümüşane	İsparta	Balıkesir	Aydın	Balıkesir	Diyarbakir
<i>H. Fehmi</i>	<i>Kemal Turan</i>	<i>Enver</i>	<i>Adnan</i>	<i>Perteve</i>	<i>Zülfü</i>
İçel	İstanbul	İzmir	Kastamonu	Manisa	Urfa
<i>Emin</i>	<i>Hamdi M.</i>	<i>Kâmil</i>	<i>Refik</i>	<i>Tahir</i>	<i>Behçet</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 75
Esas No. 3/38

17 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

Divanı muhasebatın teşkilât ve vazifelerine dair olup Divanı muhasebat ve Maliye encümenlerince de tetkik edilerek encümenimize tevdi kılınan kanun lâyihası Divanı muhasebat reisi Seyfi Bey hazır olduğu halde encümenimizce de tetkik ve mütalea edildi.

Teşkilâtı esasiye kanununun 100 üncü maddesile Yüksek Meclise merbut olup Devletin varidat ve masraflarını murakabe ile mükellef bulunan Divanı muhasebatça elyevm tatbik edilmekte olan 1295 tarihli kararname hükümleri yeni muhasebei umumîye kanunu ve sair kanunlarla hemahenk olmadığından gerek murakabe usullerinin ıslahı ve gerek vazife ve salâhiyetlerin tayin ve tesbiti hakkında Divanı muhasebatça tanzim ve teklif olunan kanun lâyihası üzerine Divanı muhasebat ve Maliye en-

cümenlerince hazırlanan lâyihalardan encümenimizce müzakereye esas tutulan Maliye encümeni lâyihası aşağıda yazılı tadillerle kabul edilmiştir:

1 — Bu lâyiha heyeti umumîyesi itibarile Divanı muhasebatın vazife ve salâhiyetini göstermekte olduğundan başlığı (Divanı muhasebatın vazife ve salâhiyeti hakkında kanun lâyihası) şeklinde değiştirilmiştir.

2 — Müddeiumumî gerek maaş derecesi ve gerek evsafı kanuniye noktalarından aza muadili bulunmak itibarile bunun dahi birinci reisliğe intihabı caiz görülerek ikinci maddenin (C) fıkrasının birinci bendi bu esasa göre değiştirilmiştir.

3 — Lâyihanın beşinci maddesi Şûrayı devlet kanununun dördüncü maddesi hükmü daire-

sinde değiştirilmiştir. Altmış beş yaşını dolduran veya malûliyet dolayısıyla hizmetlerinden istifade mümkün olamayacağı anlaşılan Divanı muhasebat reisleriyle azalarının umumî hükümler dairesinde tekaüde sevkedilmeleri tabîi ise de bu cihetin lâyiha metninde tasrih edilmesinde fayda mülâhaza edilmiş ve bu sebeple bu maddeye bir fıkra ilâve edilmiştir.

4 — Mülkiye, hukuk mektepleri ve bunlara muadil malî ve ticarî yüksek ihtisas mektepleri mezunlarının imtihanlı olarak murakip muavinliklerine tayin edileceklerine dair olan lâyihanın sekizinci maddesi encümenimizce de kabul edilmiştir. Ancak bunlardan müracaat edenler birden fazla olduğu takdirde müsabaka imtihanı yapılması için maddeye bir kayıt konulmuştur.

5 — İnzibat komisyonuna ait vazifeleri de yapacak olan intihap komisyonunun altıncı maddenin şümulü dahilinde bulunan memurların inzibat işleriyle meşgul olacağı verilen izahattan anlaşılmış ve bu memurların haricinde kalan reis ve azalar hakkında tatbik edilecek inzibatî cezaların kendilerini intihap eden Büyük Millet Meclisinin Riyaset divanına yapılması için dokuzuncu maddeye bir fıkra ilâve edilmiştir.

6 — Lâyihanın onuncu maddesi Divanı muhasebat reis ve azaları hakkında yapılacak tahkikat şeklini göstermektedir. Divanı muhasebat reis ve azaları da Şûrayı devlet reis ve azaları gibi Yüksek Meclis tarafından intihap edildiklerinden bunlar hakkında ayrı bir tahkikat usulü ihdasından ise 9 şubat 1329 tarihli memurun muhakemat kanununun 11 inci maddesi mucibince Şûrayı devlet reisi ve azaları hakkında tatbik edilmekte olan tahkikat usulünün Divanı muhasebat reis ve azaları hakkında da tatbiki muvafık görülerek mezkûr madde o yolda tadil edilmiştir.

7 — Büyük Millet Meclisi göreceği lüzuma binaen bazı müesseselerin muamelâtını ve senelik hesap ve blâncolarını her zaman Divanı muhasebata tetkik ettirebileceği cihetle on ikinci maddenin bu cihete ait son fıkrası tayyedilmiştir.

8 — Vize muamelesine bakacak azaların mütemadiyen vize muamelesile işgal eylemesi maslahata uygun görülmemiş ve bu sebeple vize muamelesinde bulunacak azanın ancak bir sene müddetle bu vazife de kalabilmesi için 18 inci maddede değişiklik yapılmıştır.

9 — Birer hesap mahkemesi olan dairelerin

idarî mahiyette de kararlar vermesine lüzum ve mahal olmadığından on dokuzuncu maddenin sonunda yazılı (ve idarî mahiyette de kararlar verir) fıkrası kaldırılmıştır.

10 — Sarfiyat evrakını tetkik eden murakip ve aza tarafından şayanı tereddüt görülen evrakın icabında dairelerden birine de tevdi edilebilmesi işlerin icabına da uygun olacağı mülâhazasıyla 23 üncü maddenin bu işe müteallik fıkrasına (dairelerden birine veya) ibaresi konulmuştur.

11 — Otuzuncu maddenin (muhasibin yazı ile ikaz ve itirazına rağmen âmiri itaların yazı ile emirleri üzerine yapılan kanunsuz sarfların malî mesuliyeti âmiri italara aittir) şeklinde olan son fıkrası muhasebei umumîye kanununun hükümlerine uygun olarak yazılmıştır.

12 — İdarî davaların tetkik mercii doğrudan doğruya Devlet şûrası deavi dairesi olduğundan Divanı muhasebat kararlarına karşı yapılacak itirazların da bu dairede temyizden tetkiki daha isabetli ve faydalı görülmüş ve bu sebeple altmış birinci madde tadil edilmiştir.

13 — Vilâyet hususî idareleriyle belediye bütçelerinin tanzim ve tasdiki ve hesabı katilerinin tetkik ve murakabesi şekilleri kendi kanunlarında tasrih edilmiş olduğundan bu idarelerin katî hesapları hakkında tanzim olunacak hulâsa cetvellerinin Büyük Millet Meclisine taktiminde amelî bir fayda tasavvur edilemediği cihetle yetmişinci madde tayyedilmiştir.

14 — Bu lâyiha ile vilâyet hususî idareleriyle belediyelere ait hesaplar dahi Divanı muhasebatın murakabesine verilerek Divanın vazifeleri arttırılmıştır. Bu hesapların tetkik ve murakabesi işinin Divanın mevcut vesaitile kabili temin olup olmayacağı tecrübe edildikten sonra atıyen hal ve maslahatın icabına göre hareket edilmesi muvafık görülmüş ve bu sebeple muvakkat madde tayyedilmiştir.

15 — Lâyihanın bazı maddelerinde hükme müessir olmayacak bazı değişiklikler yapılmıştır.

Muaddel lâyihanın Umumî heyetin tasviibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe taktim olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	
Burdur	Isparta	Bayazıt	Balkesir
Şeref	Mükerrem	İhsan	Enver

Bursa
Dr. Galip
Erzurum
Âsım

Çorum
Mustafa
İstanbul
Sadettin

Erzurum
Aziz
İzmir
Kâzım

Kayseri
A. Hilmi
Kırklareli
Şevket

Konya
A. Muzaffer
Sivas
Rasim

Kırklareli
M. Nahit
Sivas
M. Remzi

**DİVANI MUHASEBAT RİYASETİNİN
TEKLİFİ**

*Divanı muhasebat teşkilât ve vezâifine dair
kanun lâyihası*

Divanı muhasebat teşkilâtı

Daireler

BİRİNCİ MADDE — 24 teşrinisani 1339 tarihil kanun mucibince müteşekkil Divanı muhasebat üç daireye münkasemdir. Daireler, reisi evvel tarafından havale edilen mesaili müzakere ve mevadî atiyede tadat edilen vezaifi ifa ederler.

İKİNCİ MADDE — Azanın dairelere tefriki reisi evvele aittir. Dairelere reisi saniler riyaset eder Reisi evvel lüzüm gördüğü takdirde her hangi bir daireye riyaset edebileceği gibi dairelerce ittihaz olunan mukarrerata iltihak suretile de iştirak eder. Bu takdirde tesavii âra husulünde reisi evvelin bulunduğu taraf tercih olunur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Dairelerce ittihazı mukarrerat olunabilmesi için bir reis ile iki azanın huzuru şarttır. Azadan biri bulunmadığı takdirde adedi azayı ikmal için diğer daireden bir aza celbedilir veya reisi evvel tarafından tensip edilecek murakıplardan biri azaya vekâlet eder.

Dİ. M. ENCÜMENİNİN TADİLİ

Divanı muhasebat kanunu lâyihası

MADDE 1 — Divanı muhasebat Büyük Millet Meclisine merbut ve Devletin bilûmum varidat ve masarifatı ile emvalini onun namma murakabe ve Devlet mallarını kabız ve sarf ve idare edenlerin hesaplarını tetkik ve muhakeme ile mükellef bir heyettir.

Teşkilât

MADDE 2 — Divanı muhasebat bir birinci reis, dört daire reisi, bir müddei umumî ve on iki azadan tereküp eder. Bunlar aşağıdaki maddede yazılı vasıfları haiz olmak şartile bütçe, Divanı muhasebat ve Maliye encümenlerinin birleşerek göstereceği üç misil namzetler arasından Büyük Millet Meclisince gizli rey ve mutlak ekseriyetle intihap olunurlar.

MADDE 3 — İntihap olunacak reis ve azalarla müddei umuminin aşağıdaki vasıfları cami olmaları şarttır:

- 1 - Otuz beş yaşını bitirmiş olmak;
- 2 - Yüksek mektepten mezun bulunmak;
- 3 - Divanı muhasebat birinci sınıf murakıplığı, birinci sınıf maliye müdürlüğü, ikinci sınıf defterdarlık veya maliye müfettişliği dereceleriyle bu derecelerden yüksek divan veya maliye memuriyetlerinde veya malî ve hesabî muamelelerde ihtisas olup bu derecelerdeki diğer memuriyetlerde üç sene iyi hizmet etmiş olmak.

Bu madde hükmü kanunun neşrinden evvel yapılmış intihaplara şamil değildir.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Divanı muhasebat kanunu

Birinci kısım

Ana hükümler

MADDE 1 — Divanı muhasebat teşkilâtı esasiye kanununun yüzüncü maddesi hükmüne göre Büyük Millet Meclisine bağlı ve Devletin bütün varidat ve masraflarile mallarını ve hesaplarını onun namma bu kanun hükümlerine göre murakabe ve Devlet mallarını kabız ve sarf ve idare ve muhafaza edenlerin hesaplarını tetkik ve muhakeme ile mükellef bir heyettir.

MADDE 2 — Divanı muhasebat bir birinci reis ile lüzum ve ihtiyaca göre teşkilât kanununda sayısı gösterilen daire reis ve azalarından ve bir de başkâtipten teşekkül eder.

Hazine mümessili sıfatile Maliye vekâletince nasbedilen bir müddei umumi de Divan teşkilâtına dahildir.

MADDE 3 — Divanı muhasebat reis ve azalarının aşağıdaki vasıfları haiz olmaları şarttır:

A : Otuz beş yaşını bitirmiş olmak;

B : Yüksek mektepten mezun bulunmak;

C : I - Birinci reislik için; Divanı muhasebat ikinci reis ve azalıklarında veya birinci reislik derecesinde veya bunun bir derece dununda bulunmuş olmak;

II - İkinci reislikler için, Divanı muhasebat azalık, başkâtiplik ve müddeiumumiliğinde veya yahut bunların muadili veya daha yüksek derecede herhangi bir maliye memuriyetinde bulunmuş olmak,

III - Azalık için, Divanı muhasebat başkâtipliği, müddeiumumiliği ve başmurakipliği, defterdarlık, maliye müfettişliği, Maliye vekâleti birinci sınıf şube müdürlüğü veya bu vazifelerden yüksek maliye memuriyetlerinde bulunmak veya malî ve hesabî muamelelerde ihtisas olup ta bu derecelerde diğer memuriyetlerde üç sene iyi hizmet etmiş olup maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun Divanı muhasebat

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Divanı muhasebatın vazife ve salâhiyeti hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Divanı muhasebat reis ve azalarının aşağıdaki vasıfları haiz olmaları şarttır:

A : Otuz beş yaşını bitirmiş olmak;

B : Yüksek mektepten mezun olmak;

C : I - Birinci reislik için; Divanı muhasebat daire reislik ve azalıklarında veya müddeiumumiliğinde veya teadül derecesi birinci reislik derecesinde veya bunun bir derece dununda bulunmuş olmak;

II - Daire reislikleri için, Divanı muhasebat azalık, başkâtiplik ve müddeiumumiliğinde veya yahut bunların muadili derecede herhangi bir maliye memuriyetinde bulunmuş olmak;

III - Azalık için, Divanı muhasebat başkâtipliği, müddeiumumiliği ve başmurakipliği, defterdarlık, maliye müfettişliği, Maliye vekâleti birinci sınıf şube müdürlüğü veya bu vazifelerden yüksek maliye memuriyetlerinde bulunmak veya malî ve hesabî muamelelerde ihtisas sahibi olup ta bu derecelerde diğer memuriyetlerde üç sene iyi hizmet etmiş olup Divanı muhasebat azalıkları derecesinde veyahut o dereceden niha-

Heyeti umumiye

DÖRDÜNCÜ MADDE — Reisi evvel lüzum gördükçe daireler birleşip heyeti umumiye teşkil olunur. Heyeti umumiye reisi evvel tarafından havale edilen mesaili müzakere ve mevadr atiyede heyeti umumiyece ifa edileceği mezkûr vezaifi ifa eyler.

BEŞİNCİ MADDE — Heyeti umumiyeye reisi evvel ve gıyabında daire reislerinden kıdemlisi riyaset eder.

Müddei umumî

ALTINCI MADDE — Mevadr atiyede mezkûr vezaifi ifa eylemek üzere Divanı muhasebatta bir müddei umumî ve lüzumu kadar muavin bulunur.

YEDİNCİ MADDE — Divanı muhasebat müddei umumisi Divanı muhasebat Heyeti gibi Büyük Millet Meclisince intihap olunur.

Baş kâtip

SEKİZİNCİ MADDE — Umuru tahririye riyaseti ve umuru idarede reise muavenet etmek üzere bir başkâtip bulunur.

MADDE 4 — Divanı muhasebat reis, müddei umumî ve azalarının tebdili ancak Büyük Millet Meclisi kararile olur.

MADDE 5 — Divanı muhasebat reis ve azaları müddei umumisi hakkında tahkikat icrası veya muhakeme lüzumuna karar verilmesi Büyük Millet Meclisinin Riyaset divanına aittir. Riyaset divanının kararları Büyük Millet Meclisinin tasvibine arz edilir.

MADDE 6 — Divanı muhasebatın memurları başkâtip ile murakıplar ve muavinlerinden ve şube müdürleriyle sair memur ve müstahdenlerden te-rekküp eder.

MADDE 7 — Divanı muhasebatın teşkilât ve memurun kanunu ayrıca yapılacaktır.

Birinci reis

MADDE 8 — Birinci reis, umumî heyete riyaset, bu heyete mevdu vazifeleri tanzim, müzakere-leri idare, işleri dairelere tevdi, dahilî idare ve inzibatî tedbirleri temin ile mükelleftir.

Dairelerle şubeler ve murakıpların vazifelerine nazaret ve harice karşı Divanı temsil birinci reise aittir. Birinci reis bulunmadığı zaman münasip göreceği daire reislerinden biri yerine vekâlet eder. Vekil tayin etmemiş olduğu takdirde vekâlet daire reislerinden kıdemlisine aittir.

azalıkları için tayin ettiği derece dahilinde veya-
hut o dereceden nihayet iki derece aşağıda bu-
lunmak;

Bu madde hükmü kanunun neşrinden evvel
yapılmış intihaplara şamil değildir.

MADDE 4 — Divanı muhasebat reis ve aza-
ları yukarı maddede yazılı vasıfları haiz olmak
şartile Büyük Millet Meclisi Bütçe, Divanı mu-
hasebat ve Maliye encümenlerinin birleşerek
göstereceği en az iki misil namzetler arasından
Büyük Millet Meclisince gizli rey ve mutlak ek-
seriyetle seçilir.

MADDE 5 — Divanı muhasebat reislerle
azalarının değişmesi ancak Büyük Millet Mecli-
si kararile olur.

MADDE 6 — Divanı muhasebat murakiple-
rile muavinleri, müdür ve memurları 7 inci mad-
dede gösterilen intihap komisyonunun kararı ve
birinci reisin tasdikile tayin olunurlar. Müstah-
demin başkâtibin inhası ve birinci reisin tasdi-
kile tayin olunur.

Müddeiumumî muavinleri Maliye vekâletince
nasbolunur.

MADDE 7 — İntihap komisyonu daire reis-
leriyle başkâtipten teşekkül eder ve reislerin
kıdemlisi reislik yapar. Daire reislerinden biri
bulunamadığı takdirde o daireden bir aza komis-
yonda bulunur.

MADDE 8 — 6 ncı maddede yazılı Divanı mu-
hasebat memurlarının tayin ve terfileri 1452 nu-
maralı teadül kanunundaki hükümlere tâbidir.
Murakıp muavinliklerine tayin edilecek olanlar
ayrıca bir müsabaka imtihanına tâbi tutulurlar.
Mülkiye, hukuk mekteplerile bunlara muadil ma-
lî ve ticarî yüksek ihtisas mekteplerinden mezun
olanların imtihansız alınmaları da caizdir. Mura-
kıp muavinliğinden veyahut muhasebecilik ve mu-
hasebe mümeyyizliği gibi Maliye memuriyetlerin-

yet iki derece aşağıda bulunmak;

Bu madde hükmü kanunun meriyetinden ev-
vel yapılmış intihaplara şamil değildir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Divanı muhasebat reis ve aza-
ları Büyük Millet Meclisince karar verilmedikçe
azolunamazlar.

Altmış beş yaşını bitirenler ile hizmet edeme-
yecek derecede malûl olanlar haklarında teka-
üt noktasından umumî hükümler tatbik olunur.

MADDE 6 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Divanı muhasebat memurları
[reis, aza, müddeiumumi dahil] 1452 numaralı ka-
nunun umumî hükümlerine tâbidirler. Murakıp
muavinliklerine tayin edilecek olanlar ayrıca bir
müsabaka imtihanına tâbi tutulurlar. Mülkiye,
hukuk mekteplerile bunlara muadil malî ve ti-
carî yüksek ihtisas mekteplerinden mezun olan-
ların imtihansız alınmaları da caizdir. Ancak
bunlardan müracaat edenler birden fazla olduğu
takdirde aralarında müsabaka imtihanı yapılır.

DOKUZUNCU MADDE — Başkâtip ile şube müdürleri doğrudan doğruya ve memurini saire talimatnamei mahsusu mucibince müteşekkil encümenence bilintihap reisi evvel tarafından tayin olunur.

Divanı muhasebatın vezaifi

ONUNCU MADDE — Divanı muhasebat, berveği ati vezaifi ifa ile mükelleftir:

A - Devlete ait varidat ve masarifin murakabesi ve nukut ve ayniyata vaziülyet muhasipler hesabının ve idarei hususiyeler ile belediyelere ait hesabı katilerin rüyet ve hükme raptı,

B - Muhassasatı zatiye tahsis evrakının tasdikı,

C - İkrizat, istikrazat ve tavizatı Devletin ve Hazine tahvilâtının ve bilûmum avansların kayit ve takibi,

D - Hesabı umumî ve katî hakkında mutabakat beyannamesinin tanzimi,

H - Muamelâtı maliyeye dair Büyük Millet Meclisine rapor takdimi.

Varidat ve masarifi Devletin murakabesi

ON BİRİNCİ MADDE — Kavanini mahsusı ile istisna edilenlerden maada muvazenei umumiyeye ve mülhak bütçelerden Divanın vizesi olmaksızın tahsisat havalesi ita ve sarfiyat icra olunamaz.

Maaşat ve kadrolarla muayyen ücret tediyeyi takip eden ay zarfında, müstakrazat ve Hazine tahvilâtı faizleri ve itfa akçaları badettediye nihayet üç aya kadar Divanın vizesine iktiran ettirilir. Aneak memurinin ilk tayinlerinde ve ma-

Müddeiumumî

MADDE 9 — Müddeiumumî aşağıdaki vazifeleri ifa ile mükelleftir:

A) Kanunla muayyen müddetler içerisinde muhasiplerin hesap vermelerini takip etmek,

B) Muhasebei umumiyeye kanununun 21, 22, 42 inci maddelerinde gösterilen hükümlerin tatbikını takip eylemek,

C) Bu kanunda yazıldığı veçhile hesapların tetkiki ve muhakemelerin icrası sırasında iddia ve mütalea beyan etmek,

D) Kanunlarla gösterilen diğer vazifeleri ifa eylemek,

E) Birinci reis tarafından havale edilecek işleri görmek.

Müddeiumuminin bulunmadığı zamana bu vazifeler muavinleri tarafından ifa olunur.

Daireler

MADDE 10 — Divanı muhasebat dört daireden ibaret olup her daire bir daire reisi ve üç azadan tereküp eder. Reis ve azaların dairelere ayrılması birinci reise aittir. Dairelere, daire reisleri riyaset eder. Birinci reis lüzum gördüğü takdirde her hangi bir daireye riyaset edebilir. Daire reisi bulunmadığı zaman birinci reisin tensip edeceği aza vekâleten bu vazifeyi ifa eder.

MADDE 11 — Daireler bu kanunda gösterilen vazifelerden başka birinci reis tarafından havale edilen meseleleri müzakere ile de mükelleftirler.

den murakıplığe tayin edilecekler bir meslek im-tihanına tâbi tutulurlar.

MADDE 9 — İntihap komisyonu memurin ka-nununda yazılı inzibat komisyonu vazifelerini de yapar. Bu takdirde müddei umumî veya mua-vilerinden biri komisyona iştirak eder.

6 ncı maddede sayılı memurlar hakkında tah-kikat yapmak ve memurin muhakemat kanunu-na göre karar vermek ve birinci reisin tevdi eyle-yeceği diğer idare ve inzibat işlerini görmek inzibat komisyonunun vazifeleri içindedir.

MADDE 10 — Divanı muhasebat reis ve aza-ları hakkında vazifelerine ait tahkikat ierası ve-ya muhakeme lüzumuna karar verilmesi şu suret-le yapılır:

Büyük Millet Meclisi reisliğince Meclis reis ve-killlerinden birinin reisliği altında Divanı muha-sebat, Maliye, Bütçe ve Adliye encümenlerinden alınacak birer aza ile bir komisyon teşkil edilir. Bu komisyonun tahkikatı neticesi Riyaset Divanı-na verilir. Bu netice Riyaset Divanıca görül-dükten sonra Meclis Heyeti Umumiyesine arzo-lunur.

Teknik meselelerden doğan tetkikler Divanı muhasebat encümeni tarafından yapılır.

Vazife ve salâhiyet

MADDE 11 — Divanı muhasebat aşağıda gösterilen vazifelerle mükelleftir:

A : Devlete ait bütün varidat ve masraf ve mallar ile dairelerce emaneten alınan nakit ve ayların, tahvil ve cüzdân gibi kıymetlerin kabz ve sarfının murakabesi,

B : Nakit ve aylarla diğer kıymetlere va-ziülyet muhasiplerin hesaplarının tetkiki,

C : Muhasiplerin ve icabında ikinci derece

Murakip muavinliğinden veyahut muhasebecilik ve muhasebe mümeyyizliği gibi maliye memuri-yetlerinden murakıplığe tayin edilecekler bir meslek imtihanına tâbi tutulurlar.

MADDE 9 — İntihap komisyonu memurin kanununda yazılı inzibat komisyonu vazifelerini de yapar. Bu takdirde müddeiumumî veya mua-vinlerinden biri komisyona iştirak eder.

Başkâtip ile 6 ncı maddede sayılı memurlar hakkında tahkikat yapmak ve memurin muha-kemat kanununa göre karar vermek ve birinci reisin tevdi eyleyeceği diğer idare ve inzibat iş-lerini görmek inzibat komisyonunun vazifeleri içindedir.

Birinci reis tarafından gösterilecek lüzum ve sebepler üzerine heyetten bir zat hakkında inzi-batî ceza tatbiki Büyük Millet Meclisi Riyaset Divanına aittir. Riyaset divanı bu salâhiyeti re-sen dahi kullanabilir.

MADDE 10 — Divanı muhasebat reis ve aza-larından birinin vazifei memuriyetinden dola-yı veya ifayi vazife esnasında cezayı müstelzim bir suçu haber almırsa birinci reis ile daire re-islerinden mürekkep bir heyet tarafından ilk tahkikat yapılarak tanzim olunacak fezleke lüzum veya menî muhakeme kararı itası için Şûrayı devlet mülkiye dairesine verilir. Bu ka-rara vukubulacak itirazın tetkiki Şûrayı devlet umumî heyetine aittir.

Muhakemesine karar verilen reis ve azaların muhakemesi Temyiz mahkemesi ceza dairesinde ve ikinci derecede umumî heyetinde yapılır.

MADDE 11 — Aynen kabul edilmiştir.

hal ve unvanı memuriyetlerin ihdas veya tebeddülüne veya miktarı maaş ve ücretin tezyüt ve tenakusunda tahavvülün taallûk ettiği ilk aya ait maaş ve ücretin evrakı asliyesi ile birlikte kablettediye Divanca tasdikı iktiza eder.

ON İKİNCİ MADDE --- Kablessarf murakabede :

A - Verilmek istenilen mebalığın Devlet namına deyin teşkil edip etmediği,

B - Masrafın tahsisatı ve kadrosu dahilinde olup olmadığı,

C - İfa ettirilen hizmetten mütehasıl deyin bütçedeki tertibi mahsusuna mutabık bulunup bulunmadığı,

D - Paranın müstahakkı veya kanunen Hazine'nin ibrasını tazammun eden eşhas namma tahakkuk ettirilip ettirilmediği,

H - Hatayı maddi bulunup bulunmadığı,

V - Kavanin ve nizamla tevfiği icap eden mebalığın tevkif edilip edilmediği,

Z - Masrafın kavanin ve nizamı meriyeye muvafık olup olmadığı eihetleri tetkik olunur.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE --- On birinci madde mucibince badettediye divanın vizesine iktiran ettirilecek evrakı sarfiye ile avans mahsubatında maddei sabikadaki tetkikata ilâveten:

MADDE 12 — Dairelerce ittihazı mukarrerat olunabilmesi için bir reis ile lâakal iki azanın huzuru şarttır. Kararlar ekseriyeti âra ile ittihaz olunur. Tesavii âra husule geldikte reisin bulunduğu taraf racihtir.

MADDE 13 — Hastalık veya kanunî mezuniyet dolayısıyla azadan biri bulunmadığı zaman birinci reis tarafından münasip görülecek başmura-kıp azaya vekâlet edebilir. Şu kadar ki her dai-

âmiri itaların ve tahakkuk memurlarının muhakemesi,

D : Mahallî idare ve belediye hesaplarının tetkik ve hükme bağlanması,

L : Zatî maaş tahsis evrakının tetkik ve tes-cili,

F : Devlete ait ikraz, istikraz ve taahhütlerle Hazine bonolarının, bütün kefalet, kredi ve Hazine avanslarının kayıt ve murakabesi,

G : Umumî ve katî hesapların tetkikile bu hesaplar hakkında mutabakat beyannamesi tanzimi,

H : İcâbında malî işlere ve hesap usullerile varidat tahakkuk sistemlerinin tadiline dair Büyük Millet Meclisine rapor takdimi,

İ : Muhasebei umumiye ve bütçe kanunları ve diğer kanunlarla Divana verilen vazifelerin ifası,

J : Büyük Millet Meclisi tarafından havale edilecek diğer hesapların ve muamelelerin tetkiki,

K : Devlet mallarına müteallik olup hususî kanunlarla bidayeten murakabeden istisna edilmiş olan muamelelerin ve mütedavil veya bu mahiyetteki sabit sermayelerin nihaî hesaplarının ve blâncolarının tetkiki,

MADDE 12 — Devlet sermayesile işletilen veya Devlete ait varidatı cıbayet ve idare eden müesseseler kendi kanunlarındaki hüküm ve sarahatin derecelerine göre Divanın murakabesine tâbidir.

Sermayesinin ekseriyeti Devlete ait olup ta hususî kanunlarına veya Büyük Millet Meclisinin göreceği lüzuma binaen Divanca muamelâtının tetkiki tekarrür eden bazı müesseselerin senelik hesapları veya blâncoları da tetkik olunur.

Vize ve murakabe

MADDE 13 — Muhasebei umumiye kanunu ve sair kanunlarla istisna edilenler hariç olmak üzere umumî ve mülhak bütçelerden Divanı muhasebatın vizesi olmaksızın hiç bir suretle sarfi-

MADDE 12 — Devlet sermayesile işletilen veya Devlete ait varidatı cıbayet ve idare eden müesseseler kendi kanunlarındaki hüküm ve sarahatin derecelerine göre Divanın murakabesine tâbidir.

MADDE 13 — Aynen kabul edilmiştir.

A - Paranın müstahakkına verilip verilmediği,
B - Tediye olunan miktarın tahakkukuna muvafık olup olmadığı noktalarına da bakılır.

rede aza sıfatile ancak bir başmürakıp bulunabilir.

Umumî heyet

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Masraf evrakı tediye ve mahsubundan sonra iki nüsha bir bordroya rapten ertesi ay zarfında Divanı muhasebata gönderilir. Bordronun bir nüshası badettasdik dairei aidesine iade olunur.

MADDE 14 — Umumî heyet birinci reis ve dairelerin birleşmesile teşekkül eder. Birinci reis lüzum gördükçe umumî heyeti içtimaa davet eder

Umumî heyet bu kanunun emrettiği vazifeleri ifa ve birinci reis tarafından havale edilen meseleleri müzakere eyler. Müddeiumumî doğrudan doğruya veya reisin daveti üzerine umumî heyette hazır bulunabilir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Divanı muhasebat, vize edilmek üzere tevdi olunan evrakı on ikinci, on üçüncü maddelere tevfikân bittetkik şayanı kabul görmediği takdirde vizeden imtina ve evrakı esbabı mucibeli tahriri ile dairesine iade eder.

On ikinci maddede tadat olunan (A, C, V, Z)

MADDE 15 — Umumî heyete birinci reis riya-set eder, karar verilebilmesi için heyetin yarısından bir fazlasının hazır bulunması şarttır.

Kararlar ekseriyetle verilir. Reylerde tesavi hâsıl olursa reisin bulunduğu taraf tercih edilir.

yat yapılamaz. Bu bütçelerden sarftan evvel vizeden istisna edilen muamelelerin evrakı sarftan sonra vizeye tâbidir. Sarftan sonra vizeye verilen evraktan kabule şayan görülen kısımlar vize edilir. Kabule şayan görülmeyenler önceden hesaptan tenzil olunmayıp bunların ıslah veya istirdatı dairesine bir takrirle bildirilir. Hesap devresi sonuna kadar ıslah veya istirdat edilmeyen kıymetlerin tazmini idare hesapları üzerine yapılacak tetkiklerle hüküm altına alınır.

Ancak Divanca vizesinden imtina olunan, kanunların sarahaten menetmediği her hangi bir sarf işinde birinci derecedeki âmiri itaların ısrarı halinde muhasebei umumiye kanununun 76 ncı maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 14 — Merkeze ait sarf evrakı te-diye yapıldığı ayın sonundan itibaren bir ay içinde, mülhakata ait sarf evrakı muhasebei umumiye kanununun 65 inci maddesindeki müddetler içinde Divana verilir. Varidat ve bütçe dışı muamêlâtın hesap evrakı dahi bu müddetler içinde Divanı muhasebata verilir.

Mülhak bütçe ile idare olunan dairelerin merkeze ait sarf evrakı, hususî kanunlarında sarahat olmadığı takdirde, birinci fıkra hükmüne göre ve mülhakata ait bulunanlar da azamî üç ayı geçmemek üzere bir defaya mahsus olarak Divanla dairesi arasında kararlaştırılacak müddet içinde Divana tevdi olunur.

Mahalli idarelerle belediyelerin hesapları, vilâyet meclisi umumilerile belediye meclisleri tarafından birinci derecede tetkik ve tasdik edildikleri tarihten itibaren en çok iki ay içinde Divanı muhasebata verilir.

Yukarıki fıkralarda yazılı hesaplardan başka hususî kanunlarla Divanca tetkiki icap eden diğer hesaplar ve blânçolar bu idarelerin heyeti umumiyeleri tarafından tasdikından itibaren üç ay içinde ve Büyük Millet Meclisinin emrû havesile tetkiki icap edenler de yine bir ay içinde Divana verilir.

MADDE 15 — İstikrazlar ve Hazine bonoları faizleriyle itfa akçeleri evrakı merkezde ise te-diyesinden itibaren nihayet üç ay ve mülhakatta ise altı ay içinde Divanı muhasebata verilir. Mukavelelerle tayin edilen hallerde bu müddet Hükûmetin evraka vaziyet ettiği tarihten başlar.

MADDE 14 — Merkeze ait sarf evrakı te-diye yapıldığı ayın sonundan itibaren bir ay içinde, mülhakata ait sarf evrakı muhasebei umumiye kanununun 65 inci maddesindeki müddetler içinde Divana verilir. Varidat ve bütçe dışı muamêlâtın hesap evrakı dahi bu müddetler içinde Divanı muhasebata verilir.

Mülhak bütçe ile idare olunan dairelerin merkeze ait sarf evrakı, hususî kanunlarında sarahat olmadığı takdirde, birinci fıkra hükmüne göre ve mülhakata ait bulunanlar da azamî üç ayı geçmemek üzere bir defaya mahsus olarak Divanla dairesi arasında kararlaştırılacak müddet içinde Divana tevdi olunur.

Vilâyet hususî idareleriyle belediyelerin hesapları, vilâyet meclisi umumilerile belediye meclisleri tarafından birinci derecede tetkik ve tasdik edildikleri tarihten itibaren en çok iki ay içinde Divanı muhasebata verilir.

MADDE 15 — Aynen kabul edilmiştir.

fıkralarında muharrer esbaptan dolayı ret vukuu üzerine vekili aidi tarafından vize talebinde ısrar edildiği takdirde Divanı muhasebatça yeniden tetkikat icra olunur. Binnetice Divanı muhasebat evvelki noktai nazarımda sabit kalırsa vekili aidi tarafından Heyeti Vekileye müracaat edilmek icap eder.

Heyeti Vekilece vekili aidinin mütaleasna iştirak ile tahriren deruhdei mesuliyet halinde Divanı muhasebatça kaydi ihtiyatla vize muamelesi icra edilir. Esbabı saireden dolayı vaki olan retler katidir.

ON ALTINCI MADDE — Heyeti Vekile kararı ile masarifi gayri melhuza tertibinden tesviyesi talep olunan masrafın Divanı muhasebatça tertibi mezkûre ademi taallûku içtihadında bulunduğu takdirde buna müteallik evrak esbabı mucibeli bir takrir ile vekâleti aidesine iade edilir. Maddei sabıka veçhile Heyeti Vekilece deruhdei mesuliyet olunduğu halde kaydi ihtiyatla vize muamelesi icra olunur.

ON YEDİNCİ MADDE — Divanı muhasebat deruhdei mesuliyetle vize eylediği muameleleri ve bütçe tatbikatına muteallik malûmatı üç ayda bir raporla Büyük Millet Meclisine arzeder.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Divanı muhasebat vazifei murakabesini ifa için devair ve muhasipler ile muhabereye ve lüzum gördüğü defatir ve evrakı celbe salâhiyettardır.

MADDE 16 — Temyizen tetkik edilen meselelerde umumî heyete iptidai hükümde reyi olan reis ve aza iştirak edemez, bu kararlarda mürettep adede göre yarı azanın ittifakı şarttır. Bu suretle ittifak hâsıl olmazsa ikinci içtimada mevcudun mutlak ekseriyeti ile karar verilir.

MADDE 17 — Dairelerin kararları veya bir dairenin iki kararı arasında aynı meselede mübâ-yenet bulunur veya tekarrür etmiş bir içtihadın tebdiline ihtiyaç görülürse umumî heyetçe müzakere ve karar verilir. Bu meselelerde müddei-mumînin huzuru şarttır.

Divanı muhasebatın vazifeleri

MADDE 18 — Divanı muhasebat aşağıda gösterilen vazifeler ile mükelleftir:

A) Devlete ait bilûmum varidat, masarif ve emval ile dairelerce emanete alınan nukut ve ayniyat ve sair kıymetlerin kabz ve sarfının murakabesi,

B) Nukut ve ayniyat ve sair kıymetlere vazii-

MADDE 16 — Divanı muhasebat mürakabe vazifesini yapmak için daireler ve muhasiplerle muhabereye ve lüzum gördüğü evrak ve defterleri ve şifahî izahat almak üzere alâkadar memurları celbe salâhiyettardır.

İkinci kısım

Teşkilât

Birinci reis

MADDE 17 — Birinci reis; Divanın en büyük âmiridir. Divana düşen bütün vazifelerin iyi yapılmasını temin etmekle mükelleftir.

Birinci reis; Umumî Heyetin reisidir. Bu heyete verilecek işleri tanzim ve müzakereleri idare etmek reisin vazifesidir.

Azanın dairelere ayrılması, işlerin dairelere dağıtılması, dahilî idare ve inzibat tedbirlerinin alınması birinci reise aittir. Birinci reis vazifesinde bulunamayacağı zaman münasip göreceği daire reislerinden birini yerine vekil bırakır. Vekil tayin etmemiş olduğu takdirde vekâlet daire reislerinin en kıdemlisine aittir.

Daireler

MADDE 18 — Üç aza ile bir reisten tereküküp eden daireler birer hesap mahkemesidir. Bir reis ve iki azadan tereküküp eden daire heyeti hükme salâhiyettardır. Her dairenin bir azası vize muamelesine bakar.

Daireler bu kanun mucibince muhasiplerin

MADDE 16 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Birinci reis; Divanın en büyük âmiridir. Divana düşen bütün vazifelerin iyi yapılmasını temin etmekle mükelleftir.

Birinci reis; umumî heyetin reisidir. Bu heyete verilecek işleri tanzim ve müzakereleri idare etmek reisin vazifesidir.

Azanın dairelere ayrılması, işlerin dairelere dağıtılması, dahilî idareye müteallik tedbirlerin alınması birinci reise aittir. Birinci reis vazifesinde bulunamayacağı zaman münasip göreceği daire reislerinden birini yerine vekil bırakır. Vekil tayin etmemiş olduğu takdirde vekâlet daire reislerinin en kıdemlisine aittir.

MADDE 18 — Üç aza ile bir reisten tereküküp eden daireler birer hesap mahkemesidir. Bir reis veya iki azadan tereküküp eden daire heyeti hükme salâhiyetlidir. Her dairenin bir azası bir sene müddetle vize işlerine bakar. Bir seneyi bitiren azanın yerine diğeri memur edi-

yet muhaseplerin hesaplarının tetkiki,

C) Muhaseplerin ve icabında ikinci derece âmiri itaların ve tahakkuk memurlarının muhakemesi,

D) Mahallî idare ve belediye hesaplarının tetkik ve hükme raprı,

E) Zatî maaş tahsis evrakının tetkik ve tescili,

F) Devlete ait ikraz, istikraz, ve tavizlerle hazine bonolarının bilûmum kefalet, kredi ve avansların kayıt ve takibi,

G) Umumî ve katî hesapların tetkikile bu hesaplar hakkında mutabakat beyannamesi tanzimi,

H) Malî ve hesabî muamelelere dair Büyük Millet Meclisine rapor takdimi,

I) Muhasebei umumiye kanunu vesair kanunlar ile Divana tevdi edilen diğér vazifelerin ifası.

Hesabatın şekil ve sureti tanzimi

ON DOKUZUNCU MADDE — Her muhasip kendi zamanı idaresi muamelâtından mesul ve evrakı müşbîteye müsteniden idare hesabını devrei hesabiye itibarile Divanı muhasebata ita etmeğe mecburdur. Muhasip unvanını haiz olmadığı halde varidatı Devleti cibayet ve Devlet namına sarfiyat icra eden ve işbu muamelâtı bir muhasip hesabına dahil bulunmayan memurin dahi Divanı muhasebata hesap itası ile mükellef ve Divanın hakkı kazasına tâbidir.

YIRMİNCİ MADDE — İdare hesabı devrei hesabiye nihayetinden itibaren bir ay zarfında ihzar ve tevdi edilir. Bundan bütçeye müteferri muamelât devrei hesabiye itibarile ve bütçeye taallûku olmayan muamelât senei maliye itibarile gösterilir. İşbu hesabın şekli muvazenei umumiyeye dahil devair ve müessesat için Maliye vekâletile ve diğêrleri için de devairi müteallikasile bilmüzakere Divanı muhasebatça tayin olunur.

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Muhasipliklerin adet ve mevkii memuriyetlerini mübeyyin bir cetvel merbut oldukları devair tarafından tanzim ve Divanı muhasebata tevdi olunur.

Muhasipliklerde yapılacak tahavvülât Divana bildirilir.

Müddeiumumî, kanunen muayyen müddetler

Murakabe ve vize

MADDE 19 — Muhasebei umumiye kanunu ve sair kanunlarla istisna edilenler hariç olmak üzere umumî ve mülhak bütçelerden Divanı muhasebatın vizesi olmaksızın hiç bir suretle sarfiyat yapılamaz. Sarftan evvel vizeden istisna edilen muamelât evrakı sarftan sonra vizeye tâbidir. Badessarf vizeye tevdi olunan evrakta şayanı kabul görülen kısımlar vize edilir.

Şayanı kabul görülmiyenler hesaptan tenzil olunmayıp bunların ıslah veya istirdadı dairesine batakrir işar olunur. Devrei hesabiye nihayetine kadar ıslah ve istirdat edilmiyen mebalîğın tazmini idare hesapları üzerinde icra kılınacak tetkikatta tahtı hükme alınır.

MADDE 20 — Munhasıran Devlet sermayesile işletilen veya Devlete ait varidatı cibayet ve idare eden müesseselerin varidat ve masraflarile sair malî ve hesabî muameleleri dahi Divanın murakabe ve muhakemesine tâbidir.

MADDE 21 — Merkeze ait sarf evrakı tediye yapıldığı ayın sonundan itibaren bir ay zarfında ve vilâyetlere ait sarf evrakı muhasebei umumiye kanununun 65 inci maddesindeki müddetler zarfında Divana tevdi olunur. Varidat ve bütçe harici bilûmum muamelât evrakı dahi bu müddetler zarfında Divanı muhasebata tevdi edilir.

idare hesaplarını tetkik ve muhakeme ederek muhasebei umumiye kanunu ve bu kanun hükümlerine göre yalnız muhasip ve tahakkuk memurlarile ikinci derece âmiri italar hakkında hüküm verir.

Dairelerde kararlar ekseriyeti âra ile verilir.

Birinci reis lüzum gördüğü takdirde her hangi bir daireye reislik edebileceği gibi dairelere alınan kararlara iltihak suretile de iştirak eder. Bu takdirde reylerde tesavi olursa birinci reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

MADDE 19 — Daireler yukarı maddede yazılı işlerden başka hesabı katileri muhasiplerin idare hesaplarile tatbik ederek mutabakat veya mübânenet noktasından karara bağlayacakları gibi birinci reis tarafından verilen diğer işler hakkında da mütalea beyan eder ve idarî mahiyette de kararlar verir.

MADDE 20 — Her hangi bir sebeple aza ek-sik olursa başmurakıplerden birinci reislikçe seçilecek birisi aza salâhiyetile mahkemeye girer. Azalık müinhal olduğu takdirde birinci reis başmurakıplerden birini azaya vekil tayin eder. Şu kadar ki her dairede aza sıfatile ancak bir başmurakıp bulunabilir. Bir mazeret olmadığı takdirde bu vekâlet asıl aza intihâbına kadar devam eder.

Başkâtip

MADDE 21 — Başkâtip yazı işlerine bakar, idare işlerinde birinci reise yardım eder ve birinci reisin vereceği işleri yapar, başkâtip, 3 üncü maddenin (C) fıkrasının üçüncü bendinde sayılı vasıfları haiz olmak şartile birinci reis tarafından tayin olunur.

lir.

Daireler bu kanun mucibince muhasiplerin idare hesaplarını tetkik ve muhakeme ederek muhasebei umumiye kanunu ve bu kanun hükümlerine göre yalnız muhasip ve tahakkuk memurlarile ikinci derece âmiri italar hakkında hüküm verir.

Dairelerde kararlar ekseriyeti âra ile verilir. Birinci reis lüzum gördüğü takdirde her hangi bir daireye reislik edebileceği gibi dairelere alınan kararlara iltihak suretile de iştirak eder. Bu takdirde reylerde tesavi olursa birinci reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

Daire reisi bulunmadığı zaman birinci reisin tensip edeceği aza vekâleten bu vazifeyi ifa eder.

MADDE 19 — Daireler yukarı maddede yazılı işlerden başka hesabı katileri muhasiplerin idare hesaplarile tatbik ederek mutabakat veya mübânenet noktasından karara bağlayacakları gibi birinci reis tarafından verilen diğer işler hakkında da mütalea beyan eder.

MADDE 20 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21 — Aynen kabul edilmiştir.

zarfında muhasiplerin hesap vermelerini takip ile mükelleftir.

YIRMI İKİNCİ MADDE — Yirminci maddede tayin olunan müddet zarfında merkezde Divanı muhasebata hesap vermiyen ve taşrada hesabın ihzar eylediğini telgrafla bildirmiyen veya talep edilen defatir ve evrakı müsbiteyi ita ve ibraz etmiyen ve hesabın tetkikatını işkâl eden muhasipler hakkında müddeiumumiliğin talebi üzerine Divanı muhasebatça tetkikatı lâzime icra ve esbabı teahhur muhasiplerden sual olunduktan sonra rüesadan mürekkep encümence nısıf maaşlarının katına karar ittihaz ve hesabın ihzar ve tevdi veya evrakı müsbitenin ibrazı için bir mehil tayin olunur. Mehli muayyende yine hesap veya evrakı hüsbite verilmediği takdirde muhasiplerin tam maaşının katı ve ledelicap azilleri hakkında mezkûr encümence karar ita ve mensup oldukları devaire işar edilir. Divanı muhasebatın bu kararı devairi aidesince derhal infaz olunur.

YIRMI ÜÇÜNCÜ MADDE — Murakabe müesses olmıyan vilâyatta üçer aylık olarak hesabın tetkikine Divanı muhasebat salâhiyettardır. Hazinece tayin olunan talimatnamede muayyen müddetler zarfında cetvellerin birer nüshası Divanı muhasebata tevdi olunur. Miadında cetvel vermiyen muhasipler hakkında maddei sabrka mucibince ceza tatbik edilir.

MADDE 22 — İstikrazlar, ve Hazine bonoları faizleriyle itfa akçaları evrakı tediyyeden itibaren nihayet üç aya kadar Divanı muhasebata tevdi edilir.

Mukavelelerle tayin edilen ahvalde bu müddet, Hükûmetin evraka vaziyet ettiği tarihten başlar.

MADDE 23 — Divanı muhasebat murakabe vazifesini ifa için daireler ve muhasiplerle muhabe-reye lüzum gördüğü evrak ve defterleri ve şifahi izahat almak üzere alâkadar memurları celbe salâhiyettardır.

Müddeiumumî

MADDE 22 — Müddeiumumî aşağıdaki vazifeleri yapmakla mükelleftir:

A : Kanunla muayyen müddetler içerisinde muhasiplerin hesap vermelerini takip etmek,

B : Muhasebei umumiye kanununun 21, 22, 42 nci maddelerinde gösterilen hükümlerin tatbikını takip etmek,

C : Bu kanunda yazıldığı veçhile hesapların tetkiki ve muhakemelerinin icrası sırasında iddia ve mütalea beyan etmek,

Ç : Mutabakat beyannamelerinin müzakeresi sırasında behemehal umumî heyette bulunup kanunî mütaleasını dermeyan eylemek,

D : Kanunlarla gösterilen diğer vazifeleri yapmak,

E : Hesapların muhakemesi sırasında veyahut her hangi bir suretle vâkıf olacağı cezai müstelzim halleri Maliye vekâletine ve alâkalı makamlara yazı ile bildirmek,

F : Birinci reis tarafından verilecek işleri görmek,

Müddeiumumî icabında umumî heyetin diğer içtimalarında da bulunabilir.

Murakıplar

MADDE 23 — Murakabe heyetinden birinci reisin ayırdığı, bir kısım vizeye ayrılmış azaların nezareti altında vize işlerine bakar. Diğer kısım idare hesaplarile katî hesapları tetkik ve tatbik etmek ve raporlarını yazmakla mükelleftir.

Vize işlerinde muhasebei umumiye kanunu ve taallûku olan sair kanunlara mutabık görülen sarfiyat evrakı tetkik eden murakıp ve aza tarafından vize edilir. Şayanı tereddüt görülen sarfiyat evrakı murakıp ve azanın tahrirî mütalealarile birlikte birinci reise tevdi olunur ve bunlar birinci reis ile aza tarafından ittihaz olunacak karar ile ya vize edilir veyahut dairesine iade olunur.

Bunlardan lüzum gördüklerini birinci reis umumî heyete tevdi ile bir karara bağlatır.

Murakıp ve azanın vizesinde tereddüt ettiği badessarf vizeye tâbi evrak, evvel emirde bir karara bağlanmak üzere birinci reis tarafından dairelerden birine verilir.

MADDE 22 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23 — Murakabe heyetinden birinci reisin ayırdığı bir kısım vizeye ayrılmış azaların nezareti altında vize işlerine bakar. Diğer kısım idare hesaplarile katî hesapları tetkik ve tatbik etmek ve raporlarını yazmakla mükelleftir.

Vize işlerinde muhasebei umumiye kanunu ve taallûku olan sair kanunlara mutabık görülen sarfiyat evrakı tetkik eden murakıp ve aza tarafından vize edilir. Şayanı tereddüt görülen sarfiyat evrakı murakıp ve azanın tahrirî mütalealarile birlikte birinci reise tevdi olunur ve bunlar birinci reis ile aza tarafından ittihaz olunacak karar ile ya vize edilir veyahut dairesine iade olunur.

Bunlardan lüzum gördüklerini birinci reis dairelerden birine veya umumî heyete tevdi ile bir karara bağlatır.

Murakıp ve azanın vizesinde tereddüt ettiği badessarf vizeye tâbi evrak, evveleminde bir karara bağlanmak üzere birinci reis tarafından dairelerden birine verilir.

Muhasipler ve hesaplar

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — İdare hesapları muhasip mevkiinde bulunan zat tarafından tanzim ve ita edilir. Muhasipliğin lâğvi halinde muhasip veya vekili hesabı tanzim ve itaya mecburdur.

Lâğvedilen muhasipliğin muhasibi vefat eder veya hesabı itadan imtina eyleser verese veya vekili veya dairei aidesi tarafından irae olunacak memuru mahsus marifetile tanzim ettirilir.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Muhasiplerin azil, istifası veya tekaüde sevki halinde usulen hesabatını halefine devretmeksizin infikak edenlere devrin icrasına kadar mazuliyet ve tekaüt maaşı tahsis ve başkaca memuriyet tevcih olunmaz. Tahvil edilenler de halefine devir muamelesini yapmaksızın yeni vazifesine mübaşeret edemez. Bu ahkâma muhalif hareket edenler hakkında yirmi ikinci maddeye tevfikân Divanı muhasebatça ceza hükümlenabilir.

Muhasibin vefatı veya devir itasından imtinar halinde dairei aidesince memur edilecek bir heyet tarafından hesabı kat ve bir mazbata ile halefine devrolunur.

Bilûmum devir ve katı hesap mazbataları idare hesaplarına leffedilir.

YİRMİ ALTINCI MADDE — Muhasipler gerek hesabına ithal ve kabul ettiği ve gerek kanunen hesabına ithal etmekle mükellef iken hariçte bıraktığı bilûmum muamelâtta mesuldür.

Bunlardan mütevellit zararı hazine muhasip tarafından tazmin edildikten sonra muhasibin icap edenlere hakkı rücuu mahfuzdur. Ancak devairi merkeziyece tahakkuk ettirilmesi lâzımgelen varidatın tahakkukat ve tahsilâtına ait muhasebe müdürleri tarafından verilecek hesabat veznei umumî hesabı meyanında rüyet ve bundan mütevellit mesuliyet muhasebe müdürlerine hükümlenir.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Taahhüt ve tahakkuk muamelâtında yolsuzluk görülmesi üzerine muhasibi mesul tarafından itiraz olunduğu halde âmiri itaların tahriren vuku bulan tebliğatma istinaden ifa olunacak muamelâtta mütevellit zararı Hazinesinin âmiri italar tarafından tazminine hükümlenir. Vekiller tarafından ifa edilen veya vekil-

MADDE 24 — Muhasebei umumiye kanununun âmiri italarla tahakkuk memurları hakkında vazettiği mesuliyet esasları mahfuz kalmak şartile her muhasip gerek hesabına ithal ve kabul ettiği ve gerek kanunen hesabına ithal etmekle mükellef iken hariçte bıraktığı zamanı idaresine ait bilûmum muamelâtta mesul ve evrakı müsbiteye müstenit idare hesabını Divanı muhasebata vermeğe mecburdur.

MADDE 25 — Muhasipler kavanin ve nizamat ve mukarrerata muvafık surette sarf ve itasını ispat edemedikleri nakit ve aynı tazmine mecburdurlar. Aynın tazmini müsavi vasıf ve şartlar dahilinde olmak üzere aynen veya açık vukuunu icap ettiren hâdise tarihindeki rayice göre bedelen olur.

MADDE 26 — Muhasip unvanını haiz olmadıkları halde Devletin varidatını cibayet, emvalini kabız ve idare ve Devlet namına sarfiyat icra edip bu muameleleri bir muhasip hesabına dahil bulunmayanlar dahi muhasipler hakkındaki hükümlere ve Divanın hakkı kazasına tâbidirler.

Hesaplar birinci derece âmiri itaları alâkalanırdığı takdirde Divanca usulüne tevfikân tetkik ve hulâsa edilerek neticede zimmet veya tazmini mucip olabilecek bir hal görülürse keyfiyet Büyük Millet Meclisine arz olunur.

MADDE 27 — Nakit ve ayniyat muhasipleri tarafından malî sene itibarile tanzim edilen idare hesapları muhasebei umumiye kanununun 122 inci maddesinde yazılı müddet zarfında Divanı muhasebata tevdi olunur.

Umumî Heyet

MADDE 24 — Umumî Heyet birinci reisin reisiği altında daire reislerle azaların birleşmesinden teşekkül eder. Haftada en az bir defa toplanır ve birinci reis lüzum gördükçe Umumî Heyeti ayrıca içtima davet eder.

Umumî Heyet bu kanunun emrettiği vazifeleri yapar ve birinci reis tarafından havale edilen meseleleri müzakere eder.

Müddei umumî doğrudan doğruya veya reisin daveti üzerine rey sahibi olmamak üzere Umumî Heyette bulunabilir.

Umumî Heyetin yazı işlerini başkâtip yapar.

MADDE 25 — Umumî Heyet mürettep azanın üçte ikisile toplanıp müzakereye başlar ve mevcudun mutlak ekseriyetile karar verir.

Reyler müsavi olduğu takdirde birinci reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

MADDE 26 — Dairelerin kararları veya bir dairenin iki kararı arasında aynı meselede ayrılık bulunur veya kararlaştırılmış bir içtihadın değişmesine lüzum görülür veyahut bu mahiyette bütün muamelelere sarf olabilecek kararlar almağa ihtiyaç duyulursa mesele Umumî Heyette müzakere olunur ve karara bağlanır. Bu meselelerin müzakerelerinde müddei umumî de bulundurulur.

MADDE 27 — Divanı muhasebat kanununun tadil teklifi üzerine müzakere yapmak, nizamname ve tatbikat için projeler hazırlamak, muhakabe ve vize işleri için talimatnameler yapmak umumî heyete aittir.

MADDE 24 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25 — Umumî heyet mürettep azanın en az üçte ikisile toplanıp müzakereye başlar ve bu nisabın mutlak ekseriyetile karar verir. Reyler müsavi olduğu takdirde birinci reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

MADDE 26 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27 — Aynen kabul edilmiştir.

lerin emri tahririsine müstenit olan taahhüt ve tahakkuk yolsuzlukları hakkında Büyük Millet Meclisince karar ittihaz olunur.

YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Varidat tahakkukundan mütevellit zararı Hazinesinden dolayı tahakkuk ile mükellef memurin zâmanen mesul olup Divanın hakkı kazasına tâbidirler.

Hesabatın usulü tetkik ve muhakemesi

YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — Murakıplar reisi evvel tarafından kendilerine havale olunan hesabâtı talimatnamei mahsusuna tevfikân bittetik neticei tetkikatını mübeyyin bir rapor tanzim ederler.

Bu raporda tetkik olunan hesapta dahil erkam için evrakı müsbite ibraz olunmadığı takdirde muhasibin mesuliyeti ve varidat ve masarifin kavanin ve nizamat ve mukarrerata tevfikân tahakkuk ettirilerek tahsil ve tediyeye edilip edilmediği ve bakayanın esbabı gösterilir ve tetkik sırasında görülecek yolsuz muamelât ile gerek usulü hesabiye ve gerek varidat ve sarfiyata taallük eyliyen ve tadil ve ıslahı icap eden mevzuat hakkında beyanı mü-talea edilir.

OTUZUNCU MADDE — Esbabı fevkalâdeye müstenit olmaksızın ziyaa uğradığı tebeyyün eden evrakı müsbitenin muhasiplikçe nüshai saniyesinin tedarik ve ibrazı mecburidir.

Ashabı istihkakın vefat ve gayubeti gibi esbabı zaruriyeden naşı nüshai saniyenin tedariki imkânsız bulunduğu ve işbu sarfiyatın vukuu kayden müsbet ve sıhhati tediyesi idare heyetlerinden bamazbata musaddak olduğu takdirde ashabı matlubun muhasipten şahsan talep ve davaya hakkı mahfuz kalmak üzere işbu mazbatalar evrakı müsbite makamına kaim olur.

MADDE 28 — Muhasipliklerin adet ve mevkiî memuriyetlerini mübeyyin bir cetvel meşhûr oldukları devair tarafından tanzim ve Divanı muhasebata tevdi olunur. İhdas olunan muhasipliklerle mevcutlarında yapılacak tebdil ve tahvillerden derhal Divanı muhasebata malûmat verilir. Bu malûmatı tehir eden dairenin zat ve sicil âmirleri hakkında muhasebei umumiye kanununun 122 inci maddesinde yazılı naktî ceza tatbik olunur. Malûmat verilmemek dolayısıyla görülemiyen hesaplardan dairenin âmiri mesuldür.

MADDE 29 — İdare hesapları muhasip mevkiinde bulunan zat tarafından tanzim ve ita edilir. Muhasipliğin lâğvi halinde muhasip veya vekili hesabını tanzim ve itaya mecburdur. Muhasibin vefatı veya hesabı vermemesi halinde muhasebei umumiye kanununun 121 inci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 30 — İnfisal, istifa veya tekaüt hallerinde usulen selefinden aldığı devirle kendi zamanına ait hesapları halefine devretmeksizin infikâk eden muhasiplere devrin icrasına kadar açık veya tekaüt maaşı ita ve başka bir memuriyet tevcih olunmaz. Tahvil edenler de halefine devir muamelesini yapmaksızın yeni vazifesine mübaşeret etliyemez ve maaş alamazlar.

MADDE 28 — Mutabakat beyannamesi faslında gösterilen vazifelerle birinci reislik tarafından verilen diğer işler de umumî heyetçe görülür.

Üçüncü kısım

Muhasipler - Hesaplar

MADDE 29 — Muhasebei umumiye kanunile bu kanunun, âmiri italarla tahakkuk memurları için koyduğu yeni mesuliyet esasları mahfuz kalmak şartile her muhasip gerek hesabına kabul suretile ithal ve gerek hesabına ithal etmekle mükellef iken hariçte bıraktığı idaresi zamanına ait bütün muamelelerden mesul ve evrakı müşbiteye müstenit idare hesabını Divanı muhasebata vermeğe mecburdur.

Muhasipler, gerek kendi idareleri zamanında ve gerek selefleri zamanında muhasebei umumiye kanununun hususî maddelerine göre ait olduğu dairelerin lüzum müzekkereleri üzerine verilen avansların katî sarf evrakını almak ve mahsubunu yapmak işlerini lüzum müzekkeresini veren daire ile birlikte takip etmekle mükelleftir. Bu takibatın vaktü zamanında yapılmaması muhasibin veya lüzum müzekkeresi veren memurun mesul olmasını icap ettirir.

MADDE 30 — Muhasipler; kanunlara, nizamlara ve kararlara uygun surette sarfedildiğini ve verildiğini ispat edemedikleri nakit ve ayinleri tazmine mecburdurlar.

Aynin tazmini müsavi vasf ve şartlar içinde olmak üzere aynen ve bu mümkün olmayan hallerde zimmete geçtiği tarih ile ödendiği tarih arasındaki en yüksek rayice göre bedelen olur.

Muhasibin yazı ile ikaz ve itirazına rağmen âmiri itaların yazı ile emirleri üzerine yapılan kanunsuz sarfların malî mesuliyeti âmiri italara aittir.

MADDE 28 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30 — Muhasipler; kanunlara, nizamlara ve kararlara uygun surette sarfedildiğini ve verildiğini ispat edemedikleri nakit ve ayinleri tazmine mecburdurlar. Aynin tazmini müsavi vasf ve şartlar içinde olmak üzere aynen ve bu mümkün olmayan hallerde zimmete geçtiği tarih ile ödendiği tarih arasındaki en yüksek rayice göre bedelen olur.

Muhasibin yazı ile ikaz ve itirazına rağmen âmiri itaların mesuliyeti deruhte ettiklerine dair yazı ile verecekleri emirleri üzerine yapılan kanunsuz sarfların malî mesuliyeti âmiri italara aittir.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Harp, harik, seylâp, hareketiarz gibi ahval esbabı zaruriye ve fevkalâde ilcası ile ziyaa uğrıyan kuyut ve evrakı müsbitenin tedarik ve ibrazına imkân bulunmadığı idare heyetlerinden ba mazbata tasdik olunduğu takdirde mahza evrakı müsbiteni mezkûrenin ibraz edilememesinden dolayı muhasip ilişkili addolunmayıp kuyut ve delâili mevcudeye göre muhakeme ve hükümlenir.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Hesabatın tetkiki sırasında muhasipler veya vekilleri veya memurini saire murakıplar tarafından istenilen izahat ve kuyut ve evrakı bilâ tehir ita ve ibraz etmeğe mecburdur.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bir hesabın tetkiki için bir kaç murakıp tayinine ihtiyaç görüldüğü halde reisi evvel sair murakıpların mütaleatını cem ve tertip ve raporu tanzim etmek üzere murakıplardan birini memur eyler.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Tetkikatı ikmal edilmiş hesabın raporları evrakı müteferrihası ile birlikte reisi evvele tevdi ve reisi evvel canibinden

Tetkik ve muhakeme usulleri

MADDE 31 — Muhasip hesapları birinci reis tarafından murakıplara tevzi olunur. Bir hesabın tetkiki için bir kaç murakıp tayinine ihtiyaç görülürse bunlardan biri birinci reis tarafından diğerlerinin mütaleatını cem ve tertibe ve raporu tanzime memur edilir.

MADDE 32 — Divanı muhasebatça muhasiplerin idare hesaplarında yapılacak tetkiklerde başlıca şu noktalar araştırılır:

A) Bilümum makbuzat, tediyat, müraselât ve nakdi muamelâtın evrakı müsbiteye müstenit ve kayıtlara mutabık olması,

B) Varidatta tahakkukat ve tahsilâtın kanun ve nizamlara ve bütçedeki fasıl ve maddelere mutabakatı ve varidat bakayasının tahsil edilmemesi sebepleri,

C) Bütçeye müteallik sarfiyatta, tediyatın Divanı muhasebatın vizesinden geçmiş olup olmadığı ve istihkak sahiplerinin veya vekil vereselerinin makbuz senedinin bulunup bulunmadığı,

D) Mülhak ve hususî bütçelere ait varidat ve sarfiyatta tahakkuk, tahsil ve tediyelerin kanun ve nizamlara ve bütçelerindeki tertiplere mutabakatı ve varidat bakiyelerinin tahsil edilmemesi sebepleri,

E) Eşhas zimemi, avans ve kredi hesapları bakayasının istirdat veya mahsup edilmemesi sebepleri,

F) Damğa pullarının muvafık kanun olarak yapıştırılması,

G) Velhasıl idare hesabına dahil bilümum muamelelerin mahiyetleri kanunlarındaki hükümlere mutabık bulunmaları.

MADDE 33 — Murakıplar kendilerine havale olunan hesapları talimatnamesine tevfiikan tetkik ve neticeyi gösterir bir rapor tanzim ederler. Bu raporlara hesabın sıhhat ve tevazünü, evrakı müsbitelerin tamam olup olmadığı 32 nci madde mucibince yapılacak tetkik neticesinde görülen mesuliyeti müstelzim hususlar yazılır.

MADDE 34 — Tesbit edilecek zimmet veya tazmine müteallik ilişkiler hakkında muhasibin tahriri müdafaasının alınıp rapora raptedilmesi

MADDE 31 — Muhasip unvanını haiz olmadıkları halde Devletin varidatını cibayet, mallarını kabız ve idare eden ve Devlet namına sarfiyat yapıp bu muameleleri bir muhasip hesabına girmiş bulunmayanlar dahi muhasipler hakkındaki hükümlere ve Divanın kaza hakkına tâbidirler.

MADDE 32 — Hesaplar birinci derecede âmiri ita olan vekilleri alâkalandırıldığı takdirde Divanca usulüne göre tetkik ve hulâsa edilerek neticede zimmet veya tazmini mucip bir hal görülürse keyfiyet Büyük Millet Meclisine arz olunur.

MADDE 33 — Nakit ve ayniyat muhasipleri tarafından malî sene itibarile hazırlanan idare hesapları, muhasebei umumiye kanununun 122 inci maddesinde yazılı müddet içinde Divanı muhasebata tevdi olunur.

MADDE 34 — Muhasipliklerin nerelerde, ne kadar ve kimler olduğunu gösterir bir cetvel bağlı oldukları daireler tarafından hazırlanır ve

MADDE 31 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34 — Aynen kabul edilmiştir.

daiRELERE tevzi olunur.

Daire reisleri müddeiumumiliğın hesap hakkındaki mütaleai tahririyesini aldıktan sonra derecei saniyede tetkikat icra edilmek üzere evrakı azalara taksim ederler. Aza dahi murakıbın, hesabının her bir cihetine bakıp bakmadığını tetkik ve raporla dermeyan olunan meseleler hakkında mütaleasını tahrir eyler.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Müddeiumumî ve derecei saniye tetkikatını icra eden aza kendilerine tevdi olunan hesaplarda muhtacı tamik görülen mesailin evrakı müsbitesini tetkik etmek salâhiyetini haizdir.

OTUZ ALTINCI MADDE — Azanın derecei saniyede tetkikatını veya hesabını dairede müzakeresi sırasında lüzum görülürse müddei umumî davet ve mütaleai şifahiyesi istifsar olunur. Ancak zimmet ve tazmine ve beraete müteallik vaziyeti cedide hudusunda mutlak müddeiumuminin mütaleai şifahiyesi alınır.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Hesabın dairede muhakemesi sırasında raportör olan murakıp daireye davet ve mütaleası istima olunabilir. Şu kadar ki hesabın esnayı müzakeresinde o hesabı tetkik ve raporu tanzim eden murakıp nı sabı müzakereyi teminen aza vekâletinde bulunamaz.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Dairelerce kararlar ekseriyeti âra ile ittihaz olunur. Tesavii âra husulünde diğer dairelerden bir aza celbedilir.

mecburidir. Bu müdafaa üzerine murakıp mütaleasını ilâve eder. Usulen yapılacak tebliğden itibaren bir ay zarfında cevap vermeyen muhasiplerin müdafaası beklenmeyip keyfiyet mevcut malûmat ve delillere göre mütalea ve rapora dercolunur.

MADDE 35 — Murakıplar tarafından hesaplar tetkik olunurken muamelelerin cereyanına, hesap usullerine, varidat ve sarfiyata taallük eyliyen ve tadil ve ıslahı icap eden hususlar görülürse ayrıca bir rapora dercolunarak birinci reise tevdi edilir.

MADDE 36 — Muhasipler veya vekilleri veya sair alâkadar memurlar murakıplar tarafından istenilen izahat ve kuyut ve evrakı tehir etmesizin ita ve ibraza mecburdurlar.

MADDE 37 — Gerek resmî dairelere ve gerek mutemetler veya istihkak sahiplerine posta veya bankalar vasıtasile gönderilen nakitlerle kıymeti mukaddereli senet ve ayniyata ait makbuzlar muhasibin beraeti için kâfidir.

Merkez veya diğer bir muhasip namına yapılan sarfiyata müteallik nakit makamında gönderilen evrak ve senedatın vüsulüne dair vesikaların Divanı muhasebata ibrazı ile muhasip teberri eder. Bu vesikalar ibraz olunmadığı takdirde bunların postaya tevdi sırasında tanzim edilmiş olan zabıt varakaları dahi beraet için muteber sayılır. Ancak bu evrak ve senedat muhteviyatının, kanun, nizam ve karara muhalefeti halinde muhasibin mesuliyeti bakidir.

MADDE 38 — Muhasipler evrakı müsbitenin asıllarını ibraz etmeğe ve aslı ibraz edilmeyen evrakı müsbitenin nüshai saniyelerini tedarik ve ibraza mecburdur. Zarurî sebeplerden naşi nüshai

Divanı muhasebata verilir. Yeniden ihdas olunan muhasipliklerle mevcutlarda yapılacak tebdil ve tahvillerden derhal Divanı muhasebata malûmat verilir. Bu malûmatı geciktiren dairelerin zat ve sicil âmirleri muhasebei umumiye kanununun 122 nci maddesinde yazılı para cezalarına çarptırılır. Bu malûmatın verilmemesi hesapların gecikmesine sebep olursa malûmatı vermeyenler hakkında bu cezaların en ağırı verilir.

MADDE 35 — İdare hesapları muhasip yerinde bulunan zat tarafından hazırlanır ve verilir. Muhasipliğin lâğvi halinde muhasip veya vekili hesabını hazırlamağa ve vermeğe mecburdur. Muhasibin vefatı veya hesabı vermemesi halinde muhasebei umumiye kanununun 121 inci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 36 — İnfisal, istifa veya tekaüt hallerinde usulen selefinden aldığı devir ile kendi zamanına ait hesapları halefine devretmeksizin ayrılan muhasiplere devir yapılmaya kadar açık veya tekaüt maaşı verilmez ve başka bir memuriyet tevcih olunmaz. Tahvil edenlerde halefine devir muamelesi yapmaksızın yeni vazifesine başlayamazlar ve maaş alamazlar.

45 inci maddede sayılı hallerde bunlara kanunen müstahak oldukları maaşlar verilebilir.

Tetkik ve muhakeme usulleri

MADDE 37 — Muhasip hesapları birinci reis tarafından murakiplere verilir. Bir hesabın tetkiki için kaç murakıp tayinine ihtiyaç görülürse birinci reis bunlardan birini diğerlerinin tetkik ve mütalealarını toplayarak hesabın raporunu yapmağa memur eder.

MADDE 38 — Divanı muhasebatça muhasiplerin idare hesaplarında yapılacak tetkiklerde başlıca şu noktalar araştırılır:

A : Bütün makbuzat, tediyat, müraselât ve

MADDE 35 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37 — Muhasip hesapları birinci reis tarafından murakiplere verilir. Bir hesabın tetkiki için tayin olunacak bir kaç murakipten birini ihtiyaç gördüğü takdirde birinci reis diğerlerinin tetkik ve mütalealarını toplayarak hesabın raporunu yapmağa memur eder.

MADDE 38 — Aynen kabul edilmiştir.

saniye dahi tedarik edilmediği tebeyün ettiği takdirde hizmetin ifa edildiğini ve mukabilinin sahibi istihkaka verildiğini tevsik eden evraka ve mevcut kuyut ve delillere göre Divanı muhasebat hakkı takdirini istimal ile muhasibin beraet veya zimmetine hükmeder.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Raporun her fıkrasının müzakeresi neticesinde ittihaz olunan kararlar reis tarafından fıkra hizasına hulâsatan kayıt ve işaret olunur.

KIRKINCI MADDE — İdare hesabatının mevaddı sabıkaya tevfikân muhakemesi neticesinde muhasibin beraet veya zimmetine hüküm ita ve ilâma raptolunur.

MADDE 39 — Muharebe, yangın, sel ve zelele gibi fevkalâde ve zarurî sebepler dolayısıyla veya sirkat veya kuvvei mücbire tahtında ziyaa uğradığı tebeyün eden evrakı müsbite ve kayıtların tedarik ve ibrazına imkân bulunmadığı idare heyetlerinden mazbata ile tasdik olunursa sırf evrakı müsbitenin ibraz edilmemesinden naşi muhasip ilişkili sayılmayıp mevcut delillere göre muhakeme olunur. Ancak muhasebei umumiye kanununun 18 inci maddesinin son fıkrası hükmüne riayet şarttır.

MADDE 40 — Tetkiki bitirilen hesapların raporları müteferri evrakla birlikte birinci reise tevdi olunur. Birinci reis bunları dairelere tevzi eder. Daire reisleri her hesap hakkında müddeiumuminin tahriri mütaleasını alır.

Murakıplarla müddeiumuminin mütalealarında muhasibin zimmet ve tazmine ait bir ilişkisi gösterilmez ve daire reisi bu mütalealara iştirak eylerse hesaba muvafakat şerhi yazarak birinci reise tevdi

nakit muamelâtının evrakı müsbiteye müstenit ve kayıtlara mutabık olması,

B - Varidatta tahakkukat ve tahsilâtın kanun ve nizamlara, ve bütçedeki fasıl ve maddelere mutabakati ve varidat bakiyelerinin tahsil edilmemesi sebepleri,

C : Bütçeye müteallik sarfiyatta, tediyatın Divanı muhasebatın vizesinden geçmiş olup olmadığı ve istihkak sahiplerinin veya vekil ve vereselerinin makbuz senedinin bulunup bulunmadığı,

D : Mülhak ve mahallî bütçelere ait varidat ve sarfiyatta tahakkuk, tahsil ve tediyelerin kanun ve nizamlarına ve bütçelerindeki tertiplere mutabakati ve varidat bakiyelerinin tahsil edilmemesi sebepleri.

E : Hususî kanunlarile toptan verilen tahsisatın fasıl ve maddelere tefriki veya hizmetlere tevzii daire ve müesseselere bırakılan hallerde tefrik ve tevziin salâhiyetli makamların tasvip ve tensibine göre yapılıp yapılmadığı,

F : Eşhas zimemi, avans ve kredi hesapları bakiyelerinin istirdat veya mahsup edilmemesi sebepleri,

G : Damga pullarının kanuna uygun olarak yapıştırılıp yapıştırılmadığı,

H : İdare hesabına giren bütün muamelelerin kanunlarındaki hükümlere mutabık bulunup bulunmadığı.

MADDE 39 — Devlet sermayesile işleyen müesseselerin muameleleri ve hesapları, Divanı muhasebatça, hususî kanunlarındaki müsaadelerin ölçülerine ve icabında ahkâmı umumiyeye ve takip ettikleri hesap usullerine göre tetkik edilir.

MADDE 40 — Murakipler kendilerine havale olunan hesapları talimatnamesine göre tetkik eder ve neticeyi gösterir bir rapor hazırlar. Bu raporlara hesabın sıhhat ve tevazünü, evrakı müsbitelerin tamam olup olmadığı ve 38 inci maddeye göre yapılan tetkik neticesinde mesuliyeti mucip hususlar görülüp görülmediği yazılır.

MADDE 39 — Devlet sermayesile işleyen müesseselerin muameleleri ve hesapları, Divanı muhasebatça, hususî kanunlarındaki müsaadelerin ölçülerine ve takip ettikleri hesap usullerine göre tetkik edilir.

MADDE 40 — Aynen kabul edilmiştir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — İlâm müsveddeleri heyeti hâkime tarafından görüldükten sonra evrakı müteferriası ile beraber başkâtibe verilir. Başkâtip dahi reisi evvele imza ettirdikten sonra teyiz ve nüshai asliyesi heyeti hâkimece imza ve suretleri de reisi evvel tarafından Divanı muhasebatın mührü resmisile tahtim ve imza olunur.

KIRK İKİNCİ MADDE — Divanı muhasebat ilâmlarının bir nüshası memur veya muhasibi mesullere, diğer nüshası da memur veya muhasibin mensup olduğu daireye tebliğ ve üçüncü nüshası da müddei umumiliğe tevdi olunur.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Divanı muhasebat ilâmları icra kanununa tevfikân icra dairelerince infaz olunur.

eyler. Birinci reis keyfiyeti beyanname ile muhasibin mensup olduğu daireye, Maliye vekâletine ve muhasibe tebliğ eder.

MADDE 41 — Murakıp veya müddeiumumi hesabı ilişkili bulduğu takdirde reis ikinci derecede tetkik için evrakı bir azaya tevdi eder. Murakıp ve müddeiumumi tarafından ilişik gösterilmediği halde daire reisi muhakemeyi mucip bir ilişik görürse evrakı yukarıki fıkra mucibince tetkik ve mütalea için bir azaya havale eder.

MADDE 42 — Aza kendisine tevdi olunan hesabın her cihetine murakıp tarafından bakılıp bakılmadığını ve raporda dermeyan olunan meseleleri tetkik ve mütaleasını ilâve ile raporu daire reisine iade eyler. Azaya vekâlet eden başmurakıplar dahi ikinci derece tetkikatını yapabilirler. Müddeiumumi veya aza tarafından yapılacak tetkikat esnasında mesuliyeti tazammun ettiği halde muhasibin müdafaası alınmamış bir nokta görülürse 34 üncü madde mucibince müdafaanın ikmal edilmesi lâzımdır.

MADDE 43 — Müddeiumumi ile ikinci derecede tetkik eden aza kendilerine tevdi olunan hesaplarda tamika mühtaç görülen meselelerin evrakı müsbitisini tetkik ederler.

MADDE 41 — Tespit edilecek zimmet ve tazmine müteallik ilişkiler hakkında muhasibin tahriri müdafaası alınıp rapora bağlanması mecburidir. Bu müdafaaya üzerine murakip mütaleasını ilâve eder. Usulüne göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde cevap vermeyen muhasiplerin müdafaası beklenmeyip keyfiyet mevcut malûmat ve delillere göre mütalea edilir ve rapora yazılır. Muhakeme sırasında lüzum görülürse mahkeme tekrar muhasipten izahat ister.

MADDE 42 — Muhasipler veya vekilleri veya diğer alâkalı memurlar murakiplerin isteyeceği izahatı vermeğe ve ellerinde ise kuyut ve evrakı geciktirmeksizin göstermeğe veya vermeğe mecburdurlar.

Muhasipler yanında bulunmayan evrak alâkalı dairelerden istenilir.

MADDE 43 — Resmî dairelere, mutemetlere veya istihkak sahiplerine posta veya bankalar vasıtasile gönderilen nakitlerle kıymeti mukaddereli senet veya ayniyata ait makbuzlar muhasibin beraeti için kâfidir.

Merkez veya diğer bir muhasip namına bir masraf yapılmış ve bunlara ait nakit makamındaki evrak ve senetler mahallerine gönderilmiş ise merkez veya alâkalı muhasibin bunları aldığı bildiren vesikaların Divanı muhasebata gösterilmesi tediye yapan muhasibi teberrî ettirir.

Bu vesikalar gösterilemediği takdirde bunların postaya verildiği sırada yapılan zabıt varakaları veya zayi olan evrakın resmî kaydinden alınacak tasdikli suretleri dahi beraet için muteber sayılır. Ancak bu evrak ve senetler kanun ve nizam ve kararlara uygun değilse muhasibin bu kanuna göre olan mesuliyeti bakidir. Posta idarelerine zabıt varakasile grup halinde teslim edilen nakitler gönderildiği yerde tamam olarak çıkmazsa idare ve adliyece yapılacak tahkikat ve ittihaz olunacak karara göre mesuliyet tayyün eder.

MADDE 41 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43 — Resmî dairelere, mutemetlere veya istihkak sahiplerine posta veya bankalar vasıtasile gönderilen nakitlerle kıymeti mukaddereli senet veya ayniyata ait makbuzlar muhasibin beraeti için kâfidir.

Merkez veya diğer bir muhasip namına bir masraf yapılmış ve bunlara ait nakit makamındaki evrak ve senetler mahallerine gönderilmiş ise merkez veya alâkalı muhasibin bunları aldığı bildiren vesikalarını Divanı muhasebata gösterilmesi tediye yapan muhasibi beraet ettirir.

Bu vesikalar gösterilmediği takdirde bunların postaya verildiği sırada yapılan zabıt varakaları veya zayi olan evrakın resmî kaydinden alınacak tasdikli suretleri dahi beraet için muteber sayılır. Ancak bu evrak ve senetler kanun ve nizam ve kararlara uygun değilse muhasibin bu kanuna göre olan mesuliyeti bakidir. Posta idarelerine zabıt varakasile kıymetli posta paketi halinde teslim edilen nakitler gönderildiği yerde tamam olarak çıkmazsa idare ve adliyece yapılacak tahkikat ve ittihaz olunacak karara göre mesuliyet tayyün eder.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Müddei umumî her ay dairelere tevdi olunan, rüyet ve intaç edilen hesabat hakkında reisi evvele itayi malûmat eyler ve Divan ilâmlarının tenfizi için de devairi aidesi ile resen muhabere eder.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Vazifei murakabe-nin ifasını teminen Divanı muhasebata ibraz edilen evrakı müsbite Divanda hıfzolunur.

KIRK ALTINCI MADDE — Evrakı müsbitenin müddeti muhafaza ve sureti imhası Divanı muhasebatın mütaleası alındıktan sonra Hükümetçe tanzim olunacak bir nizamname ile tayin edilir.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Mahkûmubih muamelâtta muhalefeti kanuniye bulunduğu veya salâhiyeti kanuniyenin tecavüz veya usulü muhakemenin ihlâl edildiği iddiası ile Divanı muhasebat hükümleri hakkında mahkûmualeyhler veya müddei umumilik tarafından tarihi tebliğden bilitibar üç ay zarfında bulunabilir. Müddeti zarfında vaki olacak itiraz müddei umumilikten dermeyan edilmiş olduğu takdirde alâkadar muhasip veya memura ve bunlar tarafından vaki olmuş ise müddei umumiliğe tebliğ olunur. Tarafeyn bu tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında mukabil iddia ve itirazlarını Divanı muhasebata bildirmeğe mecburdur. Merkezi hükûmette bulunmayan muhasipler bu baptaki müdafaanmelerini müddeti mez-

MADDE 44 — Azanın mütaleanamesi üzerine dairece hesabın muhakemesine başlanır. Muhakeme sırasında lüzum görülürse müddei umumî davetle şifahî mütaleası sorulur. Ancak zimmet ve tazmine veya beraete müteallik yeni bir vaziyet hudusunda müddei umumînin şifahî mütaleası alınmak mecburidir. İcap ederse raportör olan mura-kıptan dahi izahat alınır.

Başmurakıplar raporunu tanzim ettikleri hesapları ikinci derece tetkik edemezler veya muhakemesinde aza vekili sıfatile bulunamazlar.

MADDE 45 — Tetkik ve muhakeme esnasında istenilen her nevi evrak ve defterleri ve lâzımge-len izahatı bir ay zarfında vermiyen ve tetkik ve muhakemeyi işkâl eyliyenler hakkında muhasebei umumiye kanununun 122 inci maddesi mucibince ceza tatbik olunur.

MADDE 46 — Hesapların yukarıki maddelere tevfikan muhakemesi neticesinde beraet veya zimmet veya tazmine hüküm verilir. Verilen hükümler reis tarafından raporun fıkraları hizasına hulâsatan kayıt ve imza olunur. Ayrıca zabıtname tanzim ve heyeti hâkime tarafından imza edilmesi lâzımdır.

MADDE 47 — İlâm müsveddeleri daire reisi tarafından görülüp imza edildikten sonra müteferri evrakile birlikte birinci reisliğe tevdi olunur.

Çıkarılacak müteaddit suretler Divanı muhasebat mührü ile mühürlenip birinci reis tarafından imza edilir. Daire heyeti tarafından imzalanmış müsveddeler başkâtiplikçe muhafaza olunur.

MADDE 44 — Muhasipler evrakı müsbitenin asıllarını göstermeğe ve aslı gösterilmeyen evrakı müsbitenin ikinci nüshalarını göstermeğe mecburdur. Zarurî sebeplerle ikinci nüsha da tedarik edilemezse hizmetin yapıldığını ve karşılığının istihkak sahibine verildiğini tevsik eden evraka ve mevcut kayıtlara ve delillere göre Divanı muhasebat, müddei umuminin mütaleasını da aldıktan sonra takdir hakkını kullanarak muhasibin beraet veya zimmetine hükmeder.

MADDE 45 — Muharebe, yangın, sel, zelzele, idarî ve askerî sebeplerle tahliye gibi fevkalâde ve zarurî haller dolayısıyla veya sirkat veyahut mücbir sebeplerle ziyaa uğradığı anlaşılan evrakı müsbite ve kayıtların bulunmasına ve gösterilmesine imkân bulunmadığı idare heyetlerinden mazbata ile tasdik olunursa evrakı müsbitenin ibraz edilmemesi yüzünden muhasip ilişkili sayılmayıp mevcut delillere göre muhakeme olunur.

Ancak muhasebei umumiye kanununun 18 inci maddesinin son fıkrası hükmüne riayet şarttır.

MADDE 46 — Tetkiki bitirilen hesapların raporları ona ait evrak ile birlikte reise verilir. Birinci reis bunları dairelere verir. Daire reisleri her hesap hakkında müddeiumuminin tahriri mütaleasını alır.

Murakiplerle müddeiumuminin mütalealarında muhasibe zimmet ve tazmine dair bir ilişik gösterilmez ve daire de bu mütalealara iştirak ederse tebliğ ve tebellüğe lüzum kalmaksızın keyfiyet ilâma bağlanır.

MADDE 47 — Murakıp veya müddeiumumi hesabı ilişkili bulunduğu takdirde daire reisi evrakı ikinci derecede tetkik için bir azaya verir.

MADDE 44 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47 — Aynen kabul edilmiştir.

kûre zarfında mahallî murakıplığına veyahut en büyük mülkiye memuruna tevdi ile beraber Divanı muhasebatı da telgrafla haberdar edeceklerdir. Zikrolunan müddetin; inkızasında itirazname mukabil taraftan müdafaaname gönderilmiş ise anımla birleştirilerek, Divan heyeti umumiyesince bit-tetik dermeyan olunan esbap varit görüldüğü takdirde hükmün itiraz edilen noktaları hakkında heyeti mezkûrece yeniden tetkikat icra ve hükmü katî ita olunur.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Esbabı atiyeye binaen müddeiumumî veya mahkûmualeyh veya vekil ve veresi tarafından ilâmın tarihi tebliğinden bilitibar on beş sene zarfında iadei muhakeme talebinde bulunabileceği gibi dairelerce de resen buna karar verilebilir:

A - Mahkûmunbih hesapta sehiv veya hatayı maddî mevcut olması,

B - Hesapta mükerrerlik bulunması,

C - İbraz edilmiş olan evrakta bir sania ve sahtelik olupta mahkemenin hükmüne tesir etmiş bulunması,

D - Esnayı tetkik ve muhakemede mevcut olmayan ve medari hüküm olabilecek bazı evrakı müşbitenin badelhüküm zuhur ve ibrazı.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Divanı muhasebat, murakabesinin ifası ve hesapların tetkiki sırasında sahtekârlık veya irtikâp gibi bir cürüm vukuuna vakıf olursa müddeiumumiliğin mütaleasını aldıktan sonra esbabı ceraim hakkında takibatı kanuniye icra edilmek üzere dairelerine işarı keyfiyet eyler.

ELLİNCİ MADDE — Muhasipler zamanı idarelerine müteallik hesabattan dolayı Divanı muhasebattan beraet ilâmı almadıkça veyahut zimmet veya tazminine hükmolunan mebalığı eda etmedikçe kefalet akçaları ve kefalet senetleri iade ve teminat olarak gösterilen emvale mevzu haciz fekkolunamaz.

Ayniyat hesapları

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Ayniyat muhasipleri tarafından senei maliye itibarı ile tanzim olu-

MADDE 48 — Divan ilâmlarının birer nüshası usulen muhasip veya memura, diğer bir nüshası muhasip veya memurun mensup olduğu daireye, bir nüshası Maliye vekâletine ve bir nüshası da M. Umumiye tebliğ ve tevdi olunur.

MADDE 49 — Divan ilâmları katiyet kesbettikten sonra icra kanununa tevfikân infaz olunur. İlâmların icrasını takipten veya memurun mensup olduğu daire mesuldür. İlâmların derecesi infazını gösteren bir cetvel her sene hesabı katiye rapten Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

MADDE 50 — Muhasebei umumiye kanununun 122 inci maddesine tevfikân Divanca tatbik edilecek cezalar hakkında müddeiumuminin mütaleası, muhasip ve memurun müdafaası alındıktan sonra dairece karar verilir. Verilen kararın en son olarak tetkik ve halli Divanı muhasebat umumî heyetine aittir

MADDE 51 — Dairelerce verilen hükümler kanuna muhalefet, salâhiyet tecavüzü, muhakeme usul-

MADDE 48 — İlişkili hesap kendisine tevdi olunan aza, murakıp tarafından hesabın her ci-hetine bakılıp bakılmadığını araştırır ve rapor-da dermeyan olunan meseleleri tetkik ile mütaleasını ilâve ederek raporu daire reisine geri verir.

Müddeiumumî veya aza tarafından yapılacak tetkikler esnasında mesuliyeti tazammun ettiği halde muhasibin müdafaası alınmamış bir nok-ta görülürse 41 inci madde mucibince müdafaanın tamamlattırılması lâzımdır.

Heyet, muhakeme sırasında yolsuz haller ve işler gördüğü takdirde yine muhasibin müdafaası alınmak icap eder.

MADDE 49 — Müddeiumumî ile ikinci derecede tetkik eden aza kendilerine verilen hesap-larda tamika muhtaç görülen meselelerin evrak müsbitelerini de tetkik ederler.

MADDE 50 — Azanın mütaleanamesi üzeri-ne dairece hesabın muhakemesine başlanır. Mu-hakeme sırasında lüzum görülürse müddeiumu-mî davet edilir ve şifahî mütaleası sorulur. An-cak zimmet ve tazmine veya beraate müteallik yeni bir vaziyet çıktığında müddeiumuminin şifahî mütaleası alınmak mecburidir. İcap ederse raportör olan murakipten de şifahî izahat alınır. Başmurakipler raporunu tanzim ettikleri hesapları ikinci derecede tetki edemeyecekleri gibi muhakemesinde de aza vekili salâhiyetile bulunamazlar.

MADDE 51 — Tetkik ve muhakeme esnasında istenilen her nevi evrak ve defterleri ve lâ-

MADDE 48 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51 — Aynen kabul edilmiştir.

nan hesabata seneviye evrakı müsbitesi ile birlikte senei maliyenin hitamından nihayet iki ay sonra Divanı muhasebata tevdi olunur.

Hükümetçe hafi tutulması icap eden mevat ve ayniyat hesapları bu hükümden müstesnadır.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Devairi umumiyede mevcut olup Devlete ait bulunan demirbaş eşyanın bir defteri tanzim ve bir sureti Divanı muhasebata tebliğ olunur. Demirbaş eşyada vukubulan tahavvülât ve tebeddülât, yeniden mubayaa edilen veya istimale gayrisalih bir hale gelen mevaddın bir cetveli evrakı müsbitelerile birlikte her senei maliyenin hitamından sonra nihayet iki ay zarfında Divanı muhasebata tevdi olunur. Dairelerince demirbaş eşyanın muhafazası ile mükellef olarak irae edilecek memurin ayniyat muhasibi mesulü adolunur.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Ayniyat muhasipleri hesabattından ilişiği olmadığı tetkika memur ve mürakıp tarafından raporunda irae ve müddei-umumilikçe de bu mütaleaya iştirak edilen hesaplara daire reisi tarafından meşruhat ita ve keyfiyet riyaseti ulâdan vekâleti aidesine bir beyanname ile tebliğ olunur.

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Ayniyat muhasipleri kavanin, nizamat ve mukarrerata muvafık surette sarf ve itasını ispat edemedikleri ayniyatı aynen veya ağırm tebeyyün ettiği tarihteki rayice göre esmanını bedelen tazmin etmeğe mecburdurlar. Ancak tabiatı eşyadan münbais ve usulen sabit tenakuslardan dolayı mesul tutulamazlar. Bu bapta Hükümetçe umumî bir talimatname tanzim olunur.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun nakit muhasipleri hakkındaki ahkâmı umumiye ve usulü muhakemeyi mutazammın mevaddı ayniyat muha-

lerinin ihlâli iddiasile 48 inci maddede yazılı alâkadarlar tarafından tebliğ tarihinden itibaren üç ay zarfında temyiz olunabilir. Bir madde hakkında verilen ilâmları yekdiğerine mübayin gördüğü takdirde birinci reis müddei-umumiye haberdar eyler. 40 inci madde mucibince verilecek beyannameler dahi muhasibin mensup olduğu daire ile Maliye vekâleti tarafından aynı şartlar dahilinde temyiz edilebilir.

Umumî heyette temyizen muhakemesi görülen muhasip ve memurlar bizzat veya vekilleri vasıtasiyle şifahî müdafaada bulunabilirler. Muayyen müddet zarfında temyiz istenilmezse hüküm ve kararlar katiyet kesbeder.

MADDE 52 — Temyiz talebi, müddeti zarfında müddei-umumilikten veya muhasibin mensup olduğu vekâletle Maliye vekâleti tarafından yapılmış ise alâkası olan muhasip veya memura, bunlar tarafından yapılmış ise diğerk tarafa tebliğ olunur. Kendilerine tebliğ yapılmış olan taraf tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında karşılık iddia ve itirazlarını Divanı muhasebata bildirir.

MADDE 53 — Hükümet merkezinde bulunmayan muhasipler temyiz istidalarile müdafaanamerlerini 51 ve 52 inci maddelerde zikrolunan müddetler zarfında buldukları mahallin en büyük mülkiye memuruna tevdi ile beraber Divanı muhasebata da telgrafla malûmat vereceklerdir.

MADDE 54 — 51 inci maddedeki müddet bitince umumî heyet temyiz talebinin tetkikına başlar. Gönderilen müdafaaname ile mevcut evraka bakılır. Müdafaaname gönderilmemiş ise mevcut evrak ile iktifa olunur. İleri sürülen sebepler varit görüldüğü takdirde müddei-umuminin huzurile muhakemeye yeniden bakılarak katî hüküm verilir. Sebepler varit görülmeyişi takdirde temyiz iddiası red-dolunur. İptidai hüküm katiyet kesbeder. Tetkik ve muhakemenin temyiz edilen noktalara hasır lâzımdır.

MADDE 55 — Aşağıdaki sebeplere binaen müddei-umumî, mahkûmunaleyh, mahkûmunaleyhin mensup olduğu daire veya Maliye vekâleti ta-

zıngelen izahatı bir ay zarfında vermeyen ve tetkik ve muhakemeyi güçleştirenler hakkında muhasebe-i umümiye kanununun 122 nci maddesine göre ceza tatbik olunur.

MADDE 52 — Hesapların yukarıki maddelere göre yapılan muhakemesi neticesinde beraat veya zimmet veya tazmine hüküm verilir. Verilen hükümler reis tarafından raporun fıkraları hizasına hulâsaten kayıt ve imza olunur. Ayrıca zabıtname yapılması ve mahkeme heyeti tarafından imza edilmesi lâzımdır.

MADDE 53 — Nâm müsveddeleri daire reisi ve azası tarafından görülüp imza edildikten sonra müteferri evrakile birlikte birinci reisliğe tevdi olunur. Bu müsvedde birinci reisliğe imzalandıktan sonra çıkarılacak ilâm suretleri Divanı muhasebat mühürile mühürlenir ve reis veya başkâtip tarafından imza edilir. İmzalanmış müsveddeler başkâtiplikçe muhafaza olunur.

MADDE 54 — Divan ilâmlarının bir nüshası muhasip veya memura, bir nüshası muhasip veya memurun bağlı olduğu daireye, bir nüshası Maliye vekâletine ve bir nüshası da müddei umümiğe usulüne göre tebliğ olunur. Evkaf ve mahallî idarelerle belediyelere ait ilâmlar Maliye vekâletine tebliğ edilmeyip haklarında hüküm verilen memurların bağlı oldukları vekâletlere tebliğ olunur.

MADDE 55 — Divan üâmları kesbi katiyet ettikten sonra icra kanununa tevfikân infaz olunur. İlâmların icrasını takipte memurun bağlı olduğu

MADDE 52 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54 — Divan ilâmlarının bir nüshası muhasip veya memura bir nüshası muhasip veya memurun bağlı olduğu daireye, bir nüshası Maliye vekâletine ve bir nüshası da müddei umümiğe usulüne göre tebliğ olunur. Evkaf ve vilâyet hususi idareleriyle belediyelere ait ilâmlar Maliye vekâletine tebliğ edilmeyip haklarında hüküm verilen memurların bağlı oldukları vekâletlere tebliğ olunur.

MADDE 55 — Aynen kabul edilmiştir.

sipleri hakkında da caridir.

Vilâyat ve belediyeler hesabı

ELLİ ALTINCI MADDE — Hususî bütçelere sahip idarâtı mahalliye ve belediyelerin her sene tanzim olunan hesabı katileri ve bunlara müteallik meclisi umumilerle cemiyeti belediyelerin encümen ve heyeti umumiyelerince ittihaz edilen mukarrerat suretleri musaddak bütçelerile birlikte hesabı katinin tasdiki tarihinden itibaren bir ay zarfında Divanı muhasebata gönderilir. Divanı muhasebat bu hesabat ve mukarreratta mevzubahs hususat ve muamelâtı derecei saniyede tetkik ve hükme rapteder. Bütçelerindeki varidatı seneviye miktarı on bin liradan dün belediyeler hesabı bu hükümden müstesnadır.

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Tamakı tetkikat için icap eden evrak ve defatirin celbine ve memuru mahsus izamına Divanı muhasebat salâhiyet-tardır.

rafından iadei muhakeme talep edilebileceği gibi dairelerce de doğrudan doğruya buna karar verilebilir:

- A) Hesapta maddî hata bulunması,
- B) Hesapta noksan veya mükerrerlik olması,
- C) İbraz edilmiş olan evrakta bir sania veya sahtelik bulunup ta hükme tesir etmiş olması,
- D) Hükme tesir edebilecek bazı evrakın tetkik ve muhakeme sırasında bulunmayıp hükümden sonra meydana çıkması,
- H) Hükme esas tutulan bir ilâmın fesih veya nakız suretile hükmün mürtefi olması,

MADDE 56 — İadei muhakemeler hükmü veren dairelerce tetkik ve rüyet olunur. Evvel emirde iadei muhakemenin lüzumuna karar verilir. Bu karardan sonra iade olunan hususlara inhisar etmek şartile muhakeme görülür.

MADDE 57 — İadei muhakeme istidasında bulunulması icrayi tehir etmez. Ancak talep ve hükmün mahiyetine göre icranın tehiri icap ederse hükmü veren dairece karar ittihazı caizdir.

daire mesuldür. İlâmların infazı derecesini gösteren bir cetvel alâkalı daireler tarafından her sene hesabı katilerine bağlanır. Hükümden sonra Büyük Millet Meclisi tarafından tahsisat açılmak suretile mahsubu teviz edilen hesaplar kapatılır.

MADDE 56 — Muhasebe umumiye kanununun 122 nci maddesine tevfikân Divanca tatbik edilecek cezalar hakkında, müddei umuminin mü-taleası ve muhasip veya memurun müdafaası alındıktan sonra, dairece karar verilir. Verilen kararın en son olarak tetkik ve halli Divanı muhasebat heyeti umumiyesine aittir.

Dördüncü kısım

Muhakemenin iadesi ve temyiz usulleri

Muhakemenin iadesi

MADDE 57 — Aşağıdaki sebepler üzerine müddei umumi, mahkûmünaleyh, mahkûmünaleyhin bağlı olduğu daire veya Maliye vekâleti tarafından muhakemenin iadesi istenebileceği gibi Divan dairelerince de doğrudan doğruya buna karar verilebilir:

- A : Hesapta maddî hata bulunması,
- B : Hesapta noksan veya mükerrerlik olması,
- C : İbraz edilmemiş olan evrakta sania veya sahtekarlık bulunup ta hükme tesir etmiş olması,
- D : Hükme tesir edebilecek bazı evrakın tetkik ve muhakeme sırasında bulunmayıp hükümden sonra meydana çıkması,
- L : Hükme esas tutulan bir ilâmın fesih ve

MADDE 56 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57 — Aynen kabul edilmiştir.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun âmiri ita ve muhasiplere mütedair ahkâmı idarâtı mahalliye ve belediye âmiri itaları ve muhasipleri hakkında da tamamen caridir.

Muhassasatı zatiye tahsis evrakının tasdiki

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Mütেকaidin ve mazulin ve eytam ve eramil ve sair maaşatı zatiye müteallik tahsis evrakı Divanca tetkik ve senedi resimleri tasdik edilir.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Tahsis muamelesine müteallik itirazat Divanı muhasebat heyeti umumiyesince müddei umuminin huzuru ile tetkik ve karara raptolunur.

İkrazat, istikrazat, tavizatı Devletin ve Hazine tahvilâtının ve avansların sureti kayıt ve takibi

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Devletçe müessesat ve efrada ikrazen ve tavizen verilen meballiğ Hazinece sureti mahsusada açılacak hesaplara kayıt ve muhasip hesabâtı meyanında Divanı muhasebatça tetkik ve takip olunur.

Mahallî idare ve belediyelerin hesapları

MADDE 58 — Hususî bütçeleri olan mahallî idarelere ve belediyelere ait muhasip hesaplarile katî hesaplar ikinci derecede Divanı muhasebatın tetkik ve muhakemesine tâbidir. Bu hesaplar mahallerince tasdik tarihinden itibaren bir ay zarfında meclisi umumilerle belediye meclislerinin encümen ve heyeti umumiyelerince ittihaz edilen mukarrerat suretleri ve musaddak bütçeleriyle birlikte Divanı muhasebata gönderilir. Divanı muhasebat bu hesaplarla mukarreratta mevzubahs hususat ve muamelâtı tetkik ve hükme rapteder. Bütçelerindeki senevî varidat miktarı elli bin liradan az olan belediyeler hesaplarının tetkik ve muhakemesi muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesi hükmüne tâbidir.

MADDE 59 — Tetkikatın icrası için mahallinden evrak ve defterlerin celbine veya mevzuun ehemmiyetine göre mahalline hususî memur izamına Divanı muhasebat salâhiyetlidir.

MADDE 60 — Bu kanunla muhasebei umumiye kanununun hükümlerine tevfikân âmiri italar, muhasipler ve tahakkuk memurları hakkında Divanı muhasebatın haiz olduğu salâhiyetler hususî idare ve belediyelerin âmiri ita ve muhasip ve tahakkuk memurlarına da şamildir.

MADDE 61 — Divanı muhasebatça tetkik ve inşâç olunan mahallî idarelerle belediyelerin katî hesapları hakkında her sene bir hulâsa cetveli ile bir mütaleaname tanzim ve Büyük Millet Meclisine takdim edilir.

ya nakız suretile hükmün kalkmış olması,

G : Hükümden sonra mahkûmun lehine Büyük Millet Meclisince kanunun tefsir edilmiş olması,

Rüyet olunan hesaplar için, Büyük Millet Meclisinden hesabı katisi geçmiş olsun olmasın, ilâm tarihinden itibaren beş sene sonra muhakemenin iadesi talebinde bulunulamaz.

Büyük Millet Meclisinden hesabı katilerin tasdik edilmiş olması eşhas zimenine müessir değildir.

MADDE 58 — İşin icabı ve ibraz edilen evrak ve vesaihin mahiyetleri bir olduğu halde bir madde hakkında verilen ilâmları yekdiğerine mübâyin gördüğü takdirde birinci reis her iki ilâmı içtihadın birleşmesi için Umumî Heyete verir. İlâmlar Umumî Heyetçe muhakemenin iadesi suretile tetkik edilir ve hükme bağlanır.

MADDE 58 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59 — Muhakemenin iadesi hükmü veren dairelerce tetkik ve rüyet olunur. Evvel emirde muhakemenin iadesi lüzumuna karar verilir. Bu karardan sonra iade olunan hususlara inhisar etmek şartile muhakeme görülür.

MADDE 59 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60 — Muhakemenin iadesi istida-sında bulunmak ierayı alkoymaz. İade talebini tetkik eden dairenin kararile icra tehir edilebilir.

MADDE 60 — Muhakemenin iadesi istida-sında bulunmak ierayı alkoymaz. İade talebini tetkik eden daire ioranın tehirine karar verebilir.

Temyiz

MADDE 61 — Alâkalılar tarafından yapılacak müracaatler üzerine, Divanı muhasebat ilâmları Devlet şûrası maliye ve birinci deavi dairelerinin birleşmesiyle teşekkül edecek bir heyet tarafından temyizen tetkik edilir.

MADDE 61 — Alâkalılar tarafından yapılacak müracaatler üzerine, Divanı muhasebat ilâmları Devlet şûrası deavi daireleri umumî heyetinde temyizen tetkik edilir.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Devletçe akte-
den istikrazat ve avansların ve ihraç edilen Hazine
tahvillerinin miktar ve faizleri ve itfa bedelleri
Divanı muhasebatça kaydolunur. Ve bu maksadı
teminen istikraz ve avans mukavelâtı hakkında ta-
rihi aktinden ve Hazine tahvilâtı hakkında imza
ve ihraç tarihinden itibaren bir ay zarfında Divanı
muhasebata malûmat verilir.

Mutabakat beyannamesi

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Divanı muha-
sebat vekâletler tarafından tanzim olunan hesabı
katileri, muhasipler hesabatı ve Hazinece tanzim
edilen hesabı umumiye de hesabı katilerle tatbik ve
derece mutabakatını teşkilâtı esasiye kanunu ile
muayyen müddet zarfında beyanname ile Büyük
Millet Meclisine arzeder. Muvazenei umumiye hari-
cinde kalan ve bütçeleri Büyük Millet Meclisince tas-
dik edilen devair hesabı katileri hakkında da aynı
surette mutabakat beyannamesi tanzim olunur.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Divanı mu-
hasebatça hesabı katilerin tatbikatı sırasında
lüzum görülecek vesaik ve izahat vekâleti aidele-
rile Maliye vekâletinden talep olunur.

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Divanca rüyet
olunan muhasipler hesabının hesabı katilerle tat-
bikına ve mutabakat beyannamesinin ihzarına mü-
teallik muamelât reisi evvel tarafından bir veya
müteaddit murakibe havale olunur. Hesabı kati-
ler hakkında tanzim olunan raporlar derece sani-
yede dairelerce tetkik ve karara raptedir.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Hesabatı katiye
hakkında dairelerce ittihaz olunan mukarrerat
reisi evvel tarafından memur edilecek murakıp ma-
rifetile cem ve telifik ve beyanname şekli iptidaisi

Zatî maaş tahsis evrakının tetkik ve tescili

MADDE 62 — Mütekait, eytam ve eramil ma-
aşlarına, ve sair zatî maaşlara müteallik tahsis ev-
rakı Divanca usul ve kanunlara muvafakat itiba-
rile tetkik ve hulâsaları tescil edildikten sonra res-
mî senetler tasdik olunur.

MADDE 63 — Tahsis muamelesine müteallik
itirazlar Divanı muhasebat umumî heyetince müd-
deiumuminin huzur ile tetkik ve nihaî surette kara-
ra raptolunur. Umumî heyetin kararı üzerine yal-
nız muhasebei umumiye kanununun 76 nci mad-
desi mucibince mesuliyet deruhde olunduğu tak-
dirde kaydi ihtiyatla tescil ve tasdik muamelesi-
nin icrası caizdir.

İkraz, istikraz, kredi ve avanslar

MADDE 64 — Devletçe müessese ve fertlere
ikraz ve taviz olarak verilip Hazinece sureti mah-
susada açılacak hesaplara kaydedilen mebalîğ mu-
hasip hesapları arasında Divanı muhasebatça tet-
kik ve takip olunur. Hususî kanunlarla Hazinesin
kefalet ettiği istikraz muameleleri dahi Divanca
tetkik ve takibe tâbidir.

MADDE 65 — Devletçe yapılan istikrazlarla
alınan avanslar ve çıkarılan Hazine bonoları mik-
tar ve faizleri ve itfa bedelleri Divanı muhasebatça
kaydolunur. İstikraz ve avans mukaveleleri hak-
kında akitleri tarihinden ve Hazine bonoları hak-
kında imza ve ihraç tarihinden itibaren bir ay
zarfında Divanı muhasebata malûmat verilir.

MADDE 66 — Muhasebei umumiye kanunu
mucibince mutemet ve müteahhitlere verilen
avanslarla açılan krediler dahi Divanı muhasebat-
ça takibe tâbidir.

MADDE 62 — Divanı muhasebatça verilen hükümler kanuna muhalefet, salâhiyeti tecavüz, muhakeme usullerinin ihlâli gibi sebeplerle 54 üncü maddede yazılı alâkadarlar tarafından tebliğ tarihinden itibaren doksan gün içinde temyiz olunabilir. 46 ncı madde mucibince verilecek beraat kararları da muhasibin bağlı olduğu daire ile Maliye vekâleti tarafından aynı şartlar dahilinde temyiz edilebilir. Muayyen müddet içinde temyiz edilmezse hüküm ve kararlar katilesir.

MADDE 63 — Temyiz talebi müddeti içinde müddeiumumilikten veya muhasibin bağlı olduğu vekâletle Maliye vekâleti tarafından yapılmış ise alâkası olan muhasip veya memura, bunlar tarafından yapılmış ise diğer tarafa tebliğ olunur. Kendilerine tebliğ yapılmış olan taraf, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde iddia ve itirazlarını Devlet Şûrasına bildirir. ve bu itirazlar diğer tarafa tebliğ olunarak otuz gün zarfında verecekleri cevaplar alınır ve tetkik edilir.

MADDE 64 — Hükümet merkezinde bulunmayanlar temyiz istidalarile müdafaanmelerini 62 ve 63 üncü maddelerde yazılı müddetler içinde buldukları yerin en büyük mülkiye memuruna vermekle beraber isterlerse Devlet şûrasına ve Divanı muhasebata da telgraf veya taahhütlü mektupla malûmat verirler.

MADDE 65 — 63 üncü maddedeki müddet bitince temyiz talebinin tetkikine başlanır. Gönderilen müdafaaname ile mevcut evraka bakılır. Müdafaaname gönderilmemiş ise mevcut evrak ile iktifa olunur. Muhasip veya memur isterse şifahî müdafaası dinlenir. ve mesele tetkik olunarak hüküm ya tasdik veya nakiz veyahut ta tadil edilir.

Tasdik halinde ilâm hükmü katilesir. Temyiz heyeti ilâm hükmünü tadilen bir karar ittihaz etmiş ise ona ittiba olunur.

MADDE 66 — Temyizen icra kılman tetkikat neticesinde hükmün nakzı ile Divana iadesi halinde mesele Divanca yeniden tetkik ve muhakeme olunur. Bu takdirde muhakeme, evvelki ilâ-

MADDE 62 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 63 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66 — Aynen kabul edilmiştir.

ihzar ettirildikten sonra heyeti umumiyece intihap olunacak aza tarafından derecei saniyede tetkik ve bu bapta bir mütaleaname tanzim olunur. Mura-kıp tarafından ihzar olunan beyanname müsved-desi ve azanın mütaleanamesi müddeiumuminin huzurile heyeti umumiyede müzakere ve şekli ni-haisi tayin ve tesbit olunur.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — Mutabakat be-yannamesi heyeti umumiye namma reisi evvel ta-rafından imza edilerek Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

Muamelâtı maliye raporu

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Divanı mu-hasebat, bir sene zarfındaki mesaisi ve Devletin u-muru hesabiye ve maliyesinde yapılması lâzımge-len tadilât ve ıslahat hakkında mütaleatı havi her sene bir rapor tanzim ve Büyük Millet Meclisine takdim eder.

İşbu rapor, reisi sanilerle müddeiumumî ve baş-kâtipten müteşekkil bir encümen marifetile ihzar olunur. Reisi evvelin davetile iğtima edecek işbu encümenin ihzar ettiği rapor heyeti umumiyede bil-müzakere şekli nihaisi kararlaştırılır.

Mevaddı müteferrika

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cümhur ve Divanı muhase-bat bütçelerine ait hesabat Divanı muhasebatın tet-

Mutabakat beyannamesi

MADDE 67 — Divanı muhasebat vekâletler ta-rafından tanzim olunan katî hesapları muhasip hesaplarile ve Hazinece tanzim edilen umumî hesa-bı da katî hesaplarla tatbik ve mutabakat derece-sini teşkilâtı esasiye kanunu ile muayyen müddet zarfında beyanname ile Büyük Millet Meclisine arzeder.

MADDE 68 — Umumî muvazene haricinde ka-lan ve bütçeleri Büyük Millet Meclisince tasdik edilen dairelerin katî hesapları hakkında da aynı suretle mutabakat beyannamesi tanzim olunur.

MADDE 69 — Divanı muhasebatça katî hesap-ların tatbiki sırasında lüzum görülecek izahat ve vesikalar ait oldukları dairelere Maliye vekâletin-

mı vermiş olan daireden başka bir dairede yapılır.

MADDE 67 — Birinci ilâmı veren dairenin bir veya bir kaç azası için rüyet olduğu daireye geçmiş buldukları takdirde o davanın rüyetinde bulunamazlar.

Beşinci kısım

Mahalli bütçeler

MADDE 68 — Bu kanunun meriyete geçtiği seneye tekaddüm eden üç senelik bütçelerindeki varidatın tahsilât miktarlarının vasatısı otuz bin lira ve daha yukarı olan belediye ve mahalli idarelerin muhasip hesaplarile katî hesapları ikinci derecede Divanı muhasebatın tetkik ve muhakemesine tâbidir. Bu hesaplar mahallerince tasdik tarihinden itibaren bir ay içinde meclisi umumilerle belediye meclislerinin encümen ve heyeti umumiyelerince ittihaz edilen mukarrerat suretleri ve bütçelerile birlikte Divanı muhasebata gönderilir. Divanı muhasebat bu hesaplarla mukarreratta mevzubahs hususları ve muameleleri tetkik ile hükme bağlar. Alâkalılar Divanın bu hükümlerine karşı 61 inci maddede yazılı heyet nezdinde temyiz hakkını istimal edebilirler.

Yukarıdaki had hasebile hesaplarına Divanca bakılan mahalli bütçelerin varidatı yirmi beş bin liraya inmedikçe bu madde hükmüne tâbidir.

Divanı muhasebatın tetkik ve muhakemesine tâbi olmayan mahalli bütçelerin hesapları muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesi hükmüne tâbidir.

MADDE 69 — Tetkikatın yapılması için mahallinden evrak ve defterlerini getirilmesine ve yahut mevzuun ehemmiyetine göre mahalline

MADDE 67 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68 — Vilâyat hususî idareleri ve bu kanunun meriyete geçtiği seneye tekaddüm eden üç senelik bütçelerindeki varidatın tahsilât miktarlarının vasatısı otuz bin lira ve daha yukarı olan belediyelerin muhasip hesaplarile katî hesapları ikinci derecede Divanı muhasebatın tetkik ve muhakemesine tâbidir.

Bu hesaplar mahallerince tasdik tarihinden itibaren bir ay içinde meclisi umumilerle belediye meclislerinin encümen ve heyeti umumiyelerince ittihaz edilen mukarrerat suretleri ve bütçelerile birlikte Divanı muhasebata gönderilir. Divanı muhasebat bu hesaplarla mukarreratta mevzubahs hususları ve muameleleri tetkik ile hükme bağlar. Alâkalılar Divanın bu hükümlerine karşı 61 inci madde mucibince temyiz hakkını istimal edebilirler. Belediye bütçelerinin varidatı yirmi beş bin liraya inmedikçe bu madde hükmüne tâbidir. Divanı muhasebatın tetkik ve muhakemesine tâbi olmayan belediye bütçelerinin hesapları muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesi hükmüne tâbidir.

MADDE 69 — Aynen kabul edilmiştir.

kikine tâbi değildir.

YETMİŞİNCİ MADDE — Usulü hesabiye hakkında yapılacak tadilât ve talimatnameler Divanı muhasebat ile bilmüzakere kararlaştırılır.

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Divanı muhasebat bir mahkemei hesabiye olup hükümleri her türlü müdahaleden masun ve rüesa ve azası ile müddeiumumisi hükkâmın haiz olduğu hukuktan müstefittir.

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun sureti tatbikına ve memurinin tayin ve terakki ve hususatı sairesine ait talimatnameler Divanı muhasebat heyeti umumiyesince tanzim olunur.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — İşbu kanunla Divanı muhasebata mevdu vezaif, istilzam ettiği teşkilât kabul olundukça ifa edilir.

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Divanı muhasebatın sureti teşkil ve vezaifine dair 11 zilhice 1295 tarihli kararname ve buna müzeyyel 2 mart 1334 tarihli kanun, Divanı muhasebat müddei umumiliği hakkındaki 6 teşrinievvel 1334 tarihli nizamname ve miadında hesap vermiyen muhasibi mesuller hakkında olunacak muameleye dair nizamname ahkâmı mülğadır.

den alınabilir.

MADDE 70 — Hesapların tatbikına ve mutabakat beyannamesinin ihzarına müteallik muameleler birinci reis tarafından bir veya müteaddit murakıba havale olunur. Katî hesaplar hakkında tanzim olunan raporlar ikinci derecede dairelerce tetkik ve karara raptedir.

MADDE 71 — Katî hesaplar hakkında dairelerce verilen kararlar birinci reis tarafından memur edilecek murakıp marifetile cem ve telfik ve umumî hesapla tatbik olunarak bir beyanname müsveddesi ihzar edilir. Bu müsvedde umumî heyetçe intihap olunacak aza tarafından ikinci derecede tetkik ve bir mütaleaname tanzim olunur. Murakıp tarafından ihzar olunan beyanname müsveddesi ve azanın mütaleanamesi müddeiumuminin huzurile umumî heyette müzakere ve nihaî şekli tayin ve tesbit olunur.

MADDE 72 — Mutabakat beyannamesi umumî heyet mazbatasile Büyük Millet Meclisine takdim edilir.

Müteferrik maddeler

MADDE 73 — Divanı muhasebat; bir sene zarfındaki mesaisini, Devletin hesabı ve malî muamelelerinde yapılması lâzımgelen tadilât ve ıslahat hakkında mütaleaları havi her sene bir rapor tanzim ve Büyük Millet Meclisine takdim eder.

Bu rapor birinci reisin seçeceği bir daire reisi ile iki azadan müddeiumumî ve başkâtipten müteşkil bir encümen tarafından ihzar olunur.

Encümenin hazırladığı rapor umumî heyette müzakere edilerek nihaî şekli kararlaştırılır.

MADDE 74 — Hususî kanunları mucibince Divanın vizesine tâbi olmayıp Devlete ait varidat ve emvali kabız ve idare ve sarfeden dairelerin katî hesapları hakkında yapılacak raporlar dahi her sene Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

MADDE 75 — Divanı muhasebatın sureti teşkil ve vezaifine dair 11 zilhice 1295 tarihli karar-

memur gönderilmesine Divanı muhasebat salâhiyetlidir.

MADDE 70 — Muhasebei umumiye kanunile bu kanun hükümlerine göre âmiri italar, muhasipler ve tahakkuk memurları hakkında Divanı muhasebatın haiz olduğu salâhiyetler mahalli idare ev belediyelerin âmiri ita, muhasip ve tahakkuk memurlarına da şamildir.

MADDE 71 — Divanı muhasebatın bu hesaplar hakkındaki kararları alâkadarlara tebliğ edildikten sonra 62, 63, 64 üncü maddeler hükümüne tevfikan muhasip, âmiri ita ve tahakkuk memurları temyiz haklarını kullanabilirler.

MADDE 72 — Divanı muhasebat tetkik ve intaç ettiği mahalli idarelerle belediyelerin katî hesapları hakkında her sene bir hulâsa cetvelile bir mütaleaname tanzim ve tasdik olunmak üzere Büyük Millet Meclisine takdim eder.

Zat maaşları

MADDE 73 — Tekâüt ve yetim maaşlarına ve sair zatî maaşlara müteallik tahsis evrakı, Divanca usul ve kanunlara muvafakat itibarile tetkik ve hulâsaları tescil edildikten sonra resmî senetler tasdik olunur.

MADDE 74 — Tahsis muamelesine müteallik itirazlar Divanı muhasebat umumî heyetince müddeiumuminin huzurile tetkik ve bir karara raptolunur.

İkraz - istikraz - kredi ve avanslar

MADDE 75 — Devletçe müessese ve fertlere ikraz ve taviz olarak verilip Hazinece sureti

MADDE 70 — Muhasebei umumiye kanunile bu kanun hükümlerine göre âmiri italar, muhasipler ve tahakkuk memurları hakkında Divanı muhasebatın haiz olduğu salâhiyetler vilâyet hususî idareleriyle belediyelerin âmiri ita, muhasip ve tahakkuk memurlarına da şamildir.

MADDE 71 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 72 — Tayyedilmiştir.

MADDE 72 — 73 üncü madde 72 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73 — 74 üncü madde 73 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 74 — 75 inci madde 74 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

name ve buna müzeyyel 2 mart 1334 tarihli kanun, Divanı muhasebat müddeiumumiliği hakkındaki 6 teşrinievvel 1332 tarihli nizamname, miadrında hesap vermiyen muhasibi mesuller hakkında olunacak muameleye dair nizamname, Divanı muhasebat heyetinin sureti intihabına dair 24 teşrinisanı 1339 tarihli kanun hükümlerile bu kanuna muhalif bileümle hükümler mülğadır.

mahsusada açılacak hesaplara kaydedilen meba-
liğ muhasip hesapları arasında Divanı muhase-
batça tetkik ve takip olunur.

Hususî kanunlarla Hazinesin kefalet ettiği
istikraz muameleleri dahi Divanca tetkik ve ta-
kibe tâbidir.

Bu tetkikat netayici mutabakat beyanname-
lerine derecolunur.

MADDE 76 — Devletçe yapılan istikrazlarla
alınan avanslar ve çıkarılan Hazine bonoları
miktar ve faizleri ve itfa bedelleri kanunların-
daki hükümlere göre Divanı muhasebatça kay-
dolunur. İstikraz ve avans mukaveleleri hakkın-
da akti tarihinden ve Hazine bonoları hakkın-
da imza ve ihraç tarihinden itibaren bir ay içinde
Divanı muhasebata malûmat verilir.

MADDE 77 — Muhasebei umumiye kanunu
mucibince mutemet ve müteahhitlere verilen
avanslarla açılan krediler dahi Divanı muhase-
batça tetkika tâbidir.

Mutabakat beyannameleri

MADDE 78 — Divanı muhasebat vekâletler
tarafından tanzim olunan katî hesapları muha-
sip hesaplarla ve Hazinece tanzim edilen umu-
mî hesabı da vekâletler katî hesabı ile tatbik
ve mutabakat derecesini teşkilâtı esasiye kanu-
nile muayyen müddet zarfında beyanname ile
Büyük Millet Meclisine arzeder.

MADDE 79 — Umumî muvazene dışında ka-
lan ve bütçeleri Büyük Millet Meclisince tasdik
edilen dairelerin katî hesapları hakkında da ay-
ni suretle mutabakat beyannamesi tanzim olu-
nur.

MADDE 80 — Divanı muhasebatça katî he-
sapların tatbiki sırasında lüzum görülecek izahat
ve vesikalar ait oldukları dairelerle Mailye ve
kâletinden istenebilir.

MADDE 81 — Hesapların tatbikine ve muta-
bakat beyannamesinin ihzarma müteallik mua-
meleler birinci reis tarafından bir veya mütead-
dit murakıbe havale olunur. Katî hesaplar hak-
kında tanzim olunan raporlar ikinci derecede
dairelerce tetkik ve karara raptedilir.

MADDE 82 — Katî hesaplar hakkında daire-

MADDE 75 — Devletçe yapılan istikrazlar-
la alınan avanslar ve hizmet mukabili olmaya-
rak çıkarılan Hazine bonoları miktar ve faizleri
ve itfa bedelleri kanunlarındaki hükümlere göre
Divanı muhasebatça kaydolunur. İstikraz ve
avans mukaveleleri hakkında akti tarihinden
ve Hazine bonoları hakkında imza ve ihraç ta-
rihinden itibaren bir ay içinde Divanı muhase-
bata malûmat verilir.

MADDE 76 — 77 inci madde 76 ncı madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 77 — 78 inci madde 77 inci madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 78 — 79 uncu madde 78 inci madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 79 — 80 inci madde 79 uncu madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 80 — 81 inci madde 80 inci madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 81 — 82 inci madde 81 inci madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

lerce verilen kararlar birinci reis tarafından memur edilecek murakıp marifetile cem ve telfik ve umumî hesaplara tatbik olunarak bir beyanname müsveddesi ihzar edilir. Bu müsvedde umumî heyetçe intihap olunacak aza tarafından ikinci derecede tetkik ve bir mütaleaname tanzim olunur. Murakıp tarafından tanzim olunan beyanname müsveddesi ve azanın mütaleanmesi Maliye vekili namına bulunacak salâhiyetli bir zatın ve müddei umuminin huzurunda heyette müzakere ve nihâf şekli tayin ve tesbit olunur.

MADDE 83 — **Mutabakat beyannamesi** umumî heyet mazbatasile Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

MADDE 84 — Hususî kanunları mütebince divanın vizesine tâbi olmayıp Devlete ait varidat ve emvali kabız ve idare ve sarfeden dairelerin katî hesapları hakkında divanca yapılacak tetkikat neticesi beyanname ve raporlarla her sene Büyük Millet Meclisine arz olunur.

Altınor kısım

Müteferrik hükümler

MADDE 85 — Hususî bir kanun ile olmadıkça muhasebat divanı reis ve azaları ile murakıpların her ne nam ile olursa olsun, Devlet tarafından maaş, ücret, tahsisat veya tazminat verilmesini icap eden veya etmeyen bir vazifeye tayinleri caiz değildir. Böyle bir vazifeyi kabul edenler istifa etmiş sayılır. Ancak mahkeme kararile veya her hangi bir dairenin tensibile ehli hibre veya ehli vukuf sıfatile rey ve mütalealarının alınması caizdir.

MADDE 86 — Divanı muhasebatın sureti teşkil ve vazifesine dair olan 11 zilhicce 1295 tarihli kararname ve buna müzeyyel 2 mart 1334 tarihli kanun, Divanı muhasebat müddeiumumiliği hakkındaki 6 teşrinievvel 1332 tarihli nizamname, miadında hesap vermeyen muhasibi mesuller hakkında yapılacak muameleye dair olan 6 teşrinievvel 1332 tarihli nizamname, Divanı muhasebat heyetinin sureti intihabına dair 24 teşrinievvel 1339 tarihli kanun hükümlerile bu kanuna muhalif bileümle hükümler mülğadır.

MADDE 82 — 83 üncü madde 82 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 83 — 84 üncü madde 83 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 84 — 85 inci madde 84 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 85 — Divanı muhasebatın sureti teşkil ve vazifelerine dair olan 5 teşrinisani 1295 tarihli kararname ile buna müzeyyel 2 mart 1334 tarihli kanun, Divanı muhasebat müddeiumumiliğinin idare hesaplarına müteallik vezaifi hakkındaki 6 teşrinievvel 1332 tarihli nizamname, miadında hesap vermeyen muhasibi mesuller hakkında olunacak muameleye dair 6 teşrinievvel 1332 tarihli nizamname, Divanı muhasebatın sureti intihabına dair 24 teşrinisani 1339 tarih ve 374 numaralı kanun hükümlerile bu kanuna muhalif diğer hükümler mülğadır.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — İşbu kanun
tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

YETMİŞ ALTINCI MADDE — İşbu kanunun
icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

6 - II - 1926

MADDE 76 — Bu kanunun 58, 59, 60, 61 inci
maddelerinin hükmü 1 haziran 1932 tarihinden,
diğer hükümleri neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 77 — Bu kanunun icrasına Büyük
Millet Meclisi memurdur.

MUVAKKAT MADDE 1 — Bu kanunun 68, 69, 70, 71 ve 72 nci maddelerinin meriyeti, Divanı muhasebat teşkilâtının vazifelerini muayyen müddetler içinde yapabileceği derecede genişletilmesine kadar talik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanunda yazılı hükümlerden usule taallük edenlerle evrakı müşbiteye ait olanlar bu kanunun meriyetinden evvelki hesaplardan henüz karara bağlanmıyanlara da şamildir.

MADDE 87 — Bu kanun 1 haziran 934 tarihinden muteberdir.

MADDE 88 — Bu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — Tayy edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — İkinci muvakkat madde, muvakkat madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 86 — 87 inci madde 86 mcr madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 87 — Bu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

